


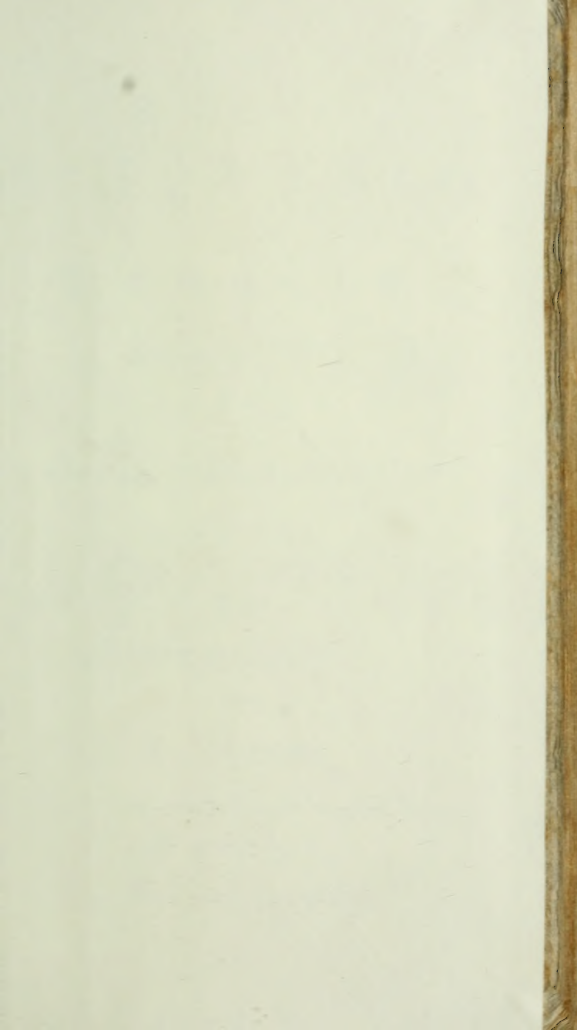
3 1761 08124224 0

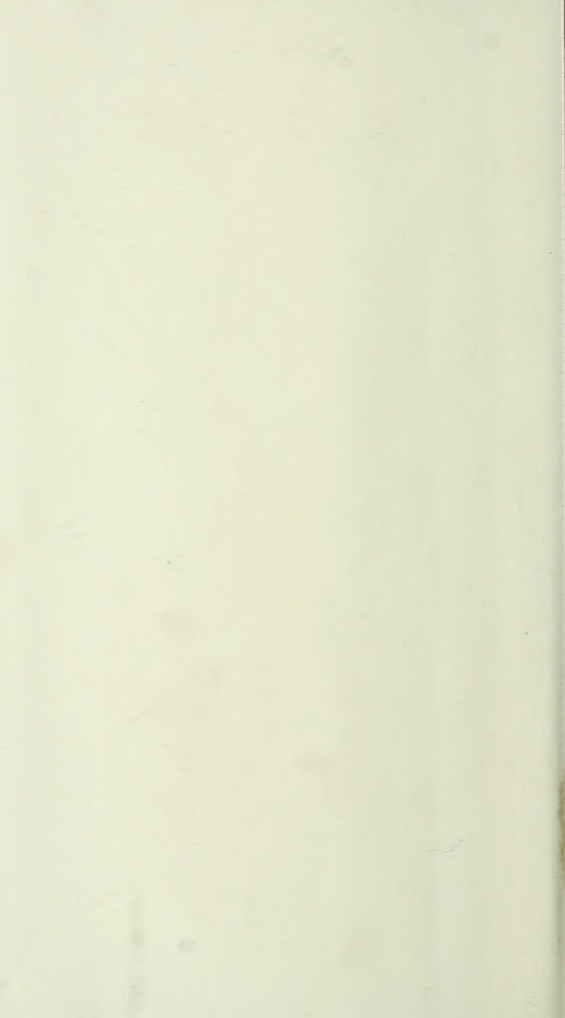


Digitized by the Internet Archive  
in 2011 with funding from  
University of Toronto









889

Starobylá

SKLÁDÁNIE.

PAMÁTKA

XIII. a XIV.

w ěku

D. 6.

z neywjácnejšich rukopisów

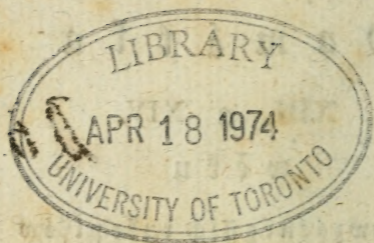
wydaná

*průběhy kněžny Zhenich*  
od  
Wáclawa Hanke.

Díl první.

W Praze 1817,

u Bohumila Háze.



PG

5025

#33

di'l 1



Geho Důstognosti

Josefowi Dobrowskému,

Mnoha Učených Společnosti Kudu,

Učitelí swému

na Důkaz Vděčnosti.

© 1900 by the author

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

CHICAGO, ILL., U.S.A.

1900

PRINTED IN GREAT BRITAIN

---

## Předmluva.

---

Snažnost vzdělanějšších národů  
o zachování psaných literárních pa-  
mátek, neb tak řečených rukopisů,  
dostatečná bylaby povzbuditi i Če-  
šský národ, aby, co v dlouhé časů  
baři gemu slávy a duchovního  
nábytku neutonulo, vlnám záhuby  
fonečně odnjti a potomstvu zachó-  
wati pjlil. Němci, magjce hog-

nost neypěkněgšijch z nowého wěku děl, starožitné a giž skoro docela nestrozumitedlné básně we sškolách čtau a wykládagj; Šwédowé weli-  
 kým nákladem wšsecky swé rukopisy tisknau, a t. d. My pať toho i gi-  
 né máme přjčiny. Cokoli o wzdě-  
 lanosti gazyka nasseho za Rudolfa z gedné strany právem se gistj, z druhé nicméně to žádného nestran-  
 něho literatury nassj znatele ne-  
 ugde, že básnjctwj, ta neypěkněgšij wětew gegjho sštěpu od 14<sup>to</sup> stoletj až do nasseho wěku, za dobrými přj-  
 činami, téměř žádného, wygmenli-

zplanělé Romnického a podobných,  
owoce nenesla. Nássemu to wěku  
zústaweno, aby, gestli ne posud,  
gako w 13. a 14. stoletj, rytjcowé  
a páni, alespon učení lidé cwičněg=  
ssj prsty na struny lyry české wzklá=  
dali. Whod zagisté tu dobu při=  
gde Čechům tato od násseho neuna=  
weného Dobrowského šhledaných,  
geho radau a pomocj od Wodawa=  
tele pilně a wěrně přepsaných básnj=  
čých rukopisů prwnj částka,  
osmero rozdjlných spisů, Prokopa,  
Desatero kázanj božjch,  
Zdráwas, o Boharci, o Smr=

tedlnosti, Alana, Pjseň na  
 Wsšehrad a Dliſſce a o čbá-  
 nu obsahujcĳ. Kteráž gestli ſe za-  
 lĳbĳ, hned zase druhá i třetĳ podo-  
 bná částka následowati, a mezi gi-  
 nými důležitými wěcmi i přewzá-  
 cný zlomek newlepššĳ staré poezie če-  
 šké o Aleksandru zawjratĳ bude.  
 Po wydání poetickĳch Wydawatel  
 hotow gest i prozaičkými aspoň wzá-  
 cněgššĳmi rukopisy, ctihodným P.P.  
 wlastencům poslaužiti, kteréhož od-  
 dělení počátek giž uchystanýmby  
 se Skadlečkem učinil. Mjlo bude  
 zagisté každému českého básnictwĳ

milovníku nejstaršího Iyry české  
dostlého náš ohlasu poslechnauti,  
prospěšno s mnohými odpolu neb  
cele zastaralými ač wýbornými slo-  
wy se potkati, ale i podiwno giž  
to onom wěku mnohé skladné libé  
wersse, žiwé, pěkné obrazy, a  
w pravdě básnický gazyl, ano tať  
mnohau i z částky potlačenau gazyl-  
ka nasseho dořonalost nalezti; pro  
fteraužto přičinu tyto drahé zůstat-  
ky přesslých wěku netoliko vlastně  
gazylka škumateli, alebrž i sprostě-  
mu čtenáři, gaž to w skutku Shle-  
dáno, se hodj, auť pohodlněgšimu

čtení sgednocením nestegné ortografie, a wšak bez ugny starožitého wěci obrazu, pať frárce wyljčenými rozdjly staré grammatyky a gazyky wúbec od nowého, gakož i hystoryckau pořad gj stáwá, o každém swisku zpráwau, konečně i wyswětlením neznáměgšjch slow dlé možnosti se napomohlo.

Doz. Jungmann.

---



## U w e d e n í.

Sognoſt ſtarých rukopiſů dáwa dů-  
kaz, že řeč naſſe mezi ſlowanſkými,  
mimo církevní nevdrywe wydělá-  
wana byla. Z těchto rukopiſu po  
wynalezení umění tiſtářského byli  
některj hned, některj ale teprw  
pozděgi tiſtění gafo: Pej a Praw-  
da, léta 1539. Solofernuš neb  
Žiwot Adamůw, 1554. Žiwot  
Karla IV. 1555, změněnj. Beze-  
změny ale wydal Pawel Geſſju  
Kronyku Boleſlawſkau, 1620;  
léta pať 1666 wyſſel Žiwot ſw.

Uněžky, a 1786 wydal Faustýn Procházká Kronyku Pulkawowu. Dhlédněm se na wůkolnj národy, s gákau dychtimostj se sháněgj po starobylých památkách gazyků swých; s gákau uctimostj a chlaubau a gať auprawně ge na swětlo wydáwagj? S gá sem tuto práci s nehwěťssj radostj přegal a Geho Důstognosti, Panu Dobrowščému, který mne so těchto nesnážjch swau milostiwau ochotnostj podporowati račil, wydáwám wěregně djky.

Co se zastaralosti řeči týče, w krátčosti tuto ponawrženo bude. W tomto wydánj není w řeči ani slowa proměněno; nestegnau ale ortografii rukopisů sgednotil sem

dle směrnosti (analogie) k pohodl-  
nějššimu čtenj. Aby wšak sobě  
každý čtenář způsob starého psanj  
předstawi mohl, kladu tuto pří-  
klady z nejstarššich rukopisů wěrně:

Z knihy někdejššeho kláštera  
Podlažického, w njž od léta 900 až  
škoro do léta 1230 gména zemře-  
lých poznamenána gsau; kniha ta  
gest w Štokholmě we Šwedjch. (Do-  
browský, Hist Liter. české 1818,  
str. 91.)

### Muššká gména:

*Cstibor, Dnepr, Hotebor, Hrabr,  
Krasik, Kusibrod, Lutobor, Meziles,  
Milouan, Nectom, Prosic, Radouan,  
Radozlau, Ratibor, Vicos, Vlasti-  
bor, Vlsek, Zlauos, Zuatozlau, &c.*

Šeušlá gména :

*Gelena, Hualena, Milica, Miron-  
nega, Olga, Pozica, Strezizlaua,  
Suecena, Velená, Vlastena, Vltá-  
ua, Zuataua. &c.*

Z listu knížete Spitihněwa od  
léta 1057:

*Pavel dal iest plošškovicich zemu.  
Wlah dal iest dolcašš zemu bogu i  
ššoatemu Scepanu šse dvema duššni-  
coma Bogucea a šsedleav.*

Z listu krále Wratislawa od  
léta 1088:

*Cišnici. w Dubci. na Kacigore.  
w Hvalah. Rudnici.*

W prodlauženj latinšské Frony-  
ššy od Rozmy ššogj na léto 1123:

*Prosince,*

Z listu Soběslawowa, od léta  
1130:

Wisegrad, Satči, Sedlcih, Lu-  
tomericih, Dačine, Bolezlavi, Ca-  
menci, Gradci, Opočnae, Hrudimi,  
Kurimi, Pilzni, Lubici, Wratne,  
Csazlavi; Wirsevicih.

Z listu Přemysla Dtořara Krá-  
lohradeckým, od léta 1225:

Gradec, Wesce, Cescca Wes, Na-  
ez, Nocleh, Sulizla<sup>2</sup> de loza, Za-  
tise, Cscibor, Hroznata, Bohuse,  
Holac, Jesuibor, Jan de Pecek,  
Ruben Vnezlav, Stoghnev, Riin  
e Zahorníc, Wecemil Csciboric.

Z Brněnských zemských práw,  
d léta 1227:

Narok, Zok (t. g. sok.) Druho,  
uod, Powod, Zlubni zud (slibný

saud) Wiboy, Hirdort, Wrez, Pohonce, Pomocne.

Z Legendy sw. Apollolů u pro-  
střed XIII. věku:

*Nenys wiernych zzyrdecz sizny  
Protes mi . . lzie uteczi  
Hi musiu achz nerad rzeczi  
O toho czizzarsie zlobie.*

Z listu welmi starého, který  
P. Linda 1816 nassel a který se  
u mne nacházz:

*Ha ty naasze sluncze  
Vysegrade twrd.  
Ty smyelye y hrdye  
na przyekrzye stoiyesz.*

Z Passigj, gichž kus nassel P.  
Dominpř Kinský:

*Mnye stebu otczye zgednane*

*y byly wyecz tako ssebu  
yako sem yaz otczye stebu.*

**Z nejstarssjho Pražského žala  
táře:**

*Boze ku pomoci mey wczrasi hos-  
podine ku pomahanyu mnye pospiey.*

**Z Aleksandra Českého:**

*Genz zeymene byl wyehlasny  
gehoz rozum byl tak gasny  
ze gmu bylo wsyeczko znamo  
w zemi w morzi w hwyezdach tamo.*

**Z Tomáše Štjtného, od léta  
1374:**

*Ano mnozy rady by czeske knihy  
zatrately a taz gen dobre. Onyem  
basnyem gymyz smylny wyecze se  
wswem smylstwye rozzebugy nycz  
nedyegy.*

Z letopisu Trojanských, od léta 1437:

*Czas bieffie kdyzto desczowa a wietrna shwiezdienie biechu slunczem przebiezena a sluncze podznamnym gemuz byk diegy bieh swog konasse.*

### O samohláskách.

Stařj Čechowé nemjwali žádného *au*, oni ge wyslowowali gako *ú*: *súd* = *sauđ*; w akuzatiwu: *mú milú* = *mau milau*; w sociatiwu: *s krásnú pannú* = *s krásnau pannau*; w třetj osobě množného počtu: *berú* = *berau*.

Tak také mjwali *y* kde nynějšj *ey* wyslowugj: *býti* = *beyti*, *lýtí* = *beyk*, *mlýn* = *mleyn*.



Mjsto nyněgšjho *ey* býwalo *ay: layno, stayný* a t. d. w částečce *nej: naymilegšj*; tak také w rozkazowacjm *dey, woley* býwalo *day, wolay*.

Mjsto nyněgšjho *i* býwalo *u: lud = lid; cuzij = cizj* a t. d. Mjsto *pigi, segi, milugi* psáwalo se gak se wúbec geště mluwj: *pigu, segu, milugu*. Akuzatiw *zemu* mjsto *zemiu*, který se nacházj w listu knjžete Spitihněwa a w Aleksandru w 933 a 1128 werši, poukazuge nám, že býwalo w nominatiwu *zemia*. Kozmas w XII. wěku pjše *msa* (čti *mža*) řeka Mže; *Lubussa = Libuše*.

Až do XIII. wěku nenacházjme geště žádně *h* mjsto *g*: *Dra-*

*gomir, Praga; ne Drahomir, Praha.*  
 Také se psávalo za starých časů:  
*Borivoy ne Bořiwog*, a nesnadno  
 gest rozhodnauti, kdy vlastně  
 břjskawé ř neb rz u Čechů a Po-  
 láků vzniklo.

### O dwogném počtu.

Za starodáwna mjwali dwog-  
 gný počet, když o dwau osobách  
 neb věcech řeč byla,

### *Gména statná.*

#### Obrazec I. skloněnj.

<i>Mužské.</i>	<i>Neobogj.</i>
<i>Nom. Acc.</i> chlapy	slowě
<i>Gen. Loc.</i> chlapú	slowú
<i>Dat. Soc.</i> chlapoma	slowoma,

Obrazec II. skloněnj.

<i>Nom. Acc.</i>	ghráče	pole
<i>Gen. Loc.</i>	ghráčju	polju
<i>Dat. Soc.</i>	ghráčema	polema.

Obrazec III. a IV. skloněnj.

<i>Nom. Acc.</i>	rybě	kosti
<i>Gen. Loc.</i>	rybú	kostju
<i>Dat. Soc.</i>	rybama	kostma.

Obrazec V. a VI. skloněnj.

<i>Nom. Acc.</i>	zemi	sbožie
<i>Gen. Loc.</i>	zemju	sbožju.
<i>Dat. Soc.</i>	zemiema	sbožiema.

Gména přjdawná.

A.

B.

*Mužské neob. žen. m. n. ž.*

<i>N. A.</i>	prawá, práwě	božie
<i>G. L.</i>	prawú, —	božju
<i>D. S.</i>	prawýma —	božiema.

*Participia.*

bila      bile

bita      bitě

dána      dáně.

## N á m ě s t k y.

W náměstkách býwalo *gáz* mjsto *gá*; *tobú*, *sobú* mjsto *tebau*, *sebau*.

## D w o g n ý.

(N. A. na m. ně n. ž. wa m. wě n. ž.)

G. L. nagju      wagju

D. S. náma      wáma.

W množném *Nom. ny, wy. Acc. ny, wy. Dat. také někdy nem, wem.*

*Sien, sie, sieho, siemu* znamenalo bližší než *ten, ta, to.*

*Genž* mjwalo w nominatiwu množ. muž. pohlavj *giž, žen. a neob, gež,*

Tak gako *geho* (*ejus*) a *gich* (*eorum*) gakožto přiwlastňowacj se neskloňuge, tak se také neskloňowalo *gegic* (*ejus f.*) w ženském pohlawj.

Také se psáwalo: *kto*, *něto*, *nikto* (*nikte*); *če*, *něče*, *nič* mjsto *co*, *něco*, *nic*.

*Taký*, bylo tážjci, *gaký*, srownawagjci, a *taký* ukazugjci: *kaký* člověk? *taký* *gaký* gest *giný*.

### O slowese.

Za starodáwna býwala při wšech slowesech prwnj osoba přítomného času *u* neb *iu*: *bigu*, *hledi*, *honi*, *wolagu*, *sháněgu*.

Která magj w neurčitém *eři*, mjwala také w přítomnem čase

to e: *hlediem, hledieš, hledie, hledie-  
my, hlediete, hledie staršj hledia.*

W dwogném počtu býwalo pro mužské pohlawj *wa, ta*, pro neobogj a ženské *wě, tě*; welmi často wšak gedno za druhé užjwali nedáwagjce pozor na pohlawj.

gsem: *gswa, gsta, gswě, gstě.*

bigu: *biwa, bita, biwě, bitě.*

nesu: *nesewa, neseta, nesewě, ne-  
tě.*

hnu: *hnewa, hneta, hnewě, hnetě*

*hlediu: hlediewa, hledieta.*

*hlediewě, hledietě.*

*honiu: honiwa, honita.*

*honiwě, honitě.*

*žudu : budawa, budeta.*

*budewě, budetě.*

*bich* : *bichwa*, *bista*.

*bichwě*, *bistě*.

Od neurčitého způsobu se dělávala druhá a třetí osoba prostého minulého času vypuštěnjm *ti*:  
*biti*: *bi*, *bich*, *bichom*, *biste*, *bichu*.  
*hnuti*: *hnu*, *hnuch*, *hnuchom*, *hnuste*.  
*seděti*: *sedě*, *seděch*, *seděchom*,  
*seděste*, *seděchu*.

*honiti*: *honi*, *honich*, *honichom*.

*hledati*: *hleda*, *hledach*, *hledachom*,  
*hledaste*, *hledachu*.

*milowati*: *milowach* a t. d.

W druhé a třetí osobě byly také opětowacj formy: *iše*, *eše*, *ieše*,  
*áše*: *biše*, *seděše*, *honieše*, *stáše*.  
*Běše*, we werši často w *běš* skracowali. *Wěše* užjwali také za

prwnj osobu přítomného času;  
gáz *wědě*.

Supinum od infinitiwu welmi pozorně rozeznávali: gdi brat gjdel, šli žat; brali gsú se past stád; gdi ležat; gá pógdu pastew hledat; přigde sudit žiwých i mrtwých; gdu lowit ryb; šli smy se tuřat. My to zachowáwáme geště w slowese *spáti*: *gdi spat*.

Částěcky mjwali buď ginak psané, buď docela giné.

Ot = od; ež = že; asa = asi.

Doniž, doňaż, doňawadž = dokud.

Poniž, poňaż = pokud.

Nezda, wesdy, wezdy = wždy.

Kako, tako, gako.

Kamo, tamo, gamo; sěmo, onamo.

Nikamo, gamže.



Obako, obak, geližby.

Wz, tolik co na: wz hospodu = na hospodu, gako naše wzhůru mjsto na horu.

### Zpráva o Ručopisjch,

z nichž tento dílek wydan gest.

1. Ručopiš Hradecký, tak nazwaný, že w Hradci Králové nalezen byl, njmž slavné paměti biskup Hag, Jeho Důstognost Pana Dobrowského poctil. Na pohled wyhlížj gako starý špalicek kreycarowých písniček, které sobě nasse sedlky w kus kůže nebo sukna wššiwagj, po dwanacti pergamenowých listejch peroně swázan a gessťe s gedné strany šilmau bukowau desťičkau opatřen. Ššana gest tate knížka

neli dřjwe, aspoň na počátku čtrnáctého wěku; skladána ale byla zagiště mnohem dřjwe, prozrazuji to mnozi rýmowé a wypusstěnj některých werssů. W tomto rukopisu se nacházi:

- a) Prokop, z něhož Durich we své Bibliotece Slav. str. 17, 46, 47, několik werssů tisknauti dal.
- b) Radosti sw. Marie.
- c) Marie Magdalena.
- d) Pláč sw. Marie.
- e) Umučenie Páně.
- f) Desatero kázanie božie.
- g) Jan Aposstol (od jiné ruky.)
- h) Bagka o Lissce a o čbánu; tuto dal P. Puchmayer w prwnjm swazku sebránj básnj 1795 wytisknauti.

i) Satyry o sferocích, zlých soudcích, kovářích, sládcích, lázebnicích, řeznicích a pekařích, gež P. Tomša w své Chrestomatiis tisknauti dal.

k) O Bohatci. (šková, že poslednj stránka k čtenj wjce není.)

2. Rukopis knihowny kostela swateho Wjta na hradě pražském na papjře w 4., w němž následugjci kusy jsou:

a) Alan, alegorická báseň o oknoswenj půwodnj dokonalosti člověka, 19 listů.

b) Sedm radostj Panny Marie, 11 listů.

c) O smrtedlnosti; prwnjch 45 werssů se srownáwá slowo od slowa s Bohatcem, 3 listy.

- d) Na nebe vzjetj P. Marie, 7 listů.
- e) Sedmezcietna Bláznůw, 2 listy.
- f) O sedmi studnicích, 2 listy.
- g) Anzelmus, rozmlauwánj mezi Anzelmem a Pannau Marij o umučenj Páně, 14 listů.
- h) Katonowsy Mrawopisy latinský a český, 25 listů.
- i) Modlitby we werssich k Panně Marii, gedna bez werssů; Odpowjdanj a wersse o sw. Dorotě, 7 listů.
- k) Latinskó = český slowár, 5 listů, tento a Homilie sw. Augustýna proti hádánj zdagj se býti od pozděgssj ruky.

W Praze 10. Čerwna 1817.

Hanka.

**W y s w ě t l e n í**  
zastaralejších a zatmělejších slov.

(P. Znamená Prokop, X. Desatero, Z. Zdrá-  
was, B. Bohatec, S. Smrtečnost, A. U. a. a.,  
W. Wyszehrad, L. Piska.)

**Uč** = gestli, x. 443. 449. 902. 936. 932.  
1031. b. 254. s. 80 200. a. 615.

**Ude, andeš** = au, řdyž, s. 58. 177 a. 42.

**Baza** = aza, za, aze, azda, ždali, p. 702.

**Běhař** = běhaun, laufer, x. 635.

**Belhawý** = řulhawý, p. 727.

**Berce** = zloděg, x. 759.

**Běš** = daemon, p. 726.

**Besěda** = posezení, rozmlauwání, s. 103.

**Bezděky** = nerad, l. 42. 9.

**Bliřet** = bleřet, a. 554.

**Bobtati** = žblunřati, l. 73.

**Bořiti** = po bořu řtořiti, p. 239.

**Bolnice ořj** = boleřt ořj, x. 811.

**Bradáč** = fausatý mnich, s. 222.

**Broň** = bily řuň, odtud brůna, a. 412.

**Brunat** = řerwená barwa, x. 891.

**Brž**, druhý stupeň od brzo, p. 467.

**Čeřowati** = lřbati, b. 321.

- Čiž = totiž, p. 4. 547.  
 Čudný = číšťný, x. 285.  
 Časný = dospělý, dozralý, a. 1.  
 Čedle = dle čeho, proč, s. 62.  
 Čelíst = sáně we bradě, x. 196.  
 Čest = díl, x. 977.  
 Čistec = cegn, cjn, a. 758.  
 Člowěčenštwie = člowěčenštwj, z. 62.  
 Činý = čestný, ctný, p. 52. a t. d.  
 Daba = dage, s. 50.  
 Dceř = dceru, x. 519.  
 Dci = dcera, x. 507. 515. 545. 565. 570.  
 a. 1151. 1198. 1246.  
 Dědina = vzdělané pole, dwory, x. 248.  
 659. 662.  
 Dědinice wjz dědina, x. 1061.  
 Děgi = řjgagi, p. 241.  
 Děchu = řjgali, a. 323.  
 Derce = dráč, x. 758.  
 Děwštwio = panenštwio, z. 28.  
 Doba = čas, časný život x. 228.  
 Donat, kniha od Donáta sepsaná z niž se  
 učjwali, přjslowj: fluffi mu to gafo oflu  
 Donát, a. 338.  
 Donawadž = dokud p. 882.  
 Donidž = dokudž, p. 506. s. 67.  
 Dosěhne = dosáhne, s. 219.  
 Dospěwati = dospěti, dozrati, a. 344.  
 Dóstogen = hoden, x. 137.  
 Dóstogně = hodně, p. 861.  
 Draha = cesta, p. 1058.

- Drahný = veliký důležitý, x. 1070.  
 Dřavo = dřev, a. 1157.  
 Družec = bližnj, x. 236. 1045. 1177.  
 Dřwi = dveři, p. 994. 1025.  
 Duffnost = dušej powětří, a. 522. 580.  
 Dworný = galant, x. 290. b. 68. 75.  
 Gar, garý = silný, ohromný, w. 10  
 Gázisim, čti gáz gesim = gá gsem, w. 20.  
 Gedináček = gediný syn, z. 106.  
 Gesit = darmo, vanitas, x. 117. 1168.  
 Gesutně = na darmo, x. 119.  
 Ghřec = hráč, x. 91.  
 Gmě = gměno, p. 34.  
 Giezwenj = gedowatý, x. 437. 8 7. 835.  
 Ginie = ginowatka, a. 531.  
 Gistice = nádoba, p. 260.  
 Hadie = hádánjm, x. 914  
 Hlezti = hlodati, hrýzti, s. 208.  
 Hluk = zášup, turba, p. 417.  
 Horšký = lesa, a. 372.  
 Hospoda = pán, x. 59.  
 Hostatkové = ošlatkové, ošatni, p. 644.  
 Hotowati = chýřati, x. 1017.  
 Horeďce = howězi dobytek, x. 730  
 Hředa = trám, šlepice sidi na hřadě, x. 108.  
 Hubenice = bjdnice, l. 49.  
 Hu(da) = chuda, ctuťe, w. 31.  
 Hubenie = držanj na trám, x. 78.  
 Hurasija, čti Churasia = chraší, křowj, w. 13.  
 Huž = haužew, x. 1133.  
 Hwnj = hřebec, p. 239.

Chlapsstwo = poddani lidé, x. 599,

Chowati se čeho = warowati se, p. 705. s. 135.

Choz = chůže, x. 254.

Cyudina = sprostý lid, p. 675. x. 608. 641.

739

Cyudinice = sprostý lid, x. 628.

Chyffe, chyže = chalupa, b. 130. l. 6.

Dnyed = ihned, hned, p. 234. a t. d.

Kal = lauže, kalistě, x. 937.

Karnáčel = tafanka, šat z tenkého plátna, x.

282.

Ke, kěž, kyž, l. 52.

Kehdyž = když, 69. p. 350. 612.

Kláníe = pjetání, bodení, b. 25. 156.

Klatwa = klatba, p. 432.

Kmei = sedlák, p. 35. x. 655. 662. 671.

67. 684

Km. šta = kmotřička, x. 889.

Kněz = kněz, p. 215. 218. 220. it.

Knieni = kněžna, s. 113.

K. ci kotec, kotci = frám, b. 122.

Kocornik = kramář, tándl, ř z kocj, x. 917.

Koláč = dar, x. 404. 463. 580.

Konwřz = nejproštěgšj mnich, obrácenec, lat.

conversus, s. 222

Košičanj = bráč w košicj, x. 968.

K. a. meliký kus, lat. massa, p. 190.

Krasnice = krásná dívka, a. 256.

Krajje = krásněgšj, a.

Křemář = š. ntyř, x. 957.

Křjdio = šmýce, šmýtec, a. 388.



- Kropenina = kropené strašaté sušno, x. 895.  
 Kwěti = kwěsti, p. 66.  
 Kura = slepice, s. 225.  
 Kwas = hodn, x 970. b. 262.  
 Láhvice = dřevěná nádoba x 1077. 1081. 1089.  
 Lečal = leřal, letěl, w. 22.  
 Peče = leřne, b. 263.  
 Peň = lenost, p. 752.  
 Pěpá = krásná, w 30.  
 Pepota = dobrota, krása, p. 534.  
 Pexčweř = lichwář, p. 645.  
 Pibo = buď, x. 649.  
 Pimbuš = předpekli, a. 1177.  
 Pufu = luř, lauřa, x. 1140.  
 Manřtiř = klášřter, conf monaster, p. 604.  
 Matraš = motraci, s. 169  
 Mehoděř = měg ho děř, a. 356.  
 Měna = tón, a. 390.  
 Měřčel = miřřel, potřčel, x. 285.  
 Milobuzko = z Milobuz, p. 48.  
 Mutno = smutno, w. 17.  
 Muřebogee = wrař d'niř, x. 235.  
 Nábořnička = velmi zábořná, x. 483.  
 Nadgide = nagde, b. 73  
 Nalit = nenadále, náhle, x. 294. b. 20. s. 100.  
 a 4. 1044. l. 51.  
 Nářilujř = řdo nářilj řiřj, x. 849.  
 Nasnad = napohřowě, x. 857.  
 Na slowo wzatý = slowútný, p. 64  
 Nebořka = nebořá, l. 86.

- Nebožtík = nebohý, a. 1175. w. 29.  
 Nebožtík, § = nebohý, a. 1175. w. 29.  
 Nedasfde = ledasfde, kamkoli, p. 1067.  
 Nedospánie, zdvořilejší než nedospnutí,  
 b. 27.  
 Nedůstogný = nehodný, p. 594. 596. 812.  
 Něsterde = někam, p. 479.  
 Neporočowati = nepomlouwati, 304.  
 Neroditi = nechtiti, x. 148. 562. b. 19. 44 113.  
 a. 291. 990.  
 Nerodstwo = nerůdnost, nesgednocenost, řdně  
 se zjednotiti nechtí, a. 270.  
 Nesměra = nesměrnost, a. 116. 1106.  
 Netruditi se = nenamáhati se, a. 1024.  
 Neuswěde = neuswadne, b. 290.  
 Newelo = nemnoho, x. 1110.  
 Nezléce = nehoršile, p. 796.  
 Nezwina = nezawinilost, x. 646.  
 Nici = Flopeni, x. 42. 304. b. 214. a. 1093.  
 Niče = nic, a. 29.  
 Niegščege = njšťeg, prfť w kamnech, l. 15.  
 Nikomému = docela nijádnému, x. 939.  
 Notěffe = notomal žpiwal, p. 684.  
 Mrawy = mravy, p. 52.  
 Nunwice = septištka, Monne, x. 395.  
 Obaf = utrinque, oběma, a. 1193.  
 Oblasnost = panorání, a. 685.  
 Oběce = owěcati, přiljbiti, x. 578.  
 Oblasfče = obzwlásfne, a. 1469.  
 Oblasnost = obzwlásf. nost, a. 1468.  
 Oblud = klam, a. 164.

- Obluditi = oklamati, l. 51.  
 Obludný = přisřerný, fantastický, klamavý,  
 b. I.  
 Oběwa = oblek, 314.  
 Obradowati = radosti naplniti, a. 135.  
 Obuzati = osočiti, x. 1112.  
 Oděnic = oděw,, x. 793.  
 Odiwa = divadlo, s. 288.  
 Ohař = pes, x. 604.  
 Ohrada = obrana, a. 133.  
 Ohrom = ohromeni, a. 1142.  
 Onici = oge, woge, a. 363.  
 Opať = na opať, a. 796.  
 Opsěti = w psa se proměnit, x 512.  
 Opsowachu = zhaněli co psa, zůstudili, p. 970.  
 Oř = bogowný kůň, x. 61.  
 Osuowati = zakládati, a. 403. 1499.  
 Ospú = osypau, a. 501.  
 Ostachu = opustili, p. 215.  
 Oswěta = krása, swětlo, p. 856. z. 96.  
 Otgimati = ugimati, hrýžti, b. 211.  
 Otpustiti = připustiti, x. 1080.  
 Otržň = wytrženi, x. 293.  
 Otsjlati = žert přegmanti, x. 130.  
 Ottuffiti = oddechnuti, b. 91.  
 Otwořiti = otewřiti, a. 1087. 1113.  
 Owa = tato, a 74. 1268.  
 Ownieř = ewčák, x. 917.  
 Owsēm = docela, p. 82.  
 Ožreti se = ohlednauti se, a. 1261.  
 Pafořt = Poda, x. 499.

- Pasofiti = pšoditi, x. 958.  
 Pasobřicci = břichopasci, x. 80.  
 Pateř = otče náš, p. 85. x. 782. 842.  
 Pěš = pěšty, x. 807.  
 Pile = pilnost, a. 64. 954.  
 Piššeba = piššanj, x. 178.  
 Piššec = kdo piššá, piššác, x. 183.  
 Puěwie = kmeny; peň, p. 188.  
 Podbog = podwog, p. 1025.  
 Podkoně = kočj, a. 981.  
 Podwoqe = limen superius, s. 69.  
 Podletj = částka roku, a. 400.  
 Poduiny, na tři neb na čtyry prsty široké  
 odlemowánj u sukňě: Šalbel, x. 284.  
 Pohřechu = bobu žel; ššoda, p. 535. 565.  
 675.  
 Podowati = pokrýwati, p. 1543.  
 Pošuffenie = chut, a. 432.  
 Pomilug = smilug se, w. 31.  
 Pomlawa = rozmławánj, x. 549.  
 Po něž = pro něž, přečež, x. 56.  
 Poudž = pošudž, p. 338.  
 Ponoška = nožnj osídlo, x. 296. 272.  
 Poprawce = kdo má prawomocnořt drubdy  
 poprawa, x. 246. 1100.  
 Porotowati = domławati, p. 995. b. 202.  
 Posel = zanepraždněnj, gednánj, a. 292.  
 Posylati = žertowati, x. 127.  
 Posřete = wšřic mu přišla, z. 81.  
 Potěšci = potáhla, l. 21.  
 Powěřt = powědánj, Narratio. b. 72.

- Powějska = powitací, x. 1070.  
 Požičený = půjčený, b. 100.  
 Pracny = stonavý, 314. p. 408. 412. 427.  
 738.  
 Přebognij = zbognij, x. 848. 967.  
 Překest = přewábenj, flam, p. 119.  
 Přeludnij = podvodnij, x. 795.  
 Přeluda = lest, p. 719.  
 Přeludstwie = flam, p. 1021.  
 Přezlatiti = nad zlato vychwáiliti, a. 172.  
 Přezliti = zlosti přemoci, p. 1039.  
 Prch = prchle, prudkost, p. 481.  
 Přieš = přič, a. 250.  
 Přietelnice = přítelkyně, a. 165.  
 Přigemnij = přigimač, x. 1042.  
 Přimče se = rychle připlowala, p. 380.  
 Prodlieti = prodlaužiti, 282.  
 Proleni = (?) snad zvěšši, b. 318.  
 Prošnic = každý, quivis, b. 62.  
 Prostrana = prostranstwí, a. 1038.  
 Prošu = prosula, a. 162.  
 Pruhatina = pruhované šušno, x. 896.  
 Pychost = pýchání, b. 45. s. 55.  
 Razi = radim, x. 568 s. 201.  
 Razuň = radimě, l. 64.  
 Řebro = žebro, a. 885.  
 Roba = ženská, x. 432. 1135.  
 Robě = dítě, b. 52. a. 728.  
 Rok = lhůta, termin, s. 174.  
 Row = hrob, p. 536 753. x. 721.

- Rozběha = rozběhnuti, a. 738.  
 Rozmysl = rozmyšlení, a. 220.  
 Rozspu = rospau, a. 500.  
 Rozsu = rozsula, a. 161.  
 Rozumenšwie = rozumnost, a. 2.  
 Rozumice = rozumná panna, a. 1094.  
 Rozwlať = rozwláčení, a. 810.  
 Rozwod = rozwedení, x. 327.  
 Rozžehl se = rozpálil se, p. 256.  
 Ruče = čeršiwě rychle, p. 297. 583 a. 369.  
 373. 381. 451. w. 22.  
 Ručeš = rychlost, a. 427. 453.  
 Ruč; čeršiwý, a. 411. 435.  
 Rybáť = prodawač ryb, s. 240.  
 Roža = rohu, do žiwého, b. 23.  
 Sbožice = malé zboží, x. 1092.  
 Sbožný = pobožný, p. 53. x. 545.  
 Sdiati = udělati, x. 557.  
 Sěho = toho, p. 597. a. 133.  
 Sēm = tom, z. 74.  
 Seřice = seřička, a. 166.  
 Sieň = sň, sái, s. 116.  
 Sička = šička, šit, x. 272.  
 Silnik = penizek, x. 855. 860. 863. 865.  
 Sim = tjm, z. 4.  
 Skoro = brzo, p. 807. b. 272. 273.  
 Skot = wysoký dobytek, x. 201. 637.  
 Skrehtati = šřipati, p. 414.  
 Sřydari = seřmauli, x. 1103.  
 Siati = poslati, p. 63.  
 Slepce = šleprati, chleptati, p. 985.

- Slewánie, bez hmotného šlitj, a. 1323.  
 Smucowati = rmutiti, a. 1170.  
 Smutiti = též, a. 1234.  
 Snabženswíe = snažnosť, w. 27.  
 Snaha = snažnosť, p. 63.  
 Sňatek = convent klášteršćý, p. 575. 600.  
 Sňatek = schůzka, p. 672. x. 752 966.  
 Sněli = sešly, a. 1418.  
 Snidechu = sešli, 247.  
 Snidú se = segdau se, p. 94.  
 Snjti se = sgiti se, p. 751. a. 1417.  
 Snúbiti = zasnaubiti, namlauwati, x. 524.  
 s. 82.  
 Snúti, snowati = zařládati, a. 12.  
 Spasa, spaš = spaseuj, p. 349. a. 1118.  
 Spile = žert, špáš, p. 1035. 1042. b. 238.  
 Spileti = žertowati, x. 1026. l. 77.  
 Spustiti = slewiti, x. 906.  
 Spúzeti = odehnati, x. 1061.  
 Stělnný = šklenný, a. 207.  
 Sudj = saudce, x. 246.  
 Stěžj = rnychle, spēšně (1 král. 23. 20.) a. 797.  
 Šřiece = potkánj, wšřjic, a. 813.  
 Struny = hausle, a. 387.  
 Štwor = štworěnj, a. 17. 85. 129. 132.  
 141. 217. 512. 1155. 1376. 1428.  
 Šwětopložie = tworitelná moc, a. 6. 15. 34.  
 171. 187. 226. 1018.  
 Šwětoswíec = ošwětitel šwěta, a. 1030.  
 Šwobodštwíe = šwobodnosť, p. 487.

Свнчег = žronk, obnčeg, p. 353.

Сзимаже = szimage, p. 415.

Сцивалниѣ = který stjólata (?) dělá, x. 918.

Сос = ochrana, Schutz, x. 609.

Тачег = tafey, gako w staroslow. x. 552.

(w) тале = w zástawě, a. 158.

(w) тали = w zástawu, x. 96.

Тѣци = běžeti, x. 159.

Тѣчѣше = běžel, utíkal, p. 223.

Тѣлесенство = tělesnost, a. 212.

Тды = tehdy, p. 153.

Темны = slepý, p. 520. 522.

Трафн = necky, s. 242.

Трати = trvati, a. 669.

Трѣстати = trestati, b. 203. a. 23.

Труд = usilná práce, x. 156 a. 166.

Трудити = obtěžowati, b. 260.

Труднѣ = usilně, b. 227.

Тудеж = brzo w brzce, p. 356.

Туба = tauženj naříkání, p. 827. a. 938.

1165.

Тужити = předzvidati, b. 249.

Тужити = žalowati, a. 91.

Удѣлал = udělowal, s. 341. 639.

Уди = audowé, b. 317.

Углавны = hlavnyj, s. 197.

Умны = smyslný, p. 94.

Урок = roční plat, x. 629.

Углавнѣ = uřawičně, p. 668.

Укаати се = potkati se, x. 884.



- Utroba = wnitřnosť, b. 27.  
 Wassenroß = frzno, chlamys, x. 345. 350. 357.  
 Wegmē = wegméno, a. 177.  
 Wegwoditi = panowati, a. 11. 93. 111. 232.  
 708. 713. 777.  
 Wedienc = wjdenstý, penizeš, x. 189.  
 Wěhlas = prudentia, rozššafnost, a. 193. 350.  
 Wěhlasný = rozššafný, lat. prudens, x. 520.  
 a. 2. 149. 202. 332.  
 Wěhlasnost = prudentia, a. 148. 165. 204.  
 246. 253. 267. 293. 412. 449. 454. 636.  
 949. 969. 1057. 1072. 1094. 1319. 404.  
 Wěhlasně = rozššafně, a. 408. 501. 1399.  
 Welbuge = wclebji, p. 508. 665.  
 Wele = mnoho, x. 649.  
 Welim = welmi, x. 992. w. 27.  
 Wěrdunĕ = čtvert libry, Viertling, x. 278.  
 Weš = wššeken, a. 35. 372. 648. 847.  
 1016. 1056. 1107. 1112. 1311. 1371.  
 1381. 1401. 1403. 1449. 1460. s. 112.  
 Wěrowati = na wjru bráti, x. 920.  
 Wezda = wzdny, s. 111.  
 Wezdy = wzdny, p. 53.  
 Wiliti = smilniti, x. 1131.  
 Wizi = widjm, a. 1375.  
 Wlaffčji = wlastnj, a. 776. 782.  
 Wlaffče = wlastně, a. 737.  
 Wloha = náklonoš, x. 1023.  
 Wnada = stopa, poukázanj na cestu, p. 291.  
 Wniti = wgitj, x. 1158.

Wniuž = gafo , p. 447.

Wodné tele = wodnatelnost , x. 810.

Wrátké = co se rádo zwrátí ' x. 138.

Wjaký = wšseliký , každý , p. 24.

Wšederný = wšseliký , p. 502.

Wšicci = wššickni , x. 913.

Wštoře = w brzce , brzo , p. 112. 209. a. 28.

Wžázati = otázati , x. 412.

Wžšliditi = upokožiti , a. 276.

Wžšupiti = wybrati , wšštati , a. 1197.

Wžšmyšl = wžšmyššlení , a. 146.

Wžšočiti = wšštrčiti sočením , p. 779.

Wžšawal = wžšwawal , x. 709.

Wžšda = wžšdy , b. 16.

Wžšjmati = přizjmati , a. 752.

Wžškupiti se = w hromadu šebřati , a. 112

Wžšnjiti = wžšniknauti , a. 790.

Wžšwod = umcdení w práro , x. 132.

Zacělo = gíššě , x. 111.

Zadřiti = zaššřčiti dnem , x. 1082.

Zaměcowati = zamjřtati , zamřřowati , x. 1148.

Zamutiti = zarmautiti , a. 1235.

Zarwogjř = welun , x. 280.

Zahé = časně , b. 51.

Zážě = druhý ššup. od záhé , s. 133.

Zděl = dělat , p. 526.

Zdieti = dělati , s. 253. a. 658. 662.

Zdřišřkati = ššřišřkati , a. 806.

Zmilikřý = welmi milý , z. 6. 73. 84.

Zarmucovati = zarmucovati, a. 644.

Zpodliniti = z'albowati, viz podlinitý, x. 283.

Způsobati = činiti, říditi, p. 619.

Zprawovati = wyprawovati, porýdati a.  
1200.

Ztkaničiti = z'espěrowati, x. 281.

Ztravně utežewáše = živil, p. 189.

Zwěšt = znám, s. 154.

Zwonowina = hlas zvonu, a. 53.

Záden } a 950. 964.

Zádný = } žádauci = žádaný, a. 1256. 1364.

Zákovstvo = duchowenštw, x. 600.

Zehl = wypalawal stawení, x. 765.

Ziwok, čti žiwok = žiwůček, w. 26.

---

## D b s a h.

---

Mrokoz,	. . . . .	I
Deza'ero,	. . . . .	52
Bráreas,	. . . . .	107
Bohatec,	. . . . .	113
Smrtedlnost	. . . . .	128
Ulan,	. . . . .	140
Byššehrad,	. . . . .	200
Višška a. žbán,	. . . . .	202

---

## Dmylowé tiště.

---

IX. 9. potlačenau čti potracenau.

XVII. 6. *hospodine* — *hospodyne*.

XXIII. 9. *Taký, by.* — *Kaký, bylo*  
lo tážjcj tážjcj.

P. 791. *gšto.* — *gešto.*

— 995. *prorokowáše* — *porokowáše.*

— 997. *mieše* — *mieše.*

— 1053. *my gše* — *my gše.*

— 1071. *šumuž* — *šomuž.*

X. 269. *že* — *že*

— 293. *letě* — *letie*

B. 63. *tepruw* — *tepruw*

X. 24. *fygemných* — *fyemých*

A. 624. *Circius* — *Circius*

A. str. 187. v. 1935. — 1035.

W. v. 6. *po šrah* — *pošrah.*

---

---

Dmylowé starého rukopisu.

---

P. 21. na chudých k tomu na chudých

X. 346. a prosse něho daru

A. 800. powstun slunce?

X. 1004. Křiti, má snad býti čiti.

---

NB. Co gest mezi závořkami ( ), do-  
vlnil wydawatel; ostatně gsu  
rukopisové bez čárek, bez puntíku,  
ako zde Prokop.

---

## Pr o f o p.

(Z rukopisu Hradeckého na pergameně w 12.  
gegě má P. Dobrowský.)

---

Ulyšte staři i wy děti  
co gáz wám chci powědieťi  
o dědicewi slowenském  
cis o Profopowi swatém  
genž sě gest w Čechách narodil 5  
swóg zákon dobře rozplodil  
zákon swatý wěrně plnil  
a weliké diwy činil  
o tom dobře uslyššite  
když swé (wěry) přiložite 10  
co gáz (wám chci powědie)ti  
lyššite wsichni (ktož) chtie gmieti  
otpuštky k tomu wsěch hřiechów  
zbawenie — — —

— — swatě podle toho

15

uslyšite divów mnoho

co gest činil w českéy zemi

i tak o nem w knihách čtemy

w giných zemích kudy koli

na wodách také na poli

20

na chudých k tomu na chudých

na gích sbožij i na hradiech

nad knězi i pať nad žáky

znamenaný to člověk wšaký

geho činy i příklady

25

a užjroay geho rady

rať nám toho spomáhati

synu Božij i twá máti

swatý Prokop gest slowenského roda

ne daleko ot českého Broda

30

tu wes dobře Bóh rozplodil

w nienž se ten swatý urodil

a wšak dobře powědieti směgi

tey wsi gmie Chotun děgi

w nienžto bydleše starý kmet

35

ten sobě měšse mnoho let



swú ženu sľechetnú gniěše  
 s nįžto manželstwo držeše  
 přátel ni prvých ni posledniech  
 ale (w sbožij wšě prostředniech 40  
 gačo Salomún žádáše  
 tak šě těm manželóm štáše  
 tito šě Boha bogechu  
 a zpráwně wždy živi běchu  
 Prokop ot dětinstwie swého 45  
 by chowanie welmi čsného  
 po Boze tworci túžieše  
 swětšú sláwu potupieše  
 počě šě čsnostmi trýptieti  
 weliké přednosti gmieti 50  
 mezi spoluwěky swými  
 obcowáše nrawy čsnými  
 wždy šě Boha bogesse  
 swoge roditele ctieše  
 rozkossi místa nedáše 55  
 wždy v pokoře štáše  
 a gať žriet na geho těle  
 tak běš sbožný w myšli cele

widúce to robiteli  
 gačého synáčka gměli 60  
 w zachu mezi sobú radu  
 chtěc geg sláti k Wysschradu  
 k mistru na slovo w zatému  
 ky geg učil čtenij wsěmu  
 kdež slavné učenie běše 65  
 w slowensském gazyce ktwěše  
 tu Prokop w učeníj lóně  
 čítal wzdy s snahú w zákoně  
 a kědy tu) w krátčém čase  
 tomu písnu nauči sě 70  
 mištri sě tomu diwieču  
 mezi sobú tať mluwieču  
 Prokop dobře w písni dospěl  
 a we čsti i w řázi prospěl  
 neb nikdy prázděn neběše 75  
 nebo na modlitwě nebo w knihách čteše  
 tať sě učil welmi mile  
 netbal gedné kratochwile  
 diwné owšem pokory běše  
 že giž každý to mluwieše 80

tento Prokop takž gest tich  
 giž gafoby byl omšem mnich  
 nikdy newiděli by smál  
 ani kdy s dietkami wiece ghrál  
 gebno pěl hodiny nebo paterče 85  
 někde sákromě nebo w koře  
 počechu se kanonjci dimiti  
 a řkúc co chcemy učiniti  
 widjme člověka dobrého  
 a ke wšley čsti podobného 90  
 gužt gest dobře na tey době  
 přítowatššmy ho k sobě  
 pro geho pokorné ponižení  
 snidú se wyššehradská kněže  
 bywšse wšichni w tey radě 95  
 w kapitole na Wyššehradě  
 wzwolichu geg služebnikem  
 nerad tomu swatý Prokop běšse  
 neb tohoto swěta nenáwiděšse  
 geščeby to byli učinili 100  
 až by geg probostem wzwolili

ale swatý Prokop wěda swčtskú lest  
 potupi toho přiebýtka čest  
 i gednoho pokoge nehledage  
 wiece sě pro Běh pokorige 105  
 nenosil draheho oděnie  
 ni pitie draheho ni gedenie  
 tehdy wsichni kanownjci  
 děkan probost uřednjci  
 swateho Prokopa powysřichu 110  
 kněžem geho učinichu  
 sta sě potom welmi wřkoře  
 slůži mřsi v wysřhradřkém koře  
 swé pokory neproměnil  
 wiece než dřiew pro Bóh činil 115  
 kanownjřem na Wysřhradě běře  
 ale giney proměně řtěře  
 a řka řemu mi ge tato řest  
 genř řinj duřři přeřest  
 wědě ře nenie Bóha wzácen 120  
 řtoř řbořie miluge ten bude zřracen  
 o tom byloby mnoho prawiti  
 ale muřřme toho uřřátiti

nebo gest wiece prawenie  
 o geho milosti i mluwenie 125  
 ot dáwných časów to gest myslil  
 kdeby kromě lidj bydlil  
 naleze mnicha starého  
 ke wsie čsnosti podobného  
 i poče geho prositi 130  
 chtě týže zákon nositi  
 tehdy ten mnich duchowný  
 wida že gest člowěk rovný  
 i poče mluwiti k nemu  
 práwě gačo k synu swému 135  
 řka proč ty zákona žádáš  
 a ty welikú čest s sbožiem gmáš  
 w swatého Benedichta zákoně  
 musíš gmieti utrpenie  
 kromě přátel přebýwati 140  
 swýma rukama dělati  
 swatý Prokop genu powědě  
 řka wsak gáz dobře wědě  
 že gest to wásše ustawenie  
 gačož swedčj swaté čtenie 145

aby nic vlastného negméli

a poslusenstwie drželi

abychom vsěchno prodali

a weg mie božie rozbdali

w tento mě prošbě nemešřay

150

prošim swatý mně zákon dan

tdy starý mnich gsa w tey mieře

wida geg w ustawney mieře

pro prošbu swatého ducha

poda gemu mnichowého rúcha

155

pať dotawad s nim tu bydlil

až sě dobře zákonu naučil

potom gide do swého frage

řagně sobě bydla ptage

ne proto aby přátely widěl

160

gedno řdeby na púšči seděl

tu řde bylo mieřto sličné

a Bohu slúžiti sluffné

i bra sě do gednoho lesa

s sobú wšě potřebu nesa

165

řatž pať po tey púšči chodě

přiblíži sě řgedney wobě

ta voda Szawa slowe  
 gežto i dnes pod klášter plowe  
 nechtě přes tu řeku dále 170  
 šhrnu se při jedney skále  
 ta skála stáše w ten chwili  
 ot Kúřimě za dvě miji  
 w ten skále dáblowe přebýwachu  
 a mnoho zlosti ukazowachu 175  
 swatý Prokop wiba gich zlost  
 wstúpi proto v wěčšij čsnošt  
 proti hřidóm bogowáše  
 a těm psóm odpowědáše  
 řka nelze wám zde gnieti moci 180  
 když mi Bóh ráčij spomoci  
 welikého utrpenie běše  
 mnoho na modlitwě a málo geděše  
 gablečka plana a želudy  
 a pod mierú napjgal se wody 185  
 až poče okolo sebe planiti  
 a domek tudiež sobě stawiti  
 a pněwie také kopáše  
 tu sobě ztrawně utěžewáše

- nalezje na skále celú kru 190  
 tu postawi swaté Mařij kaplu  
 tu šě modlešje we dne w noci  
 až tomu minuchu mnohoj roci  
 neběšje i gednomu člowěku znám  
 nikte ho newiděl gedno Bóh sám 195  
 ale nemóž šě miesto na hoře škrýti  
 takéž oheň pod kadj býti  
 pro geho weliké utrpenie  
 učini Bóh to zgementie  
 nechťe gho dále tagiti 200  
 chťe geho křesťanóm zgementi  
 knieže gemužto Oldřich děchu  
 sezwa lowce kterěžkoli běchu  
 i poče jim všem mluwiti  
 na které chcemy lešy geti 205  
 wece mušjmy na low  
 Ide chcemy lowiti početi  
 pokusmy wece na sazawškej hoře  
 tu sobě umyslichu wskoře  
 w ty mi šě lešy geti žádá 210  
 pogedmy tam toť gest má rada



kterjzkoli při nem běchu  
 vsichni gemu w tom powolichu  
 a když se w ten les webrachu  
 tu vsichni kuče ostachu 215  
 sta se božiem powolenim  
 je neosta i gednoho s njm  
 kniezi se zgewi gelen krásný  
 weliký a welmi masný  
 kniez Dldřich se nelefage 220  
 a w rukú lučišče gmage  
 jasřeliti gelen chřesse  
 genž před njm nedaleko tečesse  
 i welmi před njm chwátage  
 gedno gafo gmu rozum dáwage 225  
 a přeběhna chwili malú  
 stawi se nad tu stálu  
 ta nienžto swatý Prokop dělássse  
 w ty časy duš ožefowássse  
 asřoči za swatého Prokopa rohy 230  
 a obrátio k nemu rohy  
 nezi rohy křjž gměgesse  
 kniez Dldřich to dobře widěsse

inheb z rukú lučišče wrže  
a koně swého potrže 235  
wida to zwieře předworné  
a mnicha twáří pokorné  
tázati kniez mnicha poče  
a s hynsta se hned dolow boče  
Kto gší gessito na tento púšči bydlíš 240  
kakoť děgi a co tu činíš  
swatý Prokop hned té chwile  
otpowědě genu mile  
gáz bydlím w tom pokogi  
hřiesnijš a Prokop mi děgi 245  
pod zákonem Benedichta swatého  
za otplatu králowstwa nebeského  
kniez Oldřich skoči s koně  
swinu pláště hlamu pokloně  
otče zpowieday mě hřiesného 250  
proti Bohu zawinilého  
swatý Prokop geg zpowieda  
po spowěbi pokánie da  
potom poče kniez Oldřich mluwiti  
a řka áce mi se piti 255

rozžehl sem sě během welikym  
 napog mē wece pitim twym  
 swatý Prokop giněhoť pitie negmám  
 než tu wodu gižto pigem sám  
 wzem giřtici srdcem wzděchna 260  
 swú ruká wodu požehna  
 podaw kniezi piti káza  
 napiw sě Dibřich otáza  
 diwi sě tať sšlechtné wjno gmáš  
 na tento púšči kde ge chowáš 265  
 we mnozě sem zemiedy byl  
 nišká sem lepššieho nepil  
 tať sě běšfe tu učinilo  
 gafo na oney swatbě bylo  
 geřto běšfe hospodin sám 270  
 taťžje diw učinil tam  
 řdyž běšfe w Kana Galilee  
 tu weň wěřichu Apostole  
 téhože diwu milému  
 pógčil Prokopu swatému 275  
 znamenaw Dibřich diwy přeweliké  
 poče to mluwiti taťe

sbeř okolo sebe bratřie wiece  
 gessito budú s tobú Bohu slúžiece  
 tci tuto klášter učiniti 280

sbožijm i dědinami geg nadati  
 swatý Prokop to uslysse  
 posta malú chwjli tisse  
 co kniez Oldřich mluwí nynie  
 wzwětěw geho umysslenie 285  
 poče mu k tomu raditi  
 by to ráčil učiniti

Bohu na čest i wšěm swatým gisté  
 a gmenem swatému Janu Baptisté  
 kniez Oldřich přige mile radu 290

pař swatý Prokop da mu wnadu  
 řadyby wen z lesa wygel  
 a pař knemu zase přigel  
 poradiw sě s swými pány  
 s ginými také zemany 295

dělňjky w hromadu šhluče  
 i dospě tiem dielem ruče  
 řehdyž sě to dielo skonč  
 ptaw do poslednieho šhona

eož tu běše třeba koli  
 300  
 swatého Prokopa opatem wzwoli  
 swatý Prokop chtěše se skrýti  
 nechtě rád opatem býti  
 a kniez Dídřich i wšě bratřie  
 nečekachu až do zagřie  
 305  
 swatého Prokopa zwolichu  
 a posluffenstwie knemu sibičhu  
 stalo se gest to swěcenie  
 .  
 let po tisuci dewátého  
 pod ciesařem Gindřicha druhého  
 310  
 opatem gsa bratři zákona učieše  
 a sám nayprwe činieše  
 hosti mile přigimáše  
 pracným k zdrawij pomáháše  
 a smutné utěšewáše  
 315  
 wšě což pro Bóh učiniti bylo  
 to gmu owšem běše mjlo  
 plnil rád božie kázanie  
 z swatého ducha ustawenie  
 geho slowo na wšě strany rostěše  
 320  
 a wsady naplneno běše

Kteržkoli to slyšechu  
 se wšech stran k nemu běžechu  
 dary své gnu vobětugice  
 a v modlitwu sě poručuguce 325  
 hrněchu k nemu nebožátku  
 práwě gafo k slepici kuřátku  
 odpowědagic ducha zlého  
 o prosiece otce swatého  
 aby ge ráčil přiwínuti 330  
 nedal gich duffem zahynuti  
 chtiece s ním do smrti státi  
 a we wšem geho poslýchati  
 swatý Prokop mile wšechny přigimáffe  
 a slowo gim božie kázáffe 335  
 wsični geg lidé milowachu  
 a s ním bydliti žábachu  
 ponidž gest tu opatem byl  
 klášterského nic ge nežil  
 gebno co swýma rukama wybělal 340  
 toho gešče dyudým ubielal  
 tak byl otec milostiwý  
 i na wšechny liutošiwý

- o tom byloby mnoho prawiti  
ale giž musim ukrátiti 345  
dci prawiti o geho diwiech  
i o geho swatých činiech  
co gest činil toho časa  
kdež gest wsěcka lidská spasa  
kchbyžto s křiži chodice 350  
a za tři dni sě poslieče  
lid s křiži chobil zpiewage  
podlé čimského swyčege  
k tomu času z krago dalekého  
chtiec widěti Prokopa swatého 355  
geden tudiež přišel běffe  
a ten člowěk Mienna slowěffe  
choditi s swatým Prokopem chtěffe  
k tomu welikú žádost gměg sse  
přišed k Szawě poče státi 360  
a na přiewoznjka ptáti  
neběffe tu i gedem člowěk  
gestoby geho přewezl wděl  
k swatého Prokop domu  
nemědě, e co učiniti tomu 365

mnoho lodí u břehu srozechu  
 s sochorý přivázaný věchu  
 w ty doby hodinami dospiewaguce  
 pogidú s swatými zpiewaguce  
 swatý Prokop i bratřie giná 370

a chwáléce hospodina  
 užře Menna smutně stáffe  
 a k Bohu srdcem wzdycháffe  
 že s ním rád choditi chtěffe  
 proto že takto mluwiesfe 375

pro swatého Prokopa zaslúžení  
 dopřeg mi Bože přewezenie  
 to powědě w swey truchlosti  
 hned sě knemu člunek zprosti  
 ošlawiw onen prázden břeh 380

přimče sě knemu upřiemo  
 to gest ot mnohých widieno  
 ktož s swatým Prokopem věchu  
 a takto knemu mluwiechu  
 kafo tě gest sém bez wesla 385  
 lodi přez wodu přenesla



Menno jim všem odpovědě  
 velmi wesele s nimi chodě  
 Bóh učinil to znamenie  
 pro swatého Prokopa zaslúžení 390

swatý Prokop tey chwále nechtěše  
 proto že tařto mluwiesše  
 milá bratři nediwte se  
 a wřak we čtenij čte se  
 budeteli gmieti mieru 395

a k Bohu prawednú wieru  
 gakožto gádro horčičné  
 a prositi co gest sličné  
 co chcete to obdržite  
 třebali hory přewrátite 400

tařéž ti gest to nynie  
 Bóh naplnil geho žádanie  
 buď Bóh žádúcij pochwálen  
 na wěky wěřsma amen  
 poslúchajte wiece diwów 405

geho přeswatých činów  
 se wšech stran k nemu běžechu  
 a pracné k nemu siřžechu

swatý Prokop dnem i noci 410  
 wšem spomáháše dnem i noci  
 mezi ginými pracnými přiveden běše  
 ten w sobě zlého ducha gměše  
 ten šě na wšěchno trháše  
 přehrozně zuby škřehťáše  
 szjmage swé zuby i pleci 415  
 chťě ze wšěch lidj uteci  
 chodiechu s nym přieteles w hluce  
 a swázaršše genu ruce  
 an každému chodi lage  
 na swatého Prokopa wolage 420  
 Prokope křimbu mi činjš  
 že mě wen ottudto pudjš  
 wšak gáz tobě nic neshkozi  
 ač s tiemto člověkem chozi  
 powěděw to w děbley zlošti 425  
 wzlomí člověkem bez milosti  
 swatý Prokop uzřew pracného  
 ufroti w nem ducha zlého  
 poručí geg bratru čsnému  
 a přikáza mocně genu 430

snažnú pěči o nem gmieti  
 postiec sě nad ním flatwu pieti  
 a sám sě na modlitwu otča  
 swég život utrpěný podča  
 tu na kolenci kľefage 435  
 a na swých prsach padage  
 hlad mra do noci sě postě  
 chtě zbawiti zlého hostě  
 čině to w noci i we dne  
 a to práwě do toho dne 440  
 potom zakľew ducha zlého  
 vyhna geg z čłowěka čsného  
 to nmozi libie widěchu  
 čteřjžtoli při tom běchu  
 že welmi v brzčém spěchu 445  
 wzletě na kostelní střechu  
 brzo wniuž pať sě swinuge  
 leti přeč sě nelenuge  
 potom pať na zemi pade  
 a na čtwero sě rozpade 450  
 ten čłowěč by awšém uzdrawen  
 buď w tom hospodin pochwálen

gešče wám wiece powědě  
 co o swatém Prokopu wědě 455  
 sta sě to pať w gedny čas  
 uslyššewšje wsaký hlas  
 ande črtie wolagje  
 mezi sobú to mluwiece  
 češřý člowěk nad námi gest  
 o nem gĩmy dáwno kladli lest 460  
 čhtiec geho otšud wyhnati.  
 giž sě to nemóže štáti  
 nebo gša záwišči plný  
 gmage k nám newěrné činy  
 wšě proti našemu sboru 465  
 ošědl žde nad námi horu  
 nuže Prokope wěz to brž  
 pro tě musĩmy giti přeč  
 swatý Prokop požehnam sě  
 poswátné rúcho wzwleť na sě 470  
 bičjě malý sobú učinie  
 i gide tam do gestyně  
 w swogi rukú nesa swaté  
 a řka wy siemě proklaté

vy gste hadowého roba 475  
 zešterčieho k tomu ploda  
 požij mocj kazugi wem  
 abyšte sli ottudto wen  
 některde na púšči gďte  
 a nikomému neskodte 480  
 aby črtie welikým prchem  
 proraziece skálu wrchem  
 před swatým Prokopem běžiece  
 své smutky sobě prawicie  
 poře na naše sedenie 485  
 jižť našeho bydla nenie  
 lebrachu se všechna řijše  
 milobuzké towarisse  
 bogemše se všechna obec  
 zidu w horu gienž děgi Lokec 490  
 Prokop swatý po tom bogi  
 wiece tu osta w položgi  
 pospodine buď ti chwála  
 bábelská moc neostála  
 poseďte málo mlčiece  
 uslyššite diwów mnoho wiece 495

lidí ot vsad přemnožství  
 z Swenic okolo z súsědstwíe  
 k nemu sě utěkowachu  
 zdrawíe ot neho přigimachu 500  
 swatý Prokop welmi mile  
 wsěckerny k jobě přichýle  
 každého milosrdným činem  
 a swého mistra příkladem  
 nechtě by ot neho který dín 505  
 byl zgewen donidž gest žiw  
 že toho Bóh nemiluge  
 ktož sě před lidmi welbuge  
 to i gim stoge mluwíesse  
 a před nim množstvíe lida běsse 510  
 w ten čas také slepá žena  
 běsse předeň přivedena  
 ta swěta widěti nemožesse  
 a wsac swatého otce professe  
 kúc tys sluha Boha žiwého 515  
 dopomoz mi zraku mého  
 tak na kolenu kšlececi  
 přežalostiwě plaćici.

- ěkuci smilug sě nademnu  
 otče swatý nyní nad temnú 520  
 swatý Prokop smilowa sě nad ni  
 nad tú gijú temnú panj  
 řijem swatym znamenage  
 a gafáž slowa gmenuge  
 gežto ge sám syn boži pěl 525  
 řdožto gest onomu slepci zděl  
 řka pomoz Bože zraku mému  
 gakoš pomohl onomu slepému  
 a gafž to brzo powědě  
 tať žena očima wzhledě 530  
 a wicc do swého skončenie  
 gměla zdrowie i widěnie  
 žbawiž nás Bože slepoty  
 dopřege nám swé lepoty  
 sta sě pohřiedu těch časów 535  
 řniez Dabřich umře wložichu geg w row  
 a netať kláštera gešče běšše dočinił  
 gafž swaému Prokopu slibil  
 a gešče to miesto chudé bylo  
 a opa. swie potwrženo nebylo 540

proto swatý Prokop i bratřie geho  
 čwáléc tworce nebeského  
 někdy po klášteru se pochowachu  
 a někdy po púšči přebýwachu  
 ale slyš co se potom sta

545

kniez Břecislaw geho syn wsta  
 ciš na stolec swého otce  
 i by knězem českým w tom roce  
 ten Boha weimi milowásse  
 a swého otce skutkóm následowásse

550

řdyž gemu co powěděchu  
 gest to ot geho otce wěděchu  
 to přewelmi rád slyssesse

a pro geho dussi mile plniesse  
 a řdyž to dobře uzřechu

555

o swatém Prokopu gemu powěděchu  
 řřuc knieže rač to wěděti

co čci tobě o nem powěbieti

bylť gest naxprwo pústenníkem

potom byl twéřo otce zpowěbníkem

560

a gest ti muž swatých činów

a činiť přemnoho diwów



mnohoť gest twóg otec genu slibowal  
 až genu i klášter dělal  
 pochřiedu zatiem sě rozstonal 565  
 a pro smrt geho nedokonal  
 rád tomu kněz Břecislaw běsse  
 což o swatém Prokopě slusšie  
 wdiw sě mnozi wzradowachu  
 naylepšii sě w hromadu sebrachu 570  
 s nimiž sě poče kněz tázati  
 chtě swého otce žádusšie skonati  
 řka gim páni radte mně k tomu  
 abych pomohl swatého Prokopa domu  
 rádboch učinil tu šiatek 575  
 n.b gest mého otce pečáteš  
 w hromadu sě páni sebrachu  
 tu radu knězi Břecislawowi dachu  
 dokonay swého otce žádusšie  
 toť tobě naylépe slusšie 580  
 kněz to welmi rád učini  
 swého otce žádost splni  
 dogew swatého Prokopa ruče  
 w modlitwu genu sě poruče

- zpowiadam šě poče geg otcem žarati : 585  
 a řka otče swatý rač mě znáti  
 šbožie i swobodšiwie wám dáwagi  
 opatšiwie wám potwrzugi  
 tobě gim býti kazugi  
 swatý Prokop mezi wšěmi stoge 590  
 a wladánie toho šě boge  
 poče kněže pro Bóh prošiti  
 aby geho ráčil zbawiti  
 řka widjte mě nedóštogného  
 pro Bóh wolte mezi sobú ginéhš 595  
 nedóštogen s m břemene toho  
 wolte šěho nebo onoho  
 to i giné s nimi mluwi šfe  
 opatem nikakž býti nechtěšfe  
 ale wesshen šnatek i sudie 600  
 i wšělici dobřj ľudie  
 prošbu k nemu učinichu  
 a gedwa na něm obdržechu  
 že nad tiem swatym mansiřem  
 wzwolichu geg řsnym pasiřem 605

Břecislav ten kněz český  
 Ašverus biskup moravský  
 hospodářem jeho potvrdichu  
 k tomu opatem světicu

W gehožto wíec swatém těle 610  
 duch swatý přebýwal cele  
 a kedyž w opatství stogie  
 hospodina se we všem bogie  
 velmi pokorně nesl kázanie

i swatého Benedikta ustawenie 615  
 běsse plný wšie milosti  
 bezewšie protivné zlosti  
 sbožie dobře opraváše  
 bratři i čeledi způsobáše

šcedr hostem byl i púštěnjíkm 620  
 i wšem božijm služebnjíkm  
 těm sbožijm slúžil tak hotowě  
 leč sirotkóm leč chudem wdowě  
 za geho tu swatých časóm

neby i gedněch nedostatkw 625  
 nebo geg wšichni milowachu  
 ktožkoli s ním přebýwachu

nebo sřrže své dobré skutky  
 powiedage gim odpustky  
 činil gafo lékař múdrý 630  
 dáwage všem příklad dobrý  
 mnohé lidi hřiechóm zbarage  
 posielal dusse do ráge  
 cuzieho nic nechtěl žiti  
 práw ustanně do své smrti 635  
 klášterského nic neužíwáffe  
 gedno což swýma rukama wyběláffe  
 tiem se krmil i odiewal  
 a chudým ščedře udielal  
 a gešče newšěť gest tuto psáno 640  
 což gest dobrým lidem známo  
 a wsichni ktož toto uslyššite  
 proč tařéže nečinjte  
 posluchay.e ho statkowe  
 k tomu wsichni leychekewe 645  
 kteřj po swětu blúdjte  
 a na lidech k tomu lúdjte  
 gesto rádi běřete cuzie  
 chowayte se dusse ztracenie

gedno tam věčné bydlení  
náhle toho ostanúce  
swatého Prokopa příklad přigmúce  
poprosíte otce swatého  
aby wy zbawil ohně věčného  
bychomi hřiedów zbudúce  
a swých se win pokaguce  
wiece všeho zlého ostali  
potom Bohu se dostali  
také to do neho běše  
gakož tamo o nem čte se  
že se lidské chwály krygesse  
a též swey bratři raděše  
těm gessito běchu w tu dobu  
i také kteržž potom budú  
aby se náboženstwim newelbili  
ani se před lidmi chlubili  
učinjte welmi sšlechtně  
aby bylo držáno ustawně  
aby mše pořád zpiewali  
kdyžby lidé u mše býwali

650

655

660

665

670

a nebo na každý svátek  
 býva zde veliký snátek  
 tu mši po primě zpiewagi  
 ten obyčej gešče i dnes gmagi  
 pro chudinu gešto se ráno schodi 675  
 a své náboženství plodi  
 a té mše posluchajce  
 Bohu se poručigjce  
 i gde každý do svého domu  
 i kamž libo bylo komu 680  
 sta se pak na gedny hodny  
 tu se gednomu bratru přihodi  
 že tu swatú mši služiesse  
 wysokým hlasem notěsse  
 chluběsse se tiem pochřiechu 685  
 až mnozi v nem mluwiechu  
 tak gest krásně zpiewal mši dnes  
 gažo geden anděl z nebes  
 řdyž to swatý Prokop uslysse  
 že se ten bratr hlasem chlubiesse 690  
 swatému otcí protivno bišse  
 že tak učinil gaž gemu neslyšesse

sejwa swú bratři w hromadu  
učini o tom dobrú radu

a řka bratřie toho bratra sudny 695

že se hlašem chlubil před liudmi

čázaw genu před bratři štáti

i poče mu z toho láti

e bratře milý proč tak činjš

až mi gest žel welmi toho 700

že sebe nelitugeš mnoho

baza newieš že pro winu takú

potratjš wěčnú otplatu

náhle poznay se i swú winu

a choway se potom toho činu 705

wsať aby potom gměl bážň

baču genu ošiči čázň

potom tomu i také giným

dal příklad wšém bratróm swým

zapowědě aby toho nečinili 710

by se kde náboženstwím chlubili

řka bratřie wám gest to známo

gaťož tam we čtenij psáno

súkromě otevšěch lidj  
 a ten genž srdce lidšké widj 715  
 řby ušlyše co sličného  
 přigme hotově každého  
 proto moji milj synové  
 chowante se přeludy šáblowé  
 a řbyž co nábožně prosjite 720  
 wězte to ež gisťe obdržjite  
 giž swatého Prokopa diwi rostěchu  
 a na wšě strany rozneseni běchu  
 mnoho slepých prohlédáše  
 chromých bez čjsla uzdrawowáše 725  
 běšy ot lidj otčeniewal  
 božij mocj belhawým chobiti řázal  
 mnozi němj gsú mluwili  
 ř tomu hlusši gsú slyšeli  
 řteřjžkoli byli nemocni 730  
 také mnozi málomocni  
 bez čjsla uzdraweno gich mnohs  
 až nemóž počjsti toho  
 wsať znamenayte geben nemocný  
 po wšěm tělu málomocný 735



přígide k otci swatému  
 poručí se mocně gemu  
 swatý Prokop přígem pracného  
 do téhodne chowa geho  
 potomdni poče otpuštění bráti 740  
 a chťe do swého kragu wjítati  
 swatý otec na chudé laškawý  
 wida že člověk na těle nezdrawý  
 poče geho litowati  
 je gemu negmá co dáti 745  
 již běšse pro Bóh wšěcho rozdal  
 neb gmu Bóh byl smrt zwěstowal  
 běšse se wšěho zbawil  
 než gediné rúcho na sobě ošlawil  
 wece milý sonu mněť gest 750  
 ; toho swěta sniti  
 nebuď leň do třetieho dne zde býti  
 až mě do rowa doprowodie  
 ; autoť mui sukni tobě dadie  
 ; gaťož se potom ge stalo 755  
 to uslyšite až gešce počtu málo

již ot narození syna božicho  
 po tisuci po padesát léta čtvrtého  
 takého byl šlechetenství  
 že gema Dóh zgevil prorocství 760  
 svú smrt před dvěma dnoma wěděl  
 tu svýma přáteloma powěděl  
 Witossowi sestřenci svému  
 a Simramowi bratři druhému  
 těma k sobě přigiti kázal 765  
 a před gima wšě ukázal  
 a řka synové moji mili  
 wy gšie semnú ot mladosti byli  
 chowal sem wás ot pečátka  
 gašo šlepice swá kučáka 770  
 třetij den andělské poslání  
 to slowo božie zvěstování  
 wece mněť gešt s tohoto swěta sniti  
 wěztež co se wám stane po mey smrti  
 to wám pořád wšě zgemugi 775  
 a Bohu wás poručugi  
 nebo mnozi na wás kročie  
 že wy ottadto wysočie

a takto se potom stane  
 giné knieže po Břecislawowi wstane 780  
 tomu bude gméno Sbyhněw  
 ten uřáže nad wámi swóg hněw  
 uposluhage lesních lidj  
 ottawadto wás wypudj  
 i dá pak to místo Němcóm 785  
 odkads giným cuzozemcóm  
 a wy negmagic lde býti  
 musíte do giné země giti  
 tam přebudete šest roków  
 až Bóh umění těch soków 790  
 gísto budú na wy sočiti  
 nebo kterú křiwdu činiti  
 proto mogli synowé mili  
 tať gaťožšte semnú byli  
 w sbožij w hromadě bydléce 795  
 a mezi sobú se nezléce  
 přebýwagjce tam mile  
 až i mine ta zlá chwjle  
 ot Boha se nerozpačigjce  
 ale we wšem se gemu porúčegjce 800

i w žalosti i we smutciach  
 také we wšech dobrých skutciach  
 a štaneli se co wám zlého  
 poprosíte Boha samého  
 tož wám pawi i giney bratři 805  
 že wás Bóh we wšech opatři  
 i také wás skoro utěšši  
 že wámi zase pospiěšši  
 wáše nepřátely zarrati  
 a wy se wšj čši nawrátj 810  
 Bóh to učinj swú mocj  
 a swú nedostognú pomocj  
 a když těch šest let mine  
 kněz Zbyhuňow nemilostiwý zhyne  
 a potom bude kněz Bratislaw 815  
 ten bude na božie služby laškaw  
 ten se k tomu klášteru obrátj  
 a wás se wšj čši nawrátj  
 a takj pokog Bóh wám učinj  
 wic budete gmieti i po wás ginj 820  
 a když gima to wše powědě  
 giž na smrtney posteli sedě

kaž kolwěť mđle dycháſſe  
 proti Šáblu dwa dni bogowáſſe  
 proſſe za wſě ſwé milé ſyny 825  
 aby Běh ſpuſtil gich winy  
 i žagme ktož budú geho ſluhy  
 aby byli žbaweni tuhý  
 w ktereykoli núzi gſúce  
 ěněmu nábožně wolaguce 830  
 budú tebe Bože proſiti  
 rač ge w gich proſbě uſlyſſeti  
 to ſě děgeſſe po kumpletě  
 pozwa ſobě giné bratřie  
 potwrdě gich w dobrej wieře 835  
 aby ſtáli wzdy w tey mieře  
 daw gim mile požehnánie  
 i wze ot nich otpuſčenie  
 užřew ſwatého anděla  
 puſti duſſi z ſwého těla 840  
 bratřie žaloſtně plafachu  
 a tať mezi ſobú wolachu  
 ſomtu náš otče ſwatý oſlawiſ  
 ſomuli náš po ſobě peručiſ

toť gsmy po tobě osiřeli nebožátka 84  
 auwech gako slepičj kuřátka  
 přebýwali smy s nym milostiwě  
 giž oštanemy po tobě žalostiwě  
 auwech nám otce takého  
 ba kde dobudemy sobě giného 85  
 to i giné mezi sobú mluniedu  
 a welikú žalost gměgedu  
 ot narozenie syna božieho  
 po tiffuci let po pětidecát pátého  
 šsel swatý Prokop s tohoto swěta 85  
 genž byl české země ošwěta  
 z nepořogného sboru  
 gide do wěčného dworu  
 řgeho pohřebi pozwachu českého  
 biskupa Sewera pražského 86  
 ten došlógne gakž geš bylo  
 schowa w zemi swaté tělo  
 a w ty časy onomu pracnému  
 suřni dachu málemocnému  
 ten gim děkowásše pokleš 86  
 a onu suřni na se wzwleš

i vezře ten na své tělo  
 ande gafo sněžeť bielo  
 to gsú wšickerni widěli  
 ktož sú koli přítom byli  
 že ten člověk by uzdrawen  
 a wšie své nemoci zbawen  
 a w tu že hodinu sta sě  
 ten swaté tělo widěti žádáše  
 proto řidečně wzdychage  
 prosěše přemilostiwě  
 o swatý Prokope pomoz mi  
 ať tě uzři dřiew nežli budeš w zemi  
 a gaž to rychle powědě  
 tak oběma očima wzhledě  
 dotawad by mu widěníe dáno  
 donawadž tělo swaté nepochowáno  
 proto nedána sta gemu zraťy delše  
 nebo člověk tlustý běše?  
 žebránijm sě obchodiše  
 neb dělati neuměše  
 a k tomu w tom swatém domě  
 w ty časy běše rozkošna wóně

Kteržž kolivěš nemocnj  
 neb kteržž přítom byli pracnj 890  
 vsichni bēchu uzdraweni  
 a vsie nem. ci zdraweni  
 takož sē gest všěchno stalo  
 geho bytie dokonalo  
 buď Bóh w tom we všěm pochwálen 895  
 genž kraluge wěky wěšóm amen,  
 také toho neomlčjm  
 což sē do geho wzroštu domnjm  
 byl gest člowěš urozenjm wysočym  
 v pleci i w těle stawem šširočym 900  
 w hnáty byl wełmi ššilnj  
 we všěm těle owěšm plnj  
 hlavu dosti welikú gměl  
 a twárj owěšm běšše běš  
 tělo gměl dosti weliké 905  
 bradka běšše črná také  
 wlasj črné ššřebně gměgesse  
 a wežrenie gasného bišše  
 promluwenie gměl miloštiwé  
 a ššrdce šš každěmu nelššiwé 910



rúcha nemnoho gměgeffe  
 gedno sukni a kapi nošěffe  
 skapleř gměgeffe pro diclo  
 toť gest rúcho (geho) bylo  
 a na nohách nohawice 915  
 a k tomu lehké čřewice  
 ačbych prawil o posteli  
 o tey gste dřiewe slyšeli  
 giž to wšěčyno opuščugi  
 swatému sě Prokopu porúčegi 920  
 čtemy co sě gest pak dalo  
 co sě po gho smrti stalo  
 bratřie po swatém Prokopě ostawšie  
 a swého milého otce w zemi schowawšie  
 sšedšie sě wsični w hromadu 925  
 w zdu mezi sobú radu  
 wolichu spatem kněze Witosse  
 ten běšfe přietel swé dušfe  
 to běšfe člowěk bezewšie zlosti  
 muž múdry plný milosti 930  
 to byl sesřenec Prokopa swatého  
 žiwota welmi šlechetného

ale ot toho sě vzdalowáše  
 nechtě opatem býti otmluwowáše  
 bratřie geho nezlawichu 935  
 biskupa pražského poprosichu  
 aby ho potwrdil w opatštwij  
 a přiswětil k dóstogojštwij  
 biskup by velmi rád tomu  
 šwětiw posla geg do swatého domu 940  
 by z neho opat k Bohu umný  
 a k hošpodářštwu rozumný  
 wzroštu člowěk šlechetného  
 následowáše swého ugece činów  
 činil také mnoho diwów 945  
 owšem běše člowěk duchownij  
 w pokrmě na diwy škrowný  
 za geho také hošpodářštwie  
 bylo we wšem prospěšensštwie  
 když přebýwáše w opatštwiu dóstogně 950  
 čině s swú bratřj velmi pokorně  
 ale šlyš co sě potom učini  
 šwatého Prokepa prorecštwie sě splni

umře kněz Brecislaw milosřivý  
 by knězem Zbyhněw nelaskawý 955  
 ten toho kláštera nemilowáše  
 nebo mnohých solow poslácháše  
 ti genu newěrně jodiedu  
 a takto knězi mluwiedu  
 kněze gsūt zde facis Slowěne 960  
 gmagiř kařos piřmo giné  
 činiet prorocstwie přemnoho  
 kněze nepřipuščeg gim toho  
 služiet slowensřom hlaboletu  
 stogiece před božim stolem 965  
 wěz ež facietřlyř sě obchodie  
 žeř zde takú službu plodie  
 to i giné na kněze Witořse mluwiedu  
 a na wšě braři gessro s nim běchu  
 tak ge welni opřowachu 970  
 až ge ottud i wyhnachu  
 Witoř opat s braři sě sřluče  
 swatému Profopu sě poruče  
 i gide do uherřěho kraje  
 a welikú žalost gnaže 975

tehdy to miesto dachu giným Němcóm  
 otkudš kakýmš cuzozemcóm  
 ti Němci Latini běchu  
 a rábi tu přebýwali chtěchu  
 o newěrná dábelšťa lsi 980  
 i lidsšťa mrzšťa záwisti  
 o wy newěrnj sofowé  
 wy gšte dáblowi poslowé  
 nynie wám dábel za ucha sšewce  
 potom wy oheň pekelný sšepce 985  
 ktož božijim sluhám překážie  
 štero š tohoto swěta scházie  
 gafož šě tēm sofóm štalo  
 gšto gšú přebýali na swětě málo  
 tēm swatý Prokop nepřegesse 990  
 proto takto gim mluwěsse  
 když prwú noc na gitěnij wstachu  
 a do kostěla šě brachu  
 swatý Prokop u dřwi stásse  
 tēm Němcóm prorokowásse 995  
 powězte mi kde gšte šě žde wzěli  
 celi gšte na tomto mieste žděli

o i kto wy ge šem poslal

toli wám toto mieřto dal

o wy sofoné zde hledáte

1000

o wy na tomto miestě gmáte

u Němci řachu hlediece

řlowa nepromluwiece

ořichni šě brozně užasú

watého Prořkopa blařa

1005

welikým řtrachem řěžechu

řřak takto otřowědřchu

řoc řnieřete řeřřého

řřledřetná řařa geho

řen nám tento řlášřter řeručil

1010

ř do řmrti nám geg otlučil

řwatý Prořkop wida giného řazyřka

řowědě gim a takto řřa

řa bořij mocj řazugi wem

řřahle řoci ottudto wem

1015

řařli toho neučinjte

řořij řářň nad sobú užřjte

řowědřw gim to řahynu

ř Němci řidú na řodinu

nic na cestu netázachu  
 gedno gako kozlowé škákachu 1065  
 tať sě gim bydlo ostudilo  
 běžechu nedaš kde bylo  
 knězi náhle přiběžechu  
 a to gemu wsěchno powěděchu  
 co sě nad nimi dalo 1070  
 řechu day ten klášter kumuž ráčjš  
 ty náš zašě nenawrátjš  
 dobře že smy žiwi utekli  
 běžechomy gako bychomy se wztekli  
 ten Prokop genžto tu leži 1075  
 nedá nám ohledati swých mezi  
 a komuž nebude přieti  
 ten nebude tohoto kláštera gmieti  
 myť gsmy byli wgeho kázni  
 thoway sě každy také kázni 1080  
 kněz kdyžto ot nich slyšesse  
 welmi sě temu diwiesse  
 wsak eť k Bohu neobrati  
 proto Bóh gehu dnów ukrati

welmi brzo potom umře 1085

a stoge we zley wieře

po nem by knězem českym Bratislaw

ten běšše na chudé lidi laskaw

na diwy poče ten klášter milowati

a snažně gemu pomáhati 1090

káza kněze Witosše s bratři nalezti

chtě geg w opatštwěe uwesti

a když se z Uher bratřie přibrachu

w opatštwie geg uwedech

opět gměchu plno wšěho dobrého 1095

šrže pomoc Prokopa swatého

kněz Bratislaw geg milowal

dědin i sbožie gemu mnoho dal

swatý Prokop gakož gim slibowal

před Bohem dobrý pokoz obdržal 1100

aby gměli přitom času

i potom i také ktož nynie gsú

toho pokoge gešče užiwagi

kterj se k geho milosti utiekagi

takot se gest gisté stalo 1105

swatého Prokopa prorocštwie se naplnilo.

## Desatero kázanie Božie.

(S téhož Hradeckého rukopisu.)

---

W židowských gesti knihách psáno,  
Bohem lidem wěděti dáno,  
že Bóh tato slova swému  
mluwil lidu židowskému  
řka: Poslúchaj mne lide móg  
a wždy w mém kázanj stóg;  
budešli mne poslúchati,  
chci tobě tu zemi dáti,  
w niežto stred a mléko plowe,  
w tu wy chci uwesti židowe.  
S těch býše geden šlechetný  
žid a swého žiwota čsný,  
tomu gmě Moggješ gměchu,  
toho za kněze gměgechu,

5

10



s tím tvorec zgeroně mluvěšše,

15

gaťž Mogžeš rozuměšše,

tomu tvorec sám swú rukú

napsal na dwú kamennú dšlú

dešatero swé kázanie,

wšěm lidem na oblepsšenie

20

a tomu tvorec poručil,

aby Mogžeš wšě učil,

aby w kázni přebýwali,

swého tworce milowali.

Na gedney dšce tři běchu

25

kázanie, gessťo učechu

kať gessť Boha milowati

a gemu chwály wzdáwati,

a na druhey sedm běšše gich

napsáno kázani Božich,

30

gessťo učie wšělikého

chudého i bohatého,

kať gessť družce milowati

a kaťo s nim přebýwati.

Slyšste páni i wy panie!

35

prwé gessť Božie kázanie:

Negmęgte Boha ginęho,  
 fromě tworce silného.

Proti tomu tróg lid činj,  
 gimž swú duffi welmi winj: 40

Prwnj gsú čaroděgnjci,  
 ti chodie swú wěru nici,  
 ti pohansķú wieru plodie,  
 řdyž lid s pravé cesty swodie,  
 ti Boha za Bóh negmagj, 45  
 řdyž na babě kúzla ptagi.

Druzj gessro lařomci,  
 to gsú wšěchno lichewnjci  
 gessro řřiebro zlato wiece  
 milugj, proto lichwiece, 50

než Boha, než swé spasenie,  
 gehožto nicš dražřie nenie,  
 a ti také giž blúdiece  
 swú zlu myšli tbagj wiece,  
 než na Bóh na swú hospodu, 55  
 ponež wezmú w duffi řřkodu.

Znamenajte dobře toho,  
 gehožto šě řtává mnoho,

Když který pro svou hospodu  
 boguge a wezme škodu,  
 že snad svůj dobrý oř strati,  
 sľibi mu pán giný dáti;  
 pakli ho zabi samého,  
 pán nemož vrátiti geho.

60

Když tať pro malú otplatu

65

bogugete a svůj ztrátú  
 marnému pánu slúžite,  
 a geho wóli plňte,

raděgšie slúžite mocnému  
 swému králi nebeskému;

70

čtož tomu poslúži snažně,  
 tomuť dá otplatu wěčně;  
 čtož sbožie neb život ztrati,  
 proň to obé gmu nawráti.

Třeti gessťo gsú w rozkossí,

75

netbagiece o swen dussi,

to kázanie přestupugi

a w veliký hřiech wšťupugi:

To sľ nesmierni opilci

i wšělici pasobřišci,

80

ti své břicho za Bóh gmagi,  
 nebo o nem wiece tbagi,  
 než o dussi i o Božě,  
 proto budu v wěčné hróžě;  
 těm učinj král nebeský 85  
 také, že gafo král swětšký  
 geden učinil genomu  
 byl opilci nesmiernému,  
 o němž wám powěšt powědě,  
 což na knihách psáno wědě. 90  
 Běšje geden ghřec opilý,  
 wšě dobrým lidem nemilý,  
 ten gide před swého krále  
 a swým šě řemeslem chwále  
 a řka: Wěz mý chytrosti králi, 95  
 dáwagit swóg život wtáli,  
 newynpiemliť pitie twého  
 w wtey pivnici nayspššieho  
 wiece, než giných třidceti,  
 kaž mi mý hlavu štieti. 100  
 Král toho káza žfusiti,  
 možli to chlap učiniti,

an to chlap učini snadně,  
 nestawi na niče nadně;  
 an chlap wšě wjno wylofa, 105  
 gehožhy měl čstný do rofa,  
 Král rozhněwaw se powědě:  
 Dběste chlapa na hředě,  
 ať mu prowaz hrdlo stáhne,  
 k mému pitj wiece nesáhne. 110  
 Doť začelo wěděti dām,  
 též se stane nesmierným wām,  
 že wy pekelný kat uděšj,  
 nesmierné o pekle powěšj.

### Druhé kázanie.

Druhé kázanie božie gest, 115  
 ktožie drží blazemu gest:  
 Boha w gestit negmenugte  
 a toho se wždy chowante,  
 ktož gestitně Boha wzywá,  
 ten se gim gedno posmiwá. 120  
 Do tróg lid hřiešný přestúpá,  
 hóké čini než twář hlúpá.

Prvý genž křivě přísahá,  
 na swatý kříž rukú sahá  
 a ten gesto komu radj, 125

oba k sobě črt w peklo wsadj.

Druhý genž Bohem pospile,  
 ano gmu tiem nic nepile,  
 anebo geho swatými

Bóhť otspile takým, wěř mi. 130

Třetj genž pokljna Boha

ten chce wzvodu a nemoha,

genž winu w tom Bohu dáwá,

že nerowně čest rozdáwá:

šbožie, sílu, krásu, zdrawie, 135

ano dobře hospodin wie,

šterý dóslogen šterého,

tohoto šbožie wrátkého.

### T ř e t í e.

Třetie kázanie božie gest,

šlyš chudý i ten genž gmá čest: 140

Pomněte swaté dni čšřtj

a ge w čistotě swětiti.

Proti tomu tróg lid činj,  
 gímž sě proti Bohu winj.  
 Prvý genž w swátky dělaji, 145  
 proto gim wždy knězie lagi.  
 Druzi w swaté dni hřiech plodie  
 a káti sě gich nerodie.  
 Třetj w swaté časy hragi  
 a na swaté nic netbagi; 150  
 lépeby bylo orati,  
 než w neděli tancěwati.  
 Bězte ktož rádi tancugi,  
 ti swé tělo offěrugi  
 Dáblu i wsěchny swé udy, 155  
 když proň činie také trudy.  
 By to kněz dal za pokání  
 někomu wstanúc za raně,  
 téci k gutrni takym škofem,  
 ale by wstonal swym bofem. 160  
 Swóg grať dáblu offěrugi,  
 když gim srdce rozněcugi,  
 kolik choti w tanci sljbiš,  
 tolik dáblów w srdce vpustiš.

Tu děvka i žena mnohá  
 nepomnieci nic na Boha,  
 hledá wiece i milegie  
 na ginocha i snažněgie,  
 než na obraz tworce swého,  
 Jezukryšťa nebeského.

165

Potom ušťa offěrugi  
 dáblu, fdyž w tanci zpiewagi  
 o smilštwie piesně nesličné  
 a k tomu w čas nekázané.

170

Ušši také offěrugi,  
 fdyž raděgšse poslúchagi  
 zlych piesniu zlého prawenie,  
 prázdne piščby i hudenie,  
 a o snatey mšši netbaji,  
 boži službu zanetbaji.

175

Gešče k tomu offěrugi  
 ruce dáblu, fdyž darugi  
 wience piščce bubennjky,  
 než čšnu knězi i zwonnyky,  
 u tancě děvky ginossí  
 štedřegšši gsú nežli u mššie.

180

185



Dá dobrý peníze u tance,  
chtie k offěke pta wediencě.

Nesličná wěc hanba gest,  
tak dáti Bohu marnú čest,

190

giuž sě bubennjka stydie,  
ktož to činie smyslem bludie.

Slyšte žeť gest w písme psáno,  
wšěm lidem wěděti dáno :

ktož hercóm dary dáwagi,  
ti dáblu w čelisti wkládagi,  
neb i kaké offěrugi

195

dáblu, když na nich trefugi,  
gakoby z smysla wystúpil,  
neb gakoby weň běš wstúpil,  
nemúdrěgie činie než škot,  
kazie podesswuy i život.

200

Tanečnjku to dobře wiedz  
a též tanečnici powěz :

co u tanečného diela,  
swého hubeného těla ;

205

kolik ufane potu kropi,  
kolik dáblów dussi wšchopj

i wnesú s sobú do pešla,  
ot nechžby rada utefla.

210

### C ě t w r t ě .

Čtvrté božie kázanie gest :

Gměgte otce a matku w čest.

to kázanie přestupugi,

ež gich srdcem nemilugi,

ot nich sbožie gmagice

a gich potřebu widúce,

gim ničšje nepomáhaji,

o nich welmi málo tbagi.

Druzji genž otějku lagi,

proto weliký hřiech gmagi.

Třetiu mrzie wšěmu lidu,

ti budú bydliiti s Judú ;

to sú gestto tepú otce,

neotpúščegj ni matce.

Ktož čstie otce a matery,

dává gim Bóh dwogie dary :

Prvý že gest w dussi spasen,

druhý že gest w době šcašten.

215

220

225

## P á t ě.

Poslúchajte řeči swaté,  
totož gest kázanie páté: 230

Nezabígeg bratcě swého,  
mé twáři člowěka mého.

Proti tomu tróg lid činie,  
zjinž sě Bohu wěčně winj.

Prwý to gest mužebogce,  
235

genž umařie hladem družce,  
moha gho málem žiwiti

i dá gmu žiwotka zbýti.  
Druhý genž káže neb radj  
žabiti, neb giné swádj 240

a stane sě wražda pro to,  
prawi wám zacělo gáz to,

žeť gest ten prawý wražedlnjř,  
toho žabitěho winnjř.

Ten gest také mužebogcě,  
245

genž gsa sudj neb poprawcě,  
přiložie k nekomu winu,  
pro nepřiežň neb pro dědinu,

i zbarwj žiwota toho,  
 gehožto šě stáwá mnoho. 250  
 Dřetj gessito sám zabige,  
 ten šě s Kainem nemige;  
 ten musj s njm w pekie býti  
 i choz mu wiece nelžě býti.

### Šesté kázanie.

Šestým kázanjm ne swázal: 255  
 Nebud smilnjš toť Bóh kázal.  
 Drog lid nedrži tohoto  
 a gmá weliký hřiech proto.  
 Prwý šě škutka chowagi,  
 wsať šě myslj w nem kochagi; 260  
 čistota w rág nedowodj,  
 genž ot srdce nepochodj.  
 Druzj smilštwo škutkem plobie  
 i giné k tomu přiwodie;  
 mezi mužmi toho mnoho 265  
 a wsať w ženách wiece toho.  
 D gich zlosti pišáno gessit  
 a nektéré tať známo gessit,

že ďábel týž obyčeg gma,  
 gačo ptačnik fdyžto gimá  
 ptačky w sietkách, že za nožku  
 přiwieže w swietkách ponožku  
 i wstrhá aby wzletala,  
 giné ptačky osázala.

270

Takéž ďábel dusie tíhá  
 a mnoho gich tak potrhá.

275

W krčmě nebo w tanci ženu  
 pošazugi uličenů,

anať obodie wštahuge,

záwogjka poprawuge,

280

šukničku swú ztkaničiwšši

a řarnáčeť uřlutiwšši,

ř tomu do pat zpodliniwšši

a podlinky z hedwadniwšši ;

nožič, měščeť, cudný pašec,

285

w piesniech gegie gasný h'afec ;

to widúce mnozi blázni,

negmagjce božie řázi,

šlyššiece slowcě wyborná,

geššio šě gimí ždiegi dworná,

290

welmi milé usmiewanie,  
 a laškawé gich wzhledanie;  
 letě gažo na otržňi k nim,  
 nalit i bude hoře gim,  
 anoť gi dábel potrhne

295

i sponožkú v pešlo wtrhne.

Ktož tak smyslem wládne,  
 že w také sieti neupadne,  
 a ktož sě také wymwali  
 z tiech sietj, ten Boha chwálj.

300

Těch chytrostj mnoho gmagi

ženy, gimiž přemáhagi  
 ty lidi, genž gmagi došti  
 síly, čsti i múdrosti,

any gsú přemohly čsného,

305

krále Dawida mocného,

Salomona přemúdrého,

a Samšona přesilného.

Znamenajte také toho:

Čsných gest žen také přemnoho,

310

z těchto gáz ge wykládagi

a o nich nic neskládagi,

Kromě o těch gessro tbagiu  
 o tělu dussi netbagiu;  
 tělo krásně odiewagi  
 a swú dussi obnažigi,  
 ti gafo gedem blázu činie,  
 genž oděl w drahé oděnie  
 swóg kón, obnažiw swú kóži  
 i oděl giu wezlú rohoži;  
 i gel byl ě králowým hodóm  
 i wgel tať nečsně w geho dóm.  
 Král geho kázal wyhnati  
 a sio kngewných ran dáti.  
 Takéž syn Boží učinj,  
 ktož sě takey dowinj,  
 že s nimi učinj rozwod,  
 káza ge wyhnati z swých hod.  
 Slyšte gessro sě ličjte,  
 by w tom hřiech byl wy nemnjte,  
 když také s pychú ke mšši gdú,  
 s wěčšim hřiechem ot nie přigdú.  
 Tak gest Bóh laskaw na také,  
 gessro sě ličie, na wsaké;

právě gafo na rntieře 335

král, genužto dobře wčie;

pogme geg v bog w nešterý

a žkusige geho wiern,

an se přigma nepřátel swých,

a wšlawie fleynot gich 340

i žbie mu šlechticew mnoho

a gešče chce wiece toho.

Ž gde před král toho tage

a gešče na sobě gmage

waffenroš, neb twář nepřátelskú 345

a proše něho daru.

Nezdá mi se by gmu co dal,

šnad by se wiece rozhněwal.

Ž kázal by geho gieti

a potom gmu hlavu šieti. 350

Takéž ty, gešto se ličie,

w dáblow se waffroš oblačie,

pogdú mnohé přeluzugi

a mnoho duš zahubugj.

Hubená ženo znamenay 355

a dáblowy twáři nechay,



Když gmaš ten waffrok na sobě,  
wšěně gmaš boži hněw k sobě.

Chcešli Boži milost gmieti,  
musíš dáblów kleynot snieti. 360

Třetj lid to přestupuge  
kázanie a w hřiech wšupuge:  
to gsú swodnjci, swodnicě,  
gež črt wneše v pešio nicě.

Dy gsú prawé zahradnicě, 365  
wšěch dáblów dobré ščepnicě.

Božie ščepy wntruhgi  
a dáblóm ge přesazugi;  
ti gsú dáblowi měšji,  
gimiž dábel welmi spěšji 370

oheň smilštwá rozdymati  
a mladým zlý příklad dáti.

Ti gsú horšji než kacíři,  
došwědčilit každý mi wěři,  
kaceř přigda kdež neznám geš, 375

dwě létě, nebo tři tagen geš,  
a tať wškoře mnoho liudj  
k swému kaceřštwu nezhubj,

- a swodnice dně prwnieho  
 inhed přigdúc, neb druhého 380  
 k některey neb k některému,  
 inhed ho přiwede k zlému;  
 a přidúc k některey panj  
 sedě s ni wýsse než zwaný,  
 nebo přigde sslogij nesúc 385  
 neb záponku prodawaguc  
 i die: Panj rač sém wstáti,  
 chciť dobrá kúpi prodati.  
 A galž ot lidj otstúpi,  
 děge trh o hřiesny kúpi. 390  
 Mnohotě funstów uměgi,  
 gimižto hřiesný trh děgi.  
 Gešče o nich wědě mnoho,  
 aniž zapowědě toho.  
 Kať gebna chytra swodnice, 395  
 činieć sě dobrá nunwice,  
 čsnu wdowičku přeludila  
 a ke zlému gi wzbudila.  
 Tuto wdowu milowásse  
 a swé giej dary dáwásse 400

jeden ginoch neženatý,  
 a wšbožie dosti bohatý;  
 a chtějše gi rád pogieti  
 nemóže s šě prospěti;  
 proto neb ta běšše wdowa

405

sljbila čištotu z nowa,  
 a on toho newěděšše,  
 proto gi pogieti chtěšše.

Když přigde ta gedna chwjle,  
 je s nj sobě welmi mile  
 mluwio slow rozličných mnoho,  
 wšlázá gie pod wěru toho  
 žceli s njm v manželštwie býti?  
 Ji chce toho inhed zbýti.

410

Otpowědě cěle gemu :

415

Mechci tobě ni ginému,  
 nebo sem sljbila býti  
 w čištotě, až do mé smrti.

Ginoch proto w smutek vpade,  
 bez mál hořem neušwade.

420

S gide inhed přec ot nie,  
 welmi truchlegie a smutně.

J kdž ona baba geho  
 uzře, tař welmi smutného;  
 hned šě weň slowy uwáza,  
 o smutce geho otáza. 425

Proč geřt tař srdce truchlého?  
 coli šě gmu stalo zlého?  
 Uhani gi rozhněwaw šě  
 řka: Blá babo opravim šě,  
 co pile mym smutkem (tobě)  
 wěděti mrzutey robě. 430

Dřiewe než on slowa řkna,  
 odpowědě gemu ona:

Milý řaně, to dobře wěz  
 a swému přieteli powěz,  
 že giezwenj nemož zbýti  
 swých ran, kdž ge bude řýti  
 před lékařem, řromě tomu  
 pomóže, řtož zgeroj gemu. 435

Zakéž této truchlosti,  
 řnad tebe niřte nezprořti,  
 ač ge něřomu nepowieř,  
 gořto na swém řidečtu wieř. 440

Ginech babě odpowědě: 445

Tys múdra žena to wědě  
 a protož gáz matko tobě  
 powědě prawdu o sobě,  
 ač chceš mne w tom nepronești  
 a z té truchlosti wywesti. 450

Synku nemeššage powěz,  
 pomohu ti to dobře wěz.  
 Gest matko zde wdowa tato,  
 šlibilbych to za wšě zlato,  
 bych mohl toho dogieti, 455  
 bych gu mohl sobě pogieti.

Tu sem dáwno pogieti chtěl  
 a w tom sem niče neprospěl.  
 Dával sem gien darów mnoho  
 i gest mi žel welmi toho, 460  
 žeť gest mnú giž pohrděla  
 i cěle odpowěděla.

Wece baba: Mně wiece nelay  
 milý synku a koláč dan,  
 w krátkém času přigdeš k tomu, 465  
 budeš wolen w gegie domu.

Ach by šě to mohlo státi!  
 chtělbych dobrý koláč dáti.  
 Sedno buď wesel, synu móg,  
 giž gako snju gmáš swóg pokog. 470  
 Š poče baba myšliti,  
 řakby mohla přilúdit  
 tu čínú wdowu, gessťo běšfe  
 w swém číném wdowstwie i wzby chtěšfe.  
 Š gměgesse řsa malého 475  
 ta baba, welmi dworného,  
 toho za tři dni nekrmí,  
 až by ten psík lačen welmi.  
 Potom š hercij směšiwšši  
 chleba a řsa nakrmiwšši. 480  
 Š gide š tiem psíkem ř wdowě,  
 naležšši tu chytrost sobě.  
 řa panie mniec nábožničku,  
 přigie mile tu swodničku;  
 a řdyž pospolu sěděsta, 485  
 rozličná slowa mluwěsta.  
 ř řdyž psířka užře toho  
 řa řanj, ano gemu mnoho

z gebo oči slez tečešse,  
ta panj k tey babě dřešse : 490

Powěz mi má milá matko,  
toto twé malé ščeňáiko,  
proč pláče i slzy mu tekú ?  
takéž gažž samé člowěku ?  
Udeři se v prsi silně 495

i zaplaka baba pilně  
ařkúci : Má dcero milá,  
nikdyš toho neshýchala,  
řaká se hřiesnici pakost  
mně nenie stala i žalost ; 500

gežtoť nesměgi zgewiti,  
ani pro kambu prawiti.  
Toho žehnay le a uc,  
milá dcerko, wstawaguc,  
ať se nestane w twém rodě,  
nechtěg i wrahu tey škodě. 505

By chtěla sci zatagiti,  
chtělať bych to powědieti.  
Milá matko praw bezpečně,  
chcuť toho tagiti wěčně. 510

Gáží sem milú dcerku gměla,  
 ta mi gest nynie opšěla,  
 toto předemnú ščeňátko,  
 gest to pravé mé děťátko.

Stalo se tak, má dci milá, 515

Když sčím gáz w swém fragi byla,  
 byla sem bohatá žena

a w tom fragi nade wšě čřnáz;  
 gměla sem dceř welmi krásnú,  
 fe wšěmu dosti wěhlasnú. 520

Ta gest swého muže gměla,  
 potom po nem owdowěla.

A i krásu i pro sbožie  
 snuběchu gie mnozi mužie,

Mezi nemi gedem běffe, 525

genž dobré přátely gměffe,  
 ten gi nanwiece milowal,

annoho dobrých da:ów dáwal.

Do se několik let dalo,

až se tako hoře stalo: 530

Když se ginoch uoběgeffe,

by gi pogal cěle mněffe,



ana nemúdrá bláznice  
 chcieci býti čsná wdowice  
 odpowědě řkúci genu: 535

Rechci tobě ani komu.

An pro tu welikú milost,  
 gesso kniey gměl wstúpil w truchlost,  
 z truchlosti w nemoc upadl byl,  
 nemocen gsa i dusse zbyl. 540

A proto Bóh nad nj pomstil,  
 že gi we psi twář proměnil;  
 i gnaá tiem psem wezdy býti,  
 nikdy nemohuci zbýti.

Milá dci sbožnýť sě řazi 545  
 hubenými a škodú cuzi.

Zda gmaš kterú swú rodičku,  
 nebo kterú přietelnicčku,  
 gesso s kym pomluwu gměla  
 a gim potom pohrděla; 550

mé dcerky zlu příhodu wieš  
 a řazbey gi tacey powieš:  
 ať sě nedopustí toho,  
 ošřez Bože řazbú toho!

Hoře mně, maticčko milá, 555

gáz sem téže učinila,

co mi tomu hoři sbieti?

chtěl mne sšlechtný pogieti

ginosse, přátel sšlechtných,

hosti bohatých i dobrých; 560

wsať sem gáz to učinila,

žeť sem o nem nerodila,

an mě tať welmi milowal

a drahé mi dary dáwal.

Hoře mně s tobú, dci milá! 565

tať si w tom zlé učinila,

přizři náhle sama k sobě,

toť gá razi wěrně tobě,

a sě w tuž twař neproměniš

gako ma dci gižto widjš. 570

Kať mi matko býti tomu,

gáz hanbú newzmluwi k nemu,

by to pro mne učinila,

k nemu sě o mně wzmluwila.

Chťelabnych dar dobrý dáti, 575

kaťby směla kázati.

Neznagi ho, baba wece,  
geliž gien wěrdunk oběce.

Toliž tepruw baba ſtedſſi,  
ziſka koláč na ginoffi.

630

Tať baba ſſtiwými ſlowy  
ot ginocha i ot wdowy  
wzemſſi dary, tu čjnú wdowu  
učini k hřiechu hotowu.

A protož každá ſwodnice

635

wiece geſt, než wraždnice,  
že dvě duſſi a třetj ſwú  
zabige, mocju dáblowú.

Sedmé geſt kázanie božie:

Nekradte cuzieho zbožie.

590

Tróg lid toto přeſtupuge,  
gimž ſobě peklo kupuge.

Prwý genž cuzie otgimá,  
toho črt o peklo pogimá.

Den ſě zlý lid welmi rozmohl,

595

bezmále wſě dobre přemohl.

Blá kniežata i zlé hrabě,  
wéwody i zlé lanrabě,

vládky, kuci i chlapi, 600  
 biskupi, mnisi, žakostvo,

zlé geptisky, křižovníci  
 a k tomu zlí kanovníci,

panoskice i vládaři,  
 vymřeni z pekla ohaři,

wsichni cuzie otgimagi 605  
 a proto těžký hřiedy gmagi.

Aniezata wogny plodiece  
 a chudinu tiem hubiece

plodie srosy, k tomu berně,  
 zloděgij gsu prawimť wěrně. 610

A vládky gešče wiece,  
 že wsěm črtóm spiesse chtiece;

před těmi nic neostane,  
 gačo w ohni ot nich wzplane.

Ni kněz, ni mnich, ani wdowa 615  
 by gměli andělská slowa.

Wsať býti bez swého sbožie,  
 pomsti toho matka božie!

Ti gsu dobře znamenali,  
 genž gsu při dvoře býwali, 620

Kať knieže swú misu zgedá,  
že sám gie málo pogedá,  
potom possle rytiečm swým  
a rytieři panossm swým.

A panossie lot óm dadie 625  
a lotři sě o nj swadie.

Dakěz králi a sľechťicj,  
wždy činie swey chudinici.

Mayprwé urok wezmúce 630  
a potom berni žiwúce,

berú s nich giné pomoci,  
władaři k tomu z swé moci,  
k tomu soci i kuchaři,

lowcj, pekaři, běhaři 635

derú ge ot wrchu do pat  
a též činie swým zly opat.

Knježata i zákonnjci,  
geptissky i kanownjci,

i wy páni znamenante 640  
a swé chudiny nechajte.

Což na nich wiece žádáte?  
nežli uložené gmáte.

Proti Bohu to činíte  
a svú duši tím viníte.

645

Wizte kaš gšte smyslem hlúpi,  
že činíte gašo trúpi.

Trúp zgeda cuzie usilé,  
libo málo, libo wele,  
a když sě léto skonává

650

tehdy sě že trupóm stává,  
že ge wěchy wen wypudie,  
š sobú bydliti nedadie.

Některý pán gmage swého  
čšného kmetě bohatého,

655

rádby geho šbožie wydržel,  
by to gedno pro hanbu směl.

Š skláda nezwinu winu,  
ale změři gmu dědinu.

Š die: Chlape proč si to směl  
učiniti, žeš wiece gměl

660

•dědiny, než giný móg kmet?

Day šest hřiměn, buš štobú wet.

Wakšit sě lépe rozmysli,  
geščet lepšši čin wymysli,

665

gimžtoť chlapa neočubj  
a wšak dixa woly wylubj.

Gako byl gedem učinil  
wládnýka, že byl wyludil  
dwa woly, s hnučným plawého,  
u swého kmetě dobrého,  
gehož obwiniu chtěšje,  
ale šličně nemožěšje.

670

Pozwaw geho gednú k sobě,  
wece: Kmeti radjm tobě,  
ty gmaš swého došji sbožie,  
neb geš k tomu wóle božie.

675

Dyš mdlého žiwota člowěk  
a proto geš k rátký twóg wěk.  
Rozdaj přátelóm swé sbožie  
za sily a wegme božie.

680

Snad sě o ne potom swadie,  
za twú dušji nic nedadie.

Wece gmu kmet: Pane milý,  
gáz sem člowěk gešče čilý,  
až kdy budu mdlegi w žiwot,  
tehdy rozdám sbožie i kšot.

685

Ba gměg (ty) chlape mŭ radu,

ty gmáš ženu gešče mladu;

ač ty swé sbožie rozděljš

69

a mně geho neoswědčjš,

snadť sě uwiežic w twé sbožie,

i nedá nic wegyně božie;

i pogme sebě mladého,

netbaguc spašenie twého.

69

Milý pane toho mě zbaw,

sem w swém životě (gešče) zdraw.

Ty mně chlape z té(to) rady

mohlby děkowati wsady,

wědě že máš w smysle wadu,

70

lbyž zamietáš takú radu.

Toť chcu užiwati pane,

wsak sě přes mŭ wóli stane.

Nayprvé dám za swú dussi,

w knězi modlitwu a we mšsi

70

swého sbožie třetinu,

aby za mŭ za wsi winu,

klášawému hospodinu

wzámal swú modlitwu wěrnú.



Druhú čest ženo gměg sobě, 710  
 uť gáz otdávagi tobě.

Třetj dám přátelóm chudým,  
 o všě pane s svědectwjm twým.

A mně chlape nezapomienay!  
 aké mně něco z diela day. 715

Negmám pane niče toho,  
 rozdal (sem) málo i mnoho.

Kromě gešče dwa woly gmám,  
 oba na offěre prodám.

Na wošiu a na přikrowě, 720  
 w nemžto mne pohřebú w rowě.

Gešče gmáš dosti hodiny,  
 poproš na to své rodiny,

gesto wieš kto (tě) milugi  
 a tě krásný offěrugi. 725

O přikrowu co sobě stýškáš?  
 a ty udatnú ženu gmáš,

geščeť z otce plátna w domu,  
 gestoť bude dosti k tomu.

Ku howědci pro wošě také 730  
 hci, neprodáway ničaké,

nebí gešče do toho času,  
 wošku twé wčely nanesu.

Da mně chlape woly uřdan  
 a giné wšě šbožie rozdan. 73

Budta twá woly, pane móg,  
 gáži sem boži člowěk a twóg.

Toť páni dobře uměgi,  
 swey chudině žle howěgi,

na ne winu nalezugi 74  
 a ge gich šbožie žbawugi.

Zloděgem ho piřmo wžywá,  
 ktož tať žle šbožie dohýwá.

A ti genž w zákoně chodie,  
 giž tať žloděgřtvo plodie, 74

kdyžť žpowědi pořlúchagi  
 a když pořánie dáwagi

kradú ot mateře děti,  
 w macechu weléc řluffěti;

w macechu wele ploditi 75  
 a řwú matřku žahubiti.

Řažuce na řaždý řřatek,  
 wřať kradú řněži u deřátek.

Gešče kradú wiece toho  
 a těch gest mnichów přemnoho, 755  
 kdyžto toho zpowiedagi  
 a tie tagenštwie zwiedagi,  
 když mnichu die který berce  
 i cuzieho sbožie berce:  
 Day mi dobrú radu z toho, 760  
 učinil sem zlého mnoho:  
 deset sem kostelów wybyl,  
 knězi olúpil i přibil;  
 radl sem, přivedl i přiebigať,  
 ehl sem, swú rukú wybigat. 765  
 Toť prawjm, otč, ku milý,  
 byl sem ke wšěy zlosti čilý.  
 Byl gměl dědiny šširoké  
 nezapltil sě nikaké;  
 o sem otgjal newinným 770  
 ztráwil zle životem swým,  
 ych chtěl wšěchno nawrátiti,  
 ausilbych s děmi žebrati;  
 ych chtěl také wšem platiti,  
 toby ge mohl wšě wěděti. 775

Proto za všě zavinenie,  
 prossi, bratr day mi pokánie.  
 Nemohuť sě nic postiti,  
 ani na fterú púť giti.

Na gutřnj wstáti nemohu, 78  
 učiniž což libo Bohu.

A paterew nerad pěgi  
 a giných modlitw neuměgi.

Enadno synku toho zbudeš,  
 ač mne poslúchati budeš. 78

My gsmy bratřie welmi chudi,  
 nám ginať nic nepřichodj,  
 gedno což wy pomáháte  
 swú almužnú, nám dáwáte.

Zbawugi tě hřiechu toho, 79  
 což si kdy učinil wšěho.

Day mi za ty hřiechy gednu  
 f mému oděnici hřiwnu.

Takť činie zpowědnjci,  
 mnohých lidj přeludnjeni. 79

W swatém písme chtiece blúdie,  
 žiwě na zpowědi sítie.

Silně přielití ,pravugice,  
 snadně hříchów zbarugice.  
 Co písmo weli přigieti,  
 toho se nechtie držeti. 800

Zpovídajci znamenajte,  
 dobré příklady wzimajte.  
 By se lékaři wzywáte  
 hřiešných duš, to dobře znáte. 805

Wizte žeť lékař z nemoci,  
 když myslí wěrně spomoci,  
 ginať nemoc studenú  
 a ginať nemoc črwenú ;  
 ginať wodné tele lečj 810  
 a ginať bolnici očí ;

giný tranť k každey nemoci,  
 když myslí wěrně spomoci.  
 Snadby učinil wěčšij strast,  
 by kladi nemocnému túž mast 815  
 na mdlé neb na bolněy oči,

gįžto giezweného lečj.  
 Takěž lékaři duchownj,  
 báway v pokánj čia rovný.

Každé lidské zavinění, 820  
 chce gmieti rovné pokání.

Kaž se lašomým postiti,  
 nečistým kaž čistu býti.  
 Kaž zlotěgi navrátiti  
 a z svého kaž štedru býti. 825

Každé lidské zavinění,  
 chce gmieti rovné pokání.  
 Znamenay coť písmo prawj,  
 žeť Böh těch hřiechów nezbowj,  
 geliž bude wráceno to, 830  
 což geť bezprawně otgato.

A ty sám dobře znamenay,  
 tento příklad všem powietay,  
 žeť lékař spomoci nemož  
 giezwenému, donidž w nem nóž, 835  
 geliž bude nebo střela  
 wyňata, z gweného těla.

Doliž lékař všelikeho  
 tak ulečj všelikeho.  
 Takť frade mnich i kněz wsaťj, 840  
 dáwaguc štedré otpustky.

Ktož se w geho patek wloži,  
 tomu tisíc hřiechów složi.  
 Aleť bych welmi rád tomu,  
 by se též stalo takému 815  
 zpowědnjku wsělikému,  
 gako kaplanu gednomu,  
 genž zpowědaw přeboznjka,  
 mnohých lidj násilnjka,  
 wece: Chceš se hřiechów káti?  
 chceš dobrou kúpi prodati. 850  
 Což si ukradl z swé mladosti,  
 z bawugi tě té wsě zlosti.  
 Už si komu otgal zlato,  
 day mi geben šilink zato. 855  
 Kuwech, kněže, chci welmi rád,  
 fromě nyní negmám nasnad,  
 přid kemně w les u pondělj,  
 zda mě dotud Bóh nabělj,  
 ten ti šilink chci rád dáti 860  
 a tak se wiece hřiechów káti.  
 A když w les přigide knemu,  
 ten šilink zaplati gemu,

wece: Kněže druhý wezmi

šilink a tento kón day mi

865

a toto své rúcho k tomu;

beřiz se přeš k svému domu.

Dalť sem za tento hřiech wiece,

než za wšě, prawdu mluwiece.

Dáway wiece kněže múdřegie

870

za hřiechy lidem pokánie.

Wěz to kněže i bošáku,

křižownjku i ty žáku,

což kdy na lidech wylúdjš,

zloděg gsi a smyslem blúdjš.

875

O kupcech také powědě,

geřto o gich zlosti wědě:

ti kradú také přemnoho

a wsať gich newěšsie z toho.

Ti giž suřno prodáwagj,

880

ti přietele ufrádagj.

Učinie kmotra z někoho,

rábby wydřel šbožie geho,

když se s njm utka v městě,

a nebo w některey cestě.

885



Dobroitro neb dobrý den wzdá,  
 kať sě gmá na zdrawie zwědá,  
 gešče otěže ho stoge  
 a kať sě gmá kmošska može ?

A gaťž ta slowa otmluwi, 890

inbed gmu o sukňě wzmluwi,

řka: Kmotře kaťé sukno gmám,

třebalit ať geho prodám,

dáwno nebyl lepšši šarlat

o měšče, gaťž mám brunat, 895

kropenina přesslechetna,

pruhatina newjdána.

Za welmi krásně odiewá,

těmi s sukni a s plášč zbywá.

Toho zbytku kupowachu, 900

osmi grossow nedodáwachu;

ač sě kmotře libj tobě,

wezmi to sukence sobě.

Naděgi přieteli swému

tobě kmotře než ginému 905

těch osm grossow tci spustiti,

z nichž mi budeš děkowati.

Smotr mně by tak i bylo to,  
nemluvě nic dále za to.

Bezme předraho sukno zlé,  
wěte smotru a mně dobré.

Takoť kradú sůkennjci  
pohřiechu bez mále wšicci.

Což ginj nekúpi hadie,  
w tu kúpi přieteles wšadie.

Těž činie wšichni konieřj,  
kocownjci i ownieřj,

šchwálnjci i walchářj,  
wšichni kúpci i kramářj.

Wrugice přísahagi,  
toto mi zato dáwagi.

Mnoho tak wypřisahagi.

Mlynáři také znamenay,  
když meleš cuzieho nechay.

Mnjš by nebyl zloděg proto,  
ukrádage málo často.

Můžeš dobře znamenati  
we mlýně gsa, to wídati,

Je řeka činí se vodna  
 často gsúci lidem sfodna ; 930

dyž z malých potočkův býrá,  
 v nichž člověk často oplývá.

Těž ty zlý mlynáři činíš,  
 z malých hříchův hřích shromažďíš,  
 a pro ten v pekle potoneš, 935  
 ač se toho káti nechceš.

Kragci se kalí w témž kalu,  
 ukrádá sukna pomalu ;  
 nepustí nikomému,  
 krade i přáteli svému. 940

Jafo geden kragci běffe,  
 dyž pláše své ženy kragesse,  
 nemohl otrpěti toho,  
 ukrade geho nemnoho.

To uzřew syn otci wece : 945  
 Nekrad ten pláše kragies matce.

Kragci gemu odpowěde,  
 o gáz synu, dobře wěde,  
 romě pro pamět činim to,  
 abych wešdy pomněl na to. 950

To gá; prawjm kragčj tobě,  
 nepomyšljšli o sobě,  
 s mlynáčem v pekle potoneš,  
 w němž tápati wěčně budeš;  
 ač šě toho neostawjš

95

a což gšl ukradl newrátjš.

Krčmář má těch mnoho zlostj,  
 gimiž swey dussi pakostj:

sám krade s děwkú i s ženú,  
 nedáwagic w pravú mieru

96

swého pitie, gako slusie,  
 proto pógde w kázň gich dusse.

K tomu přigjmá zloděgstwo,  
 přepúšče w swém domě smilstwo,

v postu we mnohý páteř,

96

wždy u nebo črtów sňateř.

Bloděgěw i přebognjčow,

zlých žen i zlých kostečnjčow.

Netbá ničdá na swatý čas,

wesdy gmá s opilci swóg kwas.

97

wždy ple s nimi přičjtagie,

na swatú mšji nic netbage.

Dráčekw také neminu,  
 gmaji na sě hroznú winu,  
 swatofrádci sě wzywaji, 975  
 že desátka nedawaji.

Wěz člowěče čest desáta  
 twého sbožie, tať gest swata,  
 gižtoť gest Bóh zwolil sobě  
 i přikázal wěrně tobě, 980  
 aby dáwal sluhám Božim,  
 ač chceš býti w nebesích s ním.

Nedášli gie těžký hřiech gmáš  
 a swatofrádcem sě wzywáš.

By král český některému 985  
 dáwal každé léto swému  
 padesát hřiwen člowěku,  
 bral by gie v welikú dieku  
 a gemu pět rád by dáwal  
 aneb na geho češi wskládal. 990

A nám Bóh, prawdu mluwiece,  
 dáwá darmo welim wiece:  
 tělo, dussi, čest i zdrawie,  
 krásu, čsnost, čest i sbožie

67  
i giného k tomu mnoho  
a vsak my hřiesnjci z toho ;  
nechcemy wěrně děkowati,  
ani desátka dáwati.

Chceteť wěrně čísti Boha,  
dávajte málo ze mnoha.

Meničť wáše, wšět gest geho,  
čstětež geg sbožiem geho.

Kteržž geg budú chwaliti

a z geho sbožie geg křstiti,

tomuť sbožie nebeské dá,

w namžto nebude chud nikdá.

Swěděj to swatý Lukáš nám,

žeť tomu die hospodin sám :

Wěrný sluho gměg weselo,

dalť sem byl sbožie newelo,

a toť mne wesdy poznáwal,

žeš mu čest wěrně wydáwal.

Wegdi w sbožie swého pána

i w radost, tať wěčně dána.

Mezi kowáři zloděgew

wmoho gest i swatokrádcew,

ti již zloděgiem hotugí  
 klíčě káže, nohy fugi,  
 nože, pily i wěc ginú,  
 proto zloděgi pohynú.

1020

O koštěčnjicích prawim wám,  
 to měž každý wěděti sám,  
 že gmagi w sobě zlu wlohu,  
 urzie wšěm lidem i Bohu;  
 že wzdby lži a přísahagi,  
 Bohem, swatými spilegi.

1025

Druhý neplnj sedmého  
 kázanie, genž co cuzieho  
 nalezna, nechce wrátiti,  
 proto móž duffi ztratiti.

1030

Tož gest nalezl, ač newrátí,  
 ni šě toho chce káti,

a pašliby wrátiti tbal

a toho genž ztratil neoptal,

ymá to š práwem wšě na chudé

1035

wložiti, neb gažž gmu bude

aditi zpowědnjě geho,

o gmu učiniti z toho.

6  
i giného k tomu mnoho  
a vsak my hřiesnjci z toho z  
nechemy wěrně děkowati,  
ani desátka dáwati.

Chceteť wěrně čísti Boha,  
dávajte málo ze mnoha.

Menieť wáše, wšět gest geho,  
čistětež geg sbožiem geho.

Kteřž geg budú chwáliti

a z geho sbožie geg křstiti,

tomuť sbožie nebeské dá,

w namžto nebude chud ničdá.

Swěděj to swatý Lukáš nám,

žeť tomu die hospodin sám:

Wěrný sluho gměg weselo,

dalť sem byl sbožie newelo,

a toť mne wšdy poznáwal,

žeš mu čest wěrně wydáwal.

Wegdi w sbožie swého pána

i w radošt, tať wěčně dána.

Mezi kowáři zleděgew

mnoho gest i swatokrádcew,

995

1000

1005

1010

1015



ti giž zloděgiem hotugi  
 kljče kazy, nohy kugi,  
 nože, pily i wěc ginu,  
 proto zloděgi pohynú.

1020

D kořtečnjicich prawim wám,  
 to měž každy wědėti sám,  
 že gmagi w sobě zlu wlohu,  
 urzie wšěm lidem i Bohu;  
 že wždy lži a přisahagi,  
 Bohem, swatými spilegi.

1025

Druhý nepluj sedmého  
 kázanie, genž co cuzieho  
 nalezna, nechce wrátiti,  
 proto móž dušši ztratiti.

1030

Tož gest nalezl, ač newrátí,  
 mi šě toho chce káti,

a pařliby wrátiti tbal

a toho genž ztratil neoptal,

ymá to š práwem wšě na chudě

1035

wložiti, neb gařž gmu bude

raditi zpowědnjě geho,

o gmu učiniti z toho.

Dřetí genž přigimá krabdu,  
 ten wegde do pekla w hanbu; 1040  
 nebyloby zlotěgim,  
 by nebylo přigemników.

Dsmému kázani, žiwý  
 učí tě Bóh: Nebud křiwý  
 swědek na dru'ce na swého, 1048  
 ač d'ceš zbýti črta zlého.

Drog lid oto přesupuge:  
 Prvý genž o potwrzuge  
 zlu řeč, slyšaw ot někoho  
 a newěda práwě toho. 1050

Druhý gessto sám powiedá  
 něco zlého a newěta.

Dřetí genž swědčj křiwému  
 a russie práwo prawému;  
 ten proto pekla nezbuđe, 1052  
 w nemžto wččně w hoři buđe.

Toto kázanie deuáte:

Eizie wěci nežádante.

Drog lid se nedrži toho:

Prvý genžto hrozí toho 1060

s dědinicě geho spúze  
 a činie gmu mnoho núze.  
 Druhý genž swého súsěda  
 připrawi geg nic newěda,  
 křiwě k některému platu  
 a činie gmu proto ztrátu,  
 aby nesěběl w swém domu  
 a geg spieffe probal gemu.

1065

D takém wám zlém súsědě  
 brabnů powěštku powědě,

1070

geffto myslisse čudě o  
 k swobě připrawiti swého  
 súsěda, genž přisjed k nemu  
 tato slowa wece gemu:

Ušlyš súsěde proěbu mů,

1075

otpuš mi w swém domu,

ať postawim lánwici dvě

olege, nopláč ge.

Súsed chudý newěda křti,

tomu bohateci otpušti.

1080

Zahdy ten lánwici plnú

zadnaw a druhú nopláú.

Gia umysla velmi zlého,  
schová u súsěda svého.

Potom tento po pól roce,  
chudému súsědu mece: 1085

Medostatky súsěde gamám,  
wrať mně móg oleg, ať predám.

A když láchwici othradi,  
inhd se s súsědem swadi. 1090

J poče naň žalowati,  
chtě gmu sbožice stratiti

ařka: Bléhos obyčege,  
ukradl si mého olege.

J běsse w tom místě dobrý,  
geden člowěť, čjný a múdry, 1095

ten newinným pomáháše  
a dobrou radu dáwáše;

ten newinu geho wzwědě  
a to poprawci powědě: 1100

Gáz chcu prawý súd wydati,  
Kaž olegi tuto státi,

ať čistý oleg sřydaši  
a křasníci ohledaši.

Budelit w ťudě neplněm  
 tolik kvašnic, jako v plněm,  
 wězte žeť gest oleg kraden,  
 ottud kdežto byl postawen.

Pak it gest méně w neplněm  
 ťudě kvašnic, než v plněm.

Wězte žeť gest zle žalował,  
 súsěda lťiwě obuzal.

A proto múdři býwante,  
 sobě domów dobýwante,

mezi súsědy dobrými,  
 mezi čsnými i múdrými.

Dřeti gest (genž) radi komu  
 lťiwě a chtě škodie tomu.

S prvým i s druhým tohoto  
 báběl wezme v peklo proto.

Znamenante ťlowa božie,  
 gměgte w čistotě swá lože.

Toť kázanie desáte gest,  
 ktož ge drži blaze gmu gest.

Wšak to tróg lid přestupuje:  
 Prvý genž ženu negmage.

na swú dussi nic netbage,

toto kázanie přestúpá,

kdžto w cizie lože wstúpá.

Druhý genž gmage ženu swú

1130

i bude wilii šginú

a ta bude gmieri swóg muž;

ta oba črt pogme w swú huž.

Třetj genžto gmage ženu

krásnú z mnohých wyloženu

1135

i pogde k mrzutej robě,

ten wezme zlý přiklad sobě;

chrústem geho čci nazwati,

dám geg wšem dobrým poznati,

gešto š lužu ot krásného

1140

kwěta letj ot wonného

i hledá sobě počoge,

prostřed smrdutého hnoge.

Těch chrústow pohřiechu dosti,

gešto šě držie té zlosti,

1145

netbagj o krásném loži,

gdú k biednicim na rohoži.

kaměcuge slowa Božie  
 i ruffigju swá čsná ložie. ?  
 W starém zákoně ten běsse 1150  
 obyčeg, štož nadržesse  
 čjně w čistotě lože swého,  
 w kamenowachu takého.

A po našsem hřiechu nynie  
 w některém fragi, kameně 1155  
 nemohlby tolik shledati,  
 w chtěl wšě w kamenowati.

Ktož chce w raji radost wnjiti,  
 musí kázanie plniti,  
 to desatero božie, 1160  
 ať přigde w nebeské sbožie.

Prvé milug tworce swého  
 w esdy čsti na wrch wšeho.

W druhém kázaniu Bóh kázal,  
 aby člowěk w tom mudr býwal, 1165  
 aby gmiéne negmenowal,  
 jeho wgesiut ani wzywal.

W třetiem kázal napaměti  
 wé swaté dni w esdy gmiěti.

ge swým náboženštwim čítiti  
a w ten čas wiece chwáliti.

2170

To gest neděle den geho,  
gini číni dnie podle toho.

Čtvrté kázanie božie gest:

Čiň otčiku a matce čest.

1171

Páté kázanie pomněte,  
druh družce nezabígejte;  
ani škutkem, ani radú,  
ni lašomštwem, ani swadú.

To staři i mladj šlyšte,  
totož gest kázanie šeste:

1180

Smilštwá se wesdy chowante  
a w tom swóg žiwot skonante.

Naplňš sedmé kázanie,

ač se uchowáš kradenie

1181

a k tomu šcedr z swého budeš,  
tať wěčného pekla zbudeš.

Dsmé kázanie gest: Křiwý  
nebuš swědek ani křiwý.

W dewátém gest Bóh přikázal,  
by cuzieho nic nežadal.

1190



Toho kázanie dešate,  
 jenž v manželstwie přebýwáte,  
 vešdy w čistotě bydlíte,  
 ať se k Bohu přiblížíte. 1195

Amen.

## Zdráwa s.

Zdráwa milá matko božie,  
 ys všech sw' h sluh gisté sbožie,  
 y činjš z chudých kniežata;  
 im stwoříš ragšká wrata.  
 Drossim tebe Božie matko, 5  
 ro twé zmililé dětáko,  
 y mně rač spomocna býti,  
 ych mohl twú čest wzdy chwáliti.  
 Matko pro twých sedm radosti,  
 rač býti v mé srdce hosti, 10  
 bych tě i syna twého  
 chwálil, podle smysla čsného.

První radost tehdyš gměla,  
když uslyšše ot anděla:

Zdráva buď p'na milosti,  
studu, kázni i vše čínosti.

Bóh chce s tobú přebýwati,  
a ty budeš geho máti.

Toť učinj swatým duchem,  
žeť w tě wstúpi prawým uchem. 20

Pověz mi to posle boži,  
kto mi to v mé srdce wloží.

A gá sem muže nezuala,  
aniť sem ho na mysl brala.

Bóh chce sw'g díw učiniti,  
budeš geg lehce nositi; 21

Bez bolesti geg porodíš,  
swému děwstwu neufflodíš.

Gáží sem božie poselnice,  
geho wěrná služebnice. 22

Staň se podle slova twého,  
w le krále nebeského.

Dobřeš sestřo učinila,  
žeš a..dilu uwěřila.

Běť žet bude naplneno 35  
 o, což andělem řečeno.

Štvrtú radost tehdy gměšše,  
 když k Alžbětě přišla běšše.

Zavitánie na pečátku,  
 už gi nazwa boží matku 40

ařkuc: Tyš blahoslawena,  
 je wšech najsvětějššie žena;

oť mé dietě ukazuge,  
 ženž sě w mém břišše raduge.

Tehdy inhed na tom času, 45  
 takž zaslýšše twého hlasu,

poče sě we mně metati,  
 wému tworci chwálu wzdáwati;

Shwal má dušše hospodina,  
 oť gest šlechetná nowina, 50

nég sě duch v Boze raduge,  
 ženž nad wšim světem kralige.

Když Maria synu porodi,  
 tať sě gien radost přihodi;

Přigedú před ni třie králi, 55  
 po hwězdě z weliké dáli,

a když před ni přigeďěchu,  
wsichni zagedno kletněchu,  
děťátko Bohem nazwachu  
a swé gemu dary wzdachu. 60

Kadidlo, mieru i zlato  
řkuc: Ālowěštwie božštwim swato  
a blaze nám toho času,  
hledajic na boži krásu.

Tu se s matkú namluwichu,  
děťátka se napatřichu. 65

Day gim synu gich žádáníe,  
day gim milé požehnáníe;  
abychu sli do swých wlasti,  
bez bolesti i bez štrasti. 70

A děkujic hospodinu  
i geho milému synu.

A když to zmiláťké dietě  
byw mnoho let na sěm swětě,  
wšůpil na kříž, trpěl za ny  
na swém těle hrozné rány. 75

Tuť geg židie umučichu,  
potom geg w hrob položichu.

Třetí den pogibe z hrobu  
 a nesa korúbec s sobú.

80

Tuž geg matička pošřete  
 kúc: Vitay móg milý světe,  
 vitay má milá radosti,  
 vitay móg zmilittý hosti.

A blaze mně tě widúce

85

A blaze mně s tobú gsúce.

Biž sem všě truchlosti zbyla,  
 všě radosti sem nabyla.

Náti splnim twogi žádost,  
 bnowi twú sedmú radost;

90

ostúpimť na nebe před tobú,

otom tě pognu za sobú.

Sědneš semnú na stolici

otčjka na prawici,

súc králowna všěho světa,

95

súc všěch andělów oswěta.

Prosím tebe milý synu,

sdaj mi všěch hřiechów winu,

tych gi miřila s tobú

za ně stála před tobú.

100

Matko we všemš uslyšána,  
 buď tobě ta prosba dána,  
 za tohož budeš prositi,  
 chci to vše rád učiniti.

Děkujit milý synáčku  
 i móg milý getináčku!

10

žes mi ráčil ten dar dáti,  
 ež sem twá dcí i twá máti.

Dyš zlaté zrno wybrané,  
 hřiesným na utěchu dané.

11

A ty gší všech bludných cěsta  
 až do nebeského města.

Můž my hřiesni nebožáká,  
 toť gšit náš otec i matká!

Volaymy k níež wedne w noci,

11

by nám ráčila spomoci,

milosti u swého syna,

ne podlé našeho čina;

ale podlé smilování,

přeg nám s sobú kralování.

12

Matko krále nebeského,

wezřiž na mne na hřiesného,

ty mě rač hřiechów zbawiti,  
 k swému synu připrawiti.

Amen,

## D o b h a t i .

Vizte swěta obludného!  
 nemieť na nem nic gistého,  
 nemóž býti co takého,  
 genžby bylo co wěčného:  
 užijš člowěka zdrawého, 5  
 welmi dobře weselého;  
 gažž smrt přigde wrah každého,  
 gednožť děgi nynie toho.  
 Toť gest božie uřlawenie,  
 že člowěcie přiroznenie 10  
 swého newie nic skončenie;  
 tak nám swědcj swaté čtenie:

Protož lidem jest věděti  
 a vzdy na to pěci gmieti,  
 aby staři jako děti, 15  
 vzda smrt gměli na paměti.  
 Nebo člověk zdrav gsa chodí  
 a když gemu nic neškodí,  
 na to pomněti nerodí,  
 nalit se gmu smrt nahodí. 20  
 A když gemu dožje roha,  
 vžajna se hřiechów mnoha,  
 vzpomínati bude Boha,  
 což nečinil dobře moha.  
 Nehdyž bude w boku klánie 25  
 a o srdci zpodpíeranie,  
 ráddy plnil své pořánie,  
 když bude giž nedospánie.  
 Pomni na Bóh při twém zdrawj,  
 po pravdě tě Bóh opravj, 30  
 na šem světě péce zbarj,  
 i w twey dussi blahošlawj.  
 Bóh člověka spravedlného,  
 ktož weň věřj wselitého.



gako oka střeže swého,  
nezahubj nikdy geho. 35

za žiwota za zdramého,  
ktož pomni na tworce swého,  
bude gmieti milost geho,  
ostřeže ho wšeho zlého. 40

Proč člowěče pussen chodjš?  
proti Bohu pýchu plodjš?  
nem swey dussi welmi škodjš,  
na Boh pomněti nerodjš.

Proč na pychosť tolik wzkládáš?  
na Boha se nedokládáš? 45

wesdy chwály swětšlé žádáš,  
o dussi nic nehledáš.

Kadilti bych wěrně tobě,  
aby záhe přizřel k tobě; 50

již gšl práwě na tey době,  
legšl welmi mladé robě.

A zda dieš gmám času dosti  
pokáti se v mey mladosti,

Boh tě twých (hřiechów) nezprosti, 55  
dyž nehledáš geho milosti.

Nebo člověk gfa mlad chodj,  
 ano gamu nic nešťodj,  
 swět wzdj za obogeť wodj,  
 anoť sě gmu zle přihodj.

60

A když mu swět nalyčp štane,  
 profnic gemu řieká pane:  
 terpruw na hřiechy wzpomane.

Gako geden bohatec běšse,  
 ten mnoho šbožie gměgešse,  
 pro Bóh dáti nic nechtěšse,  
 wzdj sě s swym šbožim waděšse.

63

Běšse dworného umyšla,  
 gměgešse šbožie bez čjšla  
 a řdnj nemoc ř nemu přiššla,  
 mluwišse gako bez smyšla.

70

D nam ušyššite powěšš,  
 řdyž geho nadg de bolešš,  
 wypracjím wám wšěd, no řať gešš,  
 řať dwornú w sobě gměšš lešš.

75

Wece: Milé šbožie rač šlyššeti,  
 co řcu tobě powědēti:

sač mého života přieti,  
 nechtěl bych nikdy umřieti.

Bych to mohl cěle wzvěděti,

80

ž mi šě tomu nadieti,

chtěl bych to všě rád trpěti

wt. bě naděgi gmieti.

Sešče bych chtěl vesel býti,

bych na tobě mohl dobytí,

85

terú chytrošti tobo zbyti:

než bych šě mohl smrti škrti.

Bědě ežš gš mi velmi mřlo,

byžby mi toho dobylo:

nóg život i mace šilo!

90

načbych sobě otuššilo.

Droče ke mně nepromluwjš?

osač mě podle sebe wídjš?

velmi na tom zle mi činjš,

akli šě mae na čem štydjš.

95

Lehdy šbožie odpowědě:

háž to wacc dobře wědě

tobě tažé powěbě,

e mnozi swú wěc mnú řiedie.

Gáží sem sbožie požičené,  
 tobě na čas žitie dané,  
 a když gmáš sbožie prostranné,  
 každýť pro mě říká pane.

100

Když gáz sbožie tě rozmohu  
 a u tebe býti mohu,  
 tupáš pyšně chodě nohú  
 a wiec nic netbáš o Bohu.

105

Negmáš giné kratochvíle,  
 když w swém zdrawi i swey síle  
 semnú sě obchodíš mjle,  
 nebť giného nenie pile.

110

Dy mnú číten gsa pýchu plodíš,  
 w ten čas na Bóh tbáti nerodíš;  
 tiem swey dušsi welmi štěodíš,  
 když mne u sebe mnoho pobjíš.

115

W čem mi naywiec winu dáwáš  
 a ty gmáš w sě což požádáš.

A ty sě Bóha nedokládáš,  
 že sě semnú darmo hádáš.

Gáz tobě nemohu spomoci  
 z twých neduhów i z twé nemoci,

120

ni twagi drazi foci,  
 byž nebude božie moci.

legmaš mně w čem winy dáti,

ni mi proč z toho láti,

125

těls sě semnú wždy kochati  
 o Boze nic netbati.

kdýž on tu řeč uslyšie,

hdy na swém srdci wzdýšie:

ch, by sě nepostalo u mé chyšie,

130

rad bych byl utěšien wýšie!

lyšim toty zlá nowina,

erá geš byla má wina,

li nebo ktera gina?

mě lúčjš ot hospodina?

135

e mně pro tě tako hrozie,

iděgie bych kopal hlozie.

ch, wece, hubené šbožie!

mi pro tě zbýti milošti božie;

ž sem sě s tobú rád obchodil,

140

akž sem sě kolí narodil,

zdyčy v mém domu plodil,

dy na ničemž nepřodil.

Často sem pro tě nemohl spát,  
 myšle tak tebe dobývati? 14

a již šě ginať n. můž štáti,  
 musím swú duši pro tě dáti.

Když sobě tak zle tušičesse

a šbožie nic netbagesse;

š šbožim se weždy waděsse 15

a nemoc šě přibličesse.

Dby on chtěsse šě túlati,

za tiem poče omdléwati,

an lch i chtěsse pospati,

wiec nemóže wzchóru wstáti. 15

A když geg popade lčanie,

an leži na prawey straně

wice: Dobudte šěm mé panie,

giž mi nebude do spanie.

A když posli pospěšichu, 16

pani geho powěděchu,

neb to na nem giž widěchu,

žeť gmu neběsse do smiedu.

A když pani k nemu ch:ěsse

wice poslóm: Poďie spēsse, 16

nebo se užasla běffe  
 až se hořem vše třeseffe.  
 A kdž by předeň pozvána,  
 m giž žernal gafo wrána;  
 a kdž uzře swého pána, 170  
 mo na nem božie rána,  
 wece: Pane milý kafo se gmáš?  
 af mi newesele wzhledáš?  
 dali co pogiesťi žádáš?  
 proč neřážeš vsať dosti gmáš? 175  
 Du swey paní tafo wece,  
 brátim gien lewé plece,  
 ro boleťi se sēm tam meče:  
 luwech! wece: hoře dietce!  
 oť gest daremné tážanie, 180  
 ižt gest štalo mé gebiné,  
 ych gměl swé drabé kamenie,  
 dabý mi pomohlo nynie?  
 Du v swé sbožie uffáffe,  
 a wšem sěho dēkládáffe: 185  
 ani se geho protivno zdáffe,  
 e tať nepodobně páffe.

Pani slyšieć řeč ot neho  
 i poče prositi geho,  
 řiúc: Pros hospodina swého,  
 Sezutrystia laškawého; 190  
 zdařby ráčil otlehčiti,  
 w twém tě zdrawi oblepšiti:  
 aby gemu mohl slúžiti,  
 potom wěčného hoře zbýti. 19  
 On na to nepoče tbáti,  
 by se dhtěl hřiecha pokáti;  
 gedno na to wzpomjnati,  
 že gmu žel sbožie ostati.  
 To sbožie tať milowáše 20  
 a o Boze nic netbáše,  
 swey pani porokowáše,  
 že geg ona z toho tresťtáše,  
 řiá: Co za taťú pěci gmáš?  
 že mne tať k tomu ponúkáš? 20  
 genžto wšě za mú dussi dáš,  
 On toho netáže řieci,  
 až mu wslúpi w obě pleci;  
 tu gmu nedodaděše w lusi



až se chtěšse hořem wztéci.

210

On se poče otgymati,

nechtě dáti na se znáti,

by se chtěl w nemoc poddati,

ano se nemóž ginať státi.

Batiem nicě noze obě

215

běšta v welikey mdlobě,

tu ležesse we zley utrobě,

nemoha pomoci sobě.

W hlavě neduh, nemoc w očju,

w nošě, w licju i w obočju;

220

wšě kosti se w nem trošlocju,

to činichu božj mocju.

Doho gistého bohatcě

běšse hrozna geho prácě,

an se tamo šěmo kácie,

225

žiwota gmu se ufrácie.

A fdyž tať trudně ležesse,

w sak o dussi netbagešse;

pani geho tať mluwěšse :

Pánku mysl o sobě spießse,

230

aby se mohl zpowiedati

a všeho zlého ošťati,  
 inorce svého milovati,  
 potom genu se došťati.

Když gmu tu radu dáváš, 235

ť dobremu gho ponúkáš,  
 vsať on nato nic netbáš,  
 wešdy se gmu spile ždáš.

Poče gien odpowiedali,

welmi se ztoho hněwati 240

řka : Co mne gmáš ponúkati?

gmám dosti času se počati?

Dani sobě tať wymysli,

by posli ť přátelém dostli ;

tu gsú se přátelé sešli, 245

po:om pak sú ť nemu wešli.

A když se s:idechu ť nemu

gaťo ť přítelí wěrnému,

počechu tuffiti genu,

gaťo přirození milému. 250

Neb m:ozj ten obyčeg gmagi,

ť když nemocného wjdagi,

ež gmu neradi stýřagi,

ač na nem co takého znaju.

Beden z nich wece: Kak se gmáš?

255

proč je nám wítanie nedáš?

a zdali swých přátel neznáš?

wsať nás dosti užijš w ten čas.

My wicmy že nepokog gmáš,

žeš tak daleko trubil nás,

260

wypušt wesele k nám swóg hlas,

a gměg s námi weselý kwas.

On se (tu) swých přátel leče

wiece než ostrého meče,

ktož wás pozwal on gim wece,

265

div že se hořem newzteče.

Ktog se utekl s tů nowinů,

že se m pozwal mů rodinu;

to se stalo ne mů winů,

buš žel toho hospodinu.

270

Ten gisté rád by to užtel,

aby mě črt skoro rozdřel,

a nebo bych skoro umřel,

by on mé sbožie požtel.

Přátelém to protivno běše,  
 že on jim tako mluwiesše,  
 a to pro šbožie činiesše,  
 že jim dáti nic nechťesše.

275

Geden wece: Šbožie twého  
 myť nic nežádámy geho,

280

gedno poproš tworce swého,  
 zdaliť prodli zdrawie twého.

A když to tiem wšém dospěchu,

tagně o to radu wžechu,

na geho řeč nic netbachu,

285

inbed po kněze poslachu.

A když k nemu kněz přigide

a w geho dóm k nemu wnide,

a když podlé neho sědē,

diw že hořem neuswěde.

290

Kněz gmu wece: Rač znamenati,

ráčjšli sě zpowiedati,

čcu tobě tu radu dáti,

řak sě budeš hřiechóm káti.

On wece: Netřeba mi toho

295

milý kněže, zbam mě toho,

negmám takých hříchůw mnoho,  
bych lúpil neb zabil koho.

Negsem kněze taký hřiesník,

ani sem byl cuzoložník, 300

ani sem který kstečník,

ni sem byl křivý přísěžník.

Stačíž kněze posluchati,

a mně neporokowati,

negmámť se nic zpowiedati, 305

ani gmám co tobě dáti.

Kněz rád chtěšse pomestkati

zdaby se chtěl zpowiedati.

On kněze poče ponúkati

řka: Milý kněze rač se pryč bráti. 310

Kněz prospěti nic nemůže,

gide pryč ot gehe lože

řka: Rač tě uzdrawiti Bože

i Maria swětla růže.

Dehdy on po malém času, 315

promění swú wsichnu krásu,

wsichni udi w něm se wztřesú,

tu proleni gich užasu.

Pani geho poče plakati,  
 prietele geho pykati, 320  
 dietky se s nym celowati,  
 otneho otpušcenié bráti.  
 počechu nad nym upěti  
 žluc: Komu ny chceš poručiti?  
 (Dále není možná čísti.)

---

## O smrtedlnosti.

(Z rukopisu knihovny hlavního kostela sw. Wita  
 na hradě Pražském.)

---

(45 wersšow gažo předešlé o Bohatci:)

Wizte swěta obludného

až do: 45

proč na pychoš toliž wzkládáš

a o duši nic nehládáš,

wesby chwály swětšlé žádáš;

toby byla lepší rada,

bylby lepší pro Bóh-dada. 50

O člověče pomni na to,  
 enžto lepáš na sie zlato,  
 ž tě opět wložie w bláto,  
 oš učinil, staněť za to.

Sam vychošti wšcim ukrátie, 55  
 řed Bóh nelže giti w zlatě,  
 odlé giných lehneš v blátě,  
 nde žádný netbá na tě.

Droti Bohu proč se wnjmáš?  
 a wšě hřiechů sám počínáš? 60  
 izie ébožie že otgjmáš,  
 edle na smrt newzpomínáš.

Bywšse žiwu i umřeti,  
 st smrti se newzdřieti.

W tu nekaždý člověk wěří, 65  
 nad lakomi gů někteří;  
 doniž ráčíš cizie beří,  
 to wse geden den otměří.

Smrt wždy stoji u podwoge,  
 giež newidjš tudiež stoge; 70  
 znamenává skutky twoge,  
 newedeš s ni nikdy boge.

Smrt vždy chodice upomíná  
 žkuc: Božieho proste syna,  
 by vám sešla wásše wina,  
 nyní gest toho hodina. 7

Nynie gmáte swět po wůli,  
 leč buď doma leč na poli;  
 pomni na smrt kdež gšl koli,  
 ač sic tebe i nebolj. 8

Smrti nenie čeho siti,  
 kohož ona gme suúbiti;  
 buď (kto koli) musí giti,  
 nemóž se gie otmluwiti.

Dlo (gest) se s ni obierati,  
 kohož ona gednú chwátj,  
 i geden se žiw newrátj,  
 neb každému tam oštati. 8

Když cizieho nenawrátjš,  
 Boží milost proto ztratjš,  
 swého ščeslie tiem ukrátjš  
 a swú dussi vždy zaplatjš. 9

D hřiešnyče s kým se radjš,  
 nemúdre se s Bohem wadjš,



všeho světa nezahladíš,  
 ani Boha s nebe sfadíš. 95  
 Vidíš co se giným děje,  
 e každému smrt nepřege;  
 dyžt se kdo lepšši naděge,  
 talit gemu smrt přispěge. 100  
 Bzpomeň otce i na děda,  
 postihla ge smutná běda,  
 nad gest gich truchlá besěda,  
 proč žle činíš a to wěda.  
 Též samému tobě bude, 105  
 nikdy světa nepřebude,  
 je každého smrt dobude,  
 jalostiwě wšem nám bude.  
 Kažokoli tišse čodj,  
 wšak každému šilně škodj; 110  
 wezda lidem žalost plodj,  
 za obogek wes svět wodj.  
 Smrt gest welmi chytrá knieni,  
 nerada se dlúho čini,  
 gedno wšěchny kteréz mienj 115  
 i z wysokých wydrě sienj.

Dlúhých roków nie nebáwá,  
 to sě gegie mocij štáwá,  
 že wítězóm odoláwá  
 a to činj podle práwa.

128

Kde sě chce ten wítěz wzieti,  
 by sě mohl smrti wydřeti;  
 nebo s nj wálku i gmieti,  
 když Bóh nechce komu přieti.

125

Wšě šlechtice i wšě krále,  
 buď za mořem nebo dále,  
 sama chodiec welmi v mále,  
 po wšěm swětu wšě přewále.

130

Živé božie wšě stwořeníe,  
 podle kněžného stwořeníe,  
 k smrti nemá žádného tořeníe,  
 i w zahradách geho nenie.

Protožť zážě ostřichay sě,  
 wšěch twých hřiechów wěrně kay sě,  
 potom i giných choway sě,  
 po wšě časj smrti střez sě.

135

Musjš s nj w hoři býti,  
 nižádnému gie nezbyti,

ni se gien nelze sřrřti.

Bie wsě země i wsě wlasti, 140

nie wsě lesy i wsě chraňi;

ikomu gie nelze zřrařti,

deř přemóže náklad mařti.

Bie wsě měřta i wsě hrady,

wsě kláštery i osady; 145

teci gie nelze řady,

obře gie gest známo wsady.

Š Uhřiech, w Němciech, w Morawě,

w Čechách, w Polas, w Switawě;

becno gie gest wsě práwie, 150

deř zawřtá nelze řdráwě.

w wsěch zeměch mezi měřty

řodila gest wsěchny cesty,

wsě řtežky řřú gie řwěřty.

řářon řě gie řřřiehati, 155

wěho coř móř pro Bóh dáti,

řieho nic neřádati,

řěho řlého řě řřtati.

řěřřto cizie berú rádi,

řě buř řtarý nebo mladý; 160

gimžto dábel na to radj,

mrzie Bohu gako hadi.

Musíš cizieho lehko žbuda,

to wieš giště bez obluda,

až božieho dogdeš sůda,

16

wzdáť otplatu twého truda.

Což na dusi žiščeš sbožie,

s tobůť gcho nic newložie,

ni matrasów, ni rohože,

nic newezmeš kromě kóže.

17

Hřešse wedne, tafé w noci

i newěříš božie moci,

by tě kedy mohl přemoci,

a wšak přigdú twogi roci.

A že lezeš strachy hledě,

17

ano twář twoge wšě bledě,

ande k tobě knieže sledě,

tu wšě hoře po nás gide.

D hřeššujče co dieš tomu,

až tě giž ponesu z domu,

18

rádby swého přidal k tomu,

ač si kdy co otgal komu.

Ne nebude kbe wziati,  
 ni u toho zagiati,  
 astawilby wsě swé děti,  
 y šě mohl z hoře wydřeti. 185

Tam přietelé nespomohú,  
 čby rádi i nemohú,  
 afž tam gednú wstúpjš nohú,  
 č šě gedno — — —. 190

Zamoť nikto nespomóže,  
 romě tebe swrchnj Bože!  
 i Maria swětlá róže.

Komuž ráci, lepšsie rady nemóž býti,  
 nusjš šě hřiech nowý omýti;  
 bezpečně dogdeš smrti. 195

Ktož uhlawné hřiechy gmagi,  
 proč osoby nehledagi,  
 dobre bydló ztratie w rági,  
 ač šě hřiechów nepokági. 200

Protož razi střez šě hřiecha,  
 neboť nebude do smiecha,  
 ač tě poněsú gafo měcha,  
 tuť twá stane wsě utěcha.

Stanúť twoge wšě chytrosti, 205  
 budeš gmieti hoře dosti,  
 anoť žáby lomě kosti,  
 hložiece ge bez milosti.

Do wěz králi i ty pane, 210  
 měščenjne i kaplane,  
 každému sě téže stane,  
 že smrt přigde kdež zamane.

Když gest papež otec swatý  
 z smrtné moci nemyňatý,  
 co chceš říci za wšě za ty, 215  
 gimžto, stoji smrt před wraty?

Wěz opate i ty kněže,  
 gafo zloděz smrt náš střeže;  
 a keďdyž toho dosěhne,  
 každého přesilně stěhne. 220

Takěz wězte wšichni mníšti,  
 wy bradáci i konwřšti,  
 ktož ste kóli w této řišti;  
 i gednoho smrt neslyšti.

Day gie kury nebo husy, 225

každý s ni w hoři být musí,  
ponenáhlu všech podbrúši.

Tož chceš tomu hoři říci,  
nebo zamaž se v peci,  
wsakť gest smrti neuteci. 230

Smrt má welmi ostrá zraký,  
widj gima ped oblaký,  
shrabe pyšné wsě dwořáký,  
wssechny knězie i wsě žáký.

Smrt neotpuští nikomu,  
ni starému, ni mladému,  
bohatému, ni chudému,  
múdrému, ani sprostému. 235

Wsě měščany i sedláky,  
wsě mlynáře i rybáky  
wylowj ge gako raký,  
naweze náš plny tračky. 240

Za dieš na smrti nic nedám,  
když gest umřel za ny Bóh sám,  
žiwu nelze gest býti nám,  
gedno každý chystaj se tam. 245

Vidá dobře každý člověk,  
 že má sobě neustavičný věk,  
 činiž dobře gestoť gest wděk,  
 to což není dušsi na přiek.

250

Nebo dušse wygdúc z těla,  
 kdž obezrie wšě swá diela  
 bude říci zle sem zdělo,  
 že sem na Bóh nepomněla.

By mi bylo živě býti,  
 a (zde) toho hoře zbýti,  
 ořebych chtěla rýti,  
 nežádagic cizieho žiti.

251

Kaž se každému nebohu,  
 shřestila sem proti Bohu,  
 přátelé mi nespomohú,  
 ač by rádi i nemohú.

26

By pomoci mohli děti,  
 z toho hoře se vydřeti,  
 dobřebych se mohla gmieti,  
 by Bóh toho ráčil přieti.

26

Gáz, neboha nic newinna,  
 w těle dána gako gina,



přistla mi gest zlá hodina,  
spadla na mě všechna vina.

270

Když sem w těle přebývala,  
na dobré sem gmu radila,  
i wěrně sem gemu slúžila,  
wsak sem služby zle užila.

Dowedlo mě hoře tělo,

275

že ciziemu wezdy chtělo,  
nikdy na smrt nepomnělo,  
wezdy živo býti mučlo.

A kde se to může státi,  
by kto mohl smrti ostáti,  
gmaš cizieho náhle wrátiti,  
nebo musíš kóži dáti.

280

Rač slyšseti synu Boží!  
genž kralugeš wěčném zboží  
nenieli toho, běda kóži!

285

O Ježíšši milostiwý!  
genž weliké činjš diwy,  
neday na ny té odiwy,  
by ny přemohl dábel lstiwý.

Pro tvú chválu tvorče swatý,  
 rač pomněti na wšě na ty,  
 pro něž gfi byl někdy gatý  
 i na kříži byl rozpatý;  
 bychom byli wšični spaseni,  
 a wěčného hoře zbaweni.

290

295

Amen.

## M I a n.

(Z téhož rukopisu od sw. Wjta.)

Man gest byl mistr časný,  
 w rozumensiwj muž wěhlasný;  
 z geho smysla gá sem složil  
 o přirozenj wyložil.  
 Doniž gest nesworchowáno,  
 Swětoplezě gmenowáno;  
 neb wes swět gest z toho složen,  
 přišel, ustawen i wyplozen,  
 w nemž země i woda taťé,  
 oheň i powětříe wšaké

5

20

oegwodi i wzby panuge,  
 obj, plodj, mořj snuge;  
 t počátka do skončení,  
 oť gma wěčné panowánie.

Žiwětoplozě ta cna žena, 15  
 Bohem počátka stwořena,  
 namenawšši swóg stwor gisté,  
 jať ot Boha pessler čistě,  
 e niče storchowaného

stwořeno, ni co slawného; 20  
 jedno že hřiechóm poddáno  
 a gim gaťo w službu dáno.

Poče sama sě tresťtati,  
 nysleci poče žádati,  
 by ať člowěk byl gediný 25

stwořen, genžby byl bez winy,  
 a bez hřiechu storchowaný.

Umysliwšši toto wštoře,  
 poslal sem tam až do moře,  
 i uwstaw nebestě' cnošti 30  
 po wšě panny, po wšě cnošti,

by gie k tomu radu daly,  
 gegie žádošř ťvrchowaly.  
 Swětoplozě ta cná panie,  
 giež ťie weš ťwět klanie;  
 w ragšřém bydle ay šěděšře  
 w ten zahrade rozkoffněgšřie;  
 k nie přigidú ty wšě cnošři,  
 panny š nebešřké wysošři,  
 po něž bylo gešř posláno,  
 nalit předraze ušřláno.

Undešř radošř na wšě šřrany  
 po wšěm ťwětu, ty cné panny  
 krasú předrahú ťwietěču,  
 ťvrchowanu cnošř gměgeču.

Prwey panně Milošř děgeču,  
 té nšře giné, radošř gměgeču,  
 neb o nie gešř takto pšřáno  
 a na pišřmě wyšřládáno:

Bych gazpřy člowěčimi  
 mluwil, nebo anděšřřými,  
 nemámli Milošři k tomu,  
 gašřěž zwonowina w domu

idu, gessťo welmí hučĳ,  
 neb trůba gessťo hučĳ. 55

ať druhé panny pogidů;  
 Biera, Naděge přigidů,  
 Čedrost, Můdrost i Tichota,  
 Ářka, Ekromnost ta wšě rota.

gíných panen (pře)mnoho, 60  
 rassie wšěho swěta toho.

žřewssĳ to Swětoplozě  
 Bohem stwořena w sobě,  
 y gie k tomu welmí pĳe,  
 oede gie w swěg dóm mile. 65

W tu zahradu přĳpravenů  
 wietĳm, rózĳi ořlawenů;  
 w niež pokogĳ stonowĳ  
 řechu, ke wšĳe etĳ hotowĳ.

Když giž ředů w tey zahradě, 70

Swětoplozě w swey ohradě  
 řtěc swóg rozum powědĳetĳ  
 i řáza gim wšěm mĳčĳetĳ.

ř wece gim: Slyšĳte owa,  
 řterá řci mluwĳitĳ, řlowa, 75

wizte panny wywolené,  
 samým Bohem tak stwořené,  
 že gste mně na pomoc dány,  
 ot počátka přichystány.

A gát mám s wassí pomocj,  
 wes swět wzplobiti swú mocj,  
 neb wšěcho mám otchowati,  
 gakož wšěho swěta máti.

Žalugi k wám hřiecha mého,  
 žeť ot stwora swěta wšěho,  
 kde koli (sem) se stawila,  
 tu sem w hřiessě wždy bydlela:  
 w noci, w rozličné mrzkosti,  
 wšěho swěta we wsié zlosti.  
 Nikděžť hřiecha nelze zbýti,  
 toť sem dtěla k wám túžiti,  
 kažť mi k hanbě to přichodj,  
 nad wánuť wiece wegwodj,  
 neb ste semnú zawrženy  
 a tak welmi potupeny  
 že wás nikděž neschýati,  
 ni wás chtie giž gmenowati.

kde gest Milost' d'iewe byla,  
 i Nemilost' gest' wstúpila.  
 kdeby Wieře bylo býti,  
 u Newěra chce bydleti. 100  
 Ščedrost' také zawržena,  
 ařota wšěm oblibena;  
 e lakomštwo tať gest' wštalo,  
 o wšěm swětě swú moc dalo, 105  
 e nic wiece nekraluge,  
 eť lakomštwo ni panuge;  
 eby geden rád druhému  
 hrdia (wydřel), bratru swému.  
 Takěť Smilštwo wzhóru wzhodj, 110  
 rocněť po swětu wegwodj.  
 dýcha sě také wzkupila,  
 wé prameny rozplodila.  
 Biť tichošti neslychati,  
 i očima gie wjdati. 115  
 dněw, Nenáwist' swá Nesměra,  
 ačistota i Newěra,  
 o gšú sě giť rozplodily  
 tať welni utwordily.

Nic dobrého nesysseti,  
 ach, kam mi šě gest poděti,  
 bych ělowěka aš gednoho  
 mohla stworiti, slawného;  
 w němžbych wassi cnost složila  
 a wšě hřiechy potupila;  
 protož gsem po wy poslala,  
 zdabych ot wás radu wzala;  
 fak mi gest k tomu přigiti,  
 bych stwor mohla gáz stworiti,  
 by wšě nebylo ztraceno,  
 ot počátka, což stwořeno.

Bych w tom stworu swé poklady  
 skláda i wšě obrady:

bysšte swú cnost tu schowaly  
 a wes swět obradowaly.

Ty wšě panny genž tu běchu  
 a w swey okrašě seděchu,

gegie řeč: pochwálicu

a tey w síckny potwrdichu

řkúc: Ty owšem přeblašena!

a nadewšjecen stwor oslawena,



Blahoslaveněs mluwila,  
 a kde sěs tomu naučila.  
 Blahoslavený twóg smysl  
 ten předrahý wymysl, 145  
 wé wšě řeči potwrzugem,  
 teb těžko tobě my žalugem.  
 Pať Wěhlašnosť, panna krásna,  
 nad ginými gsúc wěhlašna,  
 nad sluncem krású swietieci 150  
 a nad hwězdami škwětieci;  
 ot hedwabie rúcho magic,  
 nadewšě panny smyslem tragic.  
 „Andělów a sju gedconowu“  
 to na rúšse běšse psáno, 155  
 wšě pořádně wykláďáno.  
 Múdrost Salomúnowa krále,  
 na tom rúšse běšse wtále.  
 Wstawšši swú řeč (chce) zgewiti,  
 dřiewe než poče mluwiti, 160  
 Milost w ustech sě gie rozsu,  
 fe wšěm cnoštem tať sě prosu.  
 Že gim Bóh dá swé žehnánie,  
 N 2

nad ginými panowánie  
 řka: Wěhlasnost přietelnice 16  
 a Múdrost gest má sestřice,  
 ktož má Múdrost wsecko zděge,  
 w ščestí i w sbožij prospěge.  
 Tak ta panna stogiec tišše  
 wstúpi nadewšě panny wýšše, 17  
 poče Swětoplezi chwáliti,  
 gegie smysl přezlatiti.  
 Kázawšši wšěm poslúchati  
 i poče gim wyprawowati  
 ařkúe: Že gest dwóg byt wšaké 17  
 tělesný, duchownj také.  
 Tělesný byt gest (ze země),  
 z niež gest člowěk stwořen wegmě.  
 Ta země má w zemi giti  
 a tam wěky wěkóm býti. 180  
 Duchownj byt dusše plowe,  
 nesmrteđně tam plowe.  
 Ta nemá nikdy umřieti,  
 máč sě dobře neb źle mieti.

tomu člověk má wolenie

185

oblé swého zaslúžení.

Swětoplezě má moc takú,

země stwořiti i twář wsakú ;

wsakž dusse nemóž stwořiti,

čt' v božské moci býti.

190

Protož to chci powědieti,

jmž se nebudu styděti :

desnadno nám wynmysliti,

črácjli Bóh stwrditi.

Milá má sestro rozuměg,

195

čt'ň pro ni, také pro mě,

gew nám t' tomuto swé hlasý

wylič nám swé wěhlasý.

Co nem tomu gest zdiecti ?

čt' toho nám pomoc mieti ?

200

Wsta Rozum ta panna krásaa,

nad giné panny wěhlasaa ;

čt'akúž krásu genž gměgeste

gakož Wěhlasnost swietieste.

Čt'ři zrcadla w rukú magic,

205

w nich wsi múdrosť poznawagie.

Prvé zrcadlo gest sklenné,

druhé bylo gest stříbrné,

třetí zlaté, to znamení

prvého zrcadla gmenie

střyta byla způsobnosti

tělesenství w osobnosti.

W druhém skutkové bez působnosti,

w třetím všěcky božské cnosti,

prvé sluje k přirození,

druhé k pravdě rozumění,

třetí k nebeskému stvoru.

Tři zrcadla diete k dworu:

w prvé m gestí prostý smysl,

w druhém pamět a rozmysl,

w třetím rozumu storchovaný,

genž gest samým Bohem daný.

Adyž ta zrcadla pokáza,

wšěm giným ušta zawáza,

k tomu snažně učinila

Swětoplezě, což myslila.

Poče welmi to chwáliti,

ny mohl nový člověk býti,

210

215

220

225

enžby súdce správce také  
 pl, před hříchy — —.

230

š poče wyprawowati,  
 wě zrcadle wykládati,  
 tuc: W těch gest také znamenie,  
 osěcko tělesné stwořenie.

W třetiem Boha znamenati,  
 jenž móż dussi w tělo dáti  
 akú, gažž on z své wysošti  
 áčj, podle své milosti.

235

A tomu máme se uteci  
 toť gáž mohu dobře říci.

240

By byl stwořen člověk taký,  
 gehož nenie pod oblačky,  
 w němžbychom se vše rozklády,  
 w tom (i vše) své bytie sklády.

Wšecky toho pochváslíchu

245

a Wěhlasnost i welichu

řkúc: Umieš čiesti wsaťe  
 nebesťe i wšelikáťe

po swětu geť tobě známo  
 i w nebesíech že i tamo.

250

Mač to zdiati to prošimy,  
w tom tobě naywiece wěřimy.

Wěhlašnost sě wydalowati  
poče (inbed) otmlúwati.

Gednota to uslyšewšši,

255

ta krasnice to wzwětčewšši,  
božskú krásu w sobě magje,

gedné posskorny neznagic;

w drahém rúšse welmi stáše,

w gednošti sě znamenáše.

260

Jonataš tu by znamenán,

podlé něho Dawid napsán,

an své rúcho (š sebe) swlekl

a Dawida byl oblekl.

Wšě Gednoty na znamenie

265

bylo na rúšse napsánie.

Počet Wěhlašnost treskati

a gie wyprawowati

řkuc: řeč tato sě nehodj?

nerodstwo nám naywiece škodj.

270

Nebudempli w gednotě,

mnoho potratimy pro tě.

Proč gest Kain bratra svého  
 zlele zahubil cného?

b Gednota gest nebyla,  
 nžby to všě vyflidila.

275

proč Lucifer i swými  
 čen s towařšši zřhými?

b Gednoty gsú, neměli  
 k tomu pýchati chtěli.

280

Proč nemoc člověku škodj?

b róznice w něm wegwodj.

y ty elementy čtyřie,

li (wezdy) w gedné mieře,

uichž gest každý člověč stvořen

285

řdy by nebyl potvořen.

y mu nemoc řdy wadila,

neb nemoc usškodila.

o všě negednota činj

žtéhož swým právem winj.

290

rotož neroď sě brániti,

bě poslem wzdy gest býti.

Běhlašnost to znamenawšši

swú wóli k tomu dawšši,

peče k tomu tak mysliti,  
 každy mohla tam přigiti  
 před stvořitele mocného,  
 krále nad králi svatého.

295

Keždyž w tom myšlení běšše,  
 sedm děwek panen gměgeše,  
 těm wzkáza své milowánie,  
 po ně posla bez meškánie.

300

Gaž děwky brzo přigidú,  
 wšěcky w hromadu se snidú.

Káza jim wóz udělati,  
 s mūdrosij připamatowati,  
 na něm by se mohla wezti  
 a k tomu a takú cestu sněsti,

305

genžby přes skalé a wody  
 i přes moře bez wsie ššody,

310

přes oheň, oblaky také,

i přes nebe wšělikaté;

we mženi oka hotowě,

w swey okrašě w swey obówě,

wezl gi bez poměškánie,

315

to by gien přikázánie.



slusšewšse panny toto,  
 aluwiošse sě rovně o to;  
 řád sě zgednachu  
 ten wóz připrawowachu. 320  
 ečechuť sě gmenowati,  
 ždá swé gně wykládati.  
 twé děchu Grammatika  
 druhé Dialektika,  
 etie slowe Retorika 325  
 čtvertá Arismetika,  
 eomotria gest pátá,  
 muzika sě šesté chwátá,  
 díná gest Astronomia,  
 enž gest wšech hwězduprawá via. 330  
 la těch panan rúcho krásné,  
 teleciech kóžek wěhlašné;  
 a němž čistota gest psána,  
 sě pořádně wykládána.

Grammatika ay pogide 335  
 o krásném rúšse, wynide  
 iagie prut w prawey ruce,  
 onat držiec w lewy ruce.

Učít latině mluvíti,  
 všechno písmo vyložiti. 340

Toť gest také vylíčení,  
 všech dětí prvé učenie.

Geť se prvé mistrůvati  
 a o věcie dospěvati.

Dialektika pať druhá, 345  
 genž gest giných panen sluha,

churava a k tomu bleďa,  
 a vsak velmi ostře hledá.

Roztrativši svoje vlasy,  
 magic nad ginými věhľasy. 350

Tak pogide velmi hrdě,  
 postavugic svou řeč tvrdě.

W pravey ruce holub gměgesse,  
 w lewey ruce had držesse.

To gest bylo na znamenie  
 pravdy s křivdú ulíčení. 355

Počť se k tomu osřiti,  
 chtiec klanici učiniti.

Retorika třetie wstawši  
 a se právě ohledawši. 360

Dočet krásně mluvíti,  
 ptiec wšě řečj oslawiti.  
 Čať swým rozumem onici,  
 krásni také klanici,  
 e byssta tak krásně w sobě, 365  
 nehoděť Rctorika tobě.

Čtvertá pak Arimetiķa,  
 jakož v wodě ge ščika,  
 e wšě břehy ruče zběhá;  
 akéž ona z swého běha, 370  
 osě hwězdy i piesek mořský,  
 lž i w dalnost wes list horšký  
 uče přečte, bez messkáníe,  
 oť gest gegie ukázanie.  
 rwěť kolo pripravila, 375  
 mramora ge učinila.

Geometria gest pátá,  
 e sě wšěcka miera chwátá.  
 Ča zemi nebesa w saké,  
 irokost, dalekost také, 380  
 mie ruče přeměřiti,  
 o které miece co má býti.

Tať druhé kolo sivořila,  
z ocěli ge upravila.

Šestá Muzka pogide 38  
s hrdú myšlji tam přigide.  
W prawey ruce struny magic,  
w lewey ruce řjzdem hragic.  
Umieť wšěch hlasów proměny,  
nijšćé, rowné, wyššie měny. 39

Po wšěch hlasiech umie giti,  
wšěcky piešně otwořiti.  
Tať gest třetie kolo šlila,  
z olowa ge ustawila.

Astronomia pak běšfe 39  
sedmá panna, ta slowěšfe,  
z'até kolo w rufú magic  
a w tom wšěcky hwězdy znagic:  
měšiec, slunce i planety,  
w kterém čaše neb podletj 40  
swóg běh magj škonáwati;  
toť wšě umie ukázati.

Čtvrté kolo osnowala,  
ryzieho zlata škowala.

Když již vše hotovo běše, 405

vž k tomu vozu slusše,

Sednota přigide časně

Spogi ten wóz wěhlašně;

jakž mu býti geg učinj,

kozum sě k tomu přičinj. 410

Přiwede pět ručiech konj,

ženž ni wrani, ani broni

běchu, w swém šworu nenowí

k tomu vozu přihotowí.

Prwý kón Widenie slowe,

415

ten prudkostj gako plowe,

přeš moře i také skalé,

třebali tisje mil wzďalé,

nikdčž nohy neomoči,

aniť tráwy kde potlačí;

420

běžjť gako pták létage,

neustaneť cestú hrage.

K tomu sě ten wóz uhodj,

pracewánieť mu neskodj.

Druhý kón to gest Slysšenie,

425

toho woza oslowenie,

tenť má také ručest mnohú,  
 neomočjt nikdyž nohu;  
 leč přes moře, leč přes vody,  
 k tomuť wožu sě přibedj.

Dřete kón. toť gest Woněníe.

Čtvrtý slowe Pokuffenie.

Pátý kón toť gest Dotčenie  
 toho woža oblíbenie.

Toť wšě ruči kóni běchu,

k tomu wožu sě hoděchu;

když tu wšě hotowo běsse,

Kozum gsa pod kóně chtěsse,

kóně u wóz zapřahati,

počechuť ge ay žehnati

wšěcky cnosti, genž tu běchu

a Wěhlasnost powěděchu,

a řkuc: Hospodin tě žehnay!

twú cestu sěm tam požehnay,

by sě po twey wóli zdalo,

což žádámy byť sě stalo.

Druha druhu sě wžlibachu

a wšěcky gi požehnachu.

Běhlašnostě sě na wóz; mršči,  
rozum pak koni pomršči.

450

ručeť ot gich očí zplanú,  
ragie cestu ay prostrannú.

W ten ručesti když pogide  
Běhlašnostě, pak odtud gide.

Drvého nebe dogide,

455

enž powětřné slowe nebe  
ohniwym nebam bliž sebe.

čúť rozličné zwidie wěci,  
enž čci nynie powěděti.

wětě kto wětry utwořil,

460

to wody w oblacích stwořil,

to děšč činj kto snich stwořj,

ak sě zima z léta twořj.

o tom gáz čci powěděti,

kož čce tomu rozuměti.

465

ot země až do měsiece,

ni dále ani wiece

ni duchowé přebýwagi,

ni silně tak láfagi.

Proč to činie to zvěstugi  
podlé písma wyprawugi:

470

Čiž sě člowěk kdy narodj,  
tak sě dábel mu přihodj,  
genž ho má připrawowati  
k hřiechu, wezdy lákati.

475

Kterýž dábel kdy kterého  
nepřelstj člowěka swého,  
sám v peklo musí giti  
a tam wěky wědom býti.

Protož nechtě tam sám giti,  
hledá člowěka přelstiti.

480

Zwědě také proč ubýwá  
dne k zimě, k létu přibýwá;  
nebo slunce, když sě vzdálj  
ot nás, že wysočo pálj,

485

tehdy nám tak dne ubýwá,  
když sě bljži k nám, přibýwá.

Neč gelikož slunce swietj,  
tolikož nám gest dne gmietj.

Den gest powětříe zwolené  
a ot slunce oswiecené.

49



Dešče čini z také věci,  
 aťž chci nyní powěděti:  
 Kdyžtoť měsíc běhu svého  
 řigde k hvězdě, genž wlažného 495

řirozenie, tak tú mocj  
 oblaků i swú pomocj  
 potoków i z gezer také  
 vztěhne wody wšelikáé,  
 aťž se pak powětřim rozšpú,  
 zemi wěhlašné ospú. 500

Mocj krále nebeského  
 enž jim dal času prvého.  
 Snieh se, slyšte takto čini,  
 aťž mne nihděž newinij: 505

Z powětřij gest gedna zima,  
 enž w oblať wodu přigjmá  
 aťž dýmu, až do powětřie,  
 wzdříž tu wodu chytře,  
 aťž se tu musí smrznúti 510

pak na zemi padnúti.  
 Země gšíc pak stwor študený,  
 študeností swú učinij,

že se sních nemůž rozplúti,  
sluncem tepru má zhnúti.

515

Frúpy, ledy, proč býwagi?

zimě řídko ge wídagj;

létě slunce z swého zwyfu

má horkoš i moc welikú,

že mhlú wočnú, wlabu tafé,

520

wlažnosť i powětřie wšaké.

Mez země má dušnosť w sobě,

protež slunce w tey porobě

z sobě letitě wšěcko těhne,

mhlú i wlažnosť z sobě přitěhne,

525

že se z toho frúpy činie,

tyť swú mocj létě winie.

Mebo se mhlá činj z wodny,

kdž gie horkoš sluncem škodj.

Rosa a študenost wšaká,

530

ginie, mráz i zima tafá;

toť ot země má přigiti,

w študenosti wšě winiti.

D hromowi dci zwěštowati

a to taf wypramowati:

535

čtyřie wětrōwé zwolení,  
 ze čtyřiech mořiech stwoření ;  
 a čtvero swěta tohoto,  
 oť dci powiděti proto,  
 dyž se z moře ty wyfúpie, 540  
 a mocně w oblaſy w fúpie.  
 Tuť se u powětříe zdwihnú,  
 dyž powětříe f ohni zdwihnú,  
 eť se oheň a powětříe  
 o hromadu tu silně wywětříe. 545  
 Tuť se hrozná rána stane,  
 kdy dlúho nepřestane  
 k tomu se oblaſ wlažný  
 řičiní, ne owšem wlažný  
 ude gafo přilétati, 550  
 udoť gest hrom znamenati.  
 Když se powětříe pať dřeti,  
 oče před ohněm běžeti.  
 Toť gest blísket aneb blýškáníe,  
 oť má také ořnowáníe. 555  
 Když se tento oheň zgewí,  
 řže powětříe pogewí,

ot powětřie barwu šerú  
 má, blýšťanie swú rozměru.

Kdyžtoť blýšťanie to býwá,  
 mnohýť geho zle užívá;

neb zlj duchowé čakagj,

ot powětřie ho žádagj,

že wstúpiece w to blýšťanie,

mnohú wěc na swětě ranie.

Kdež Bóh ráci přepustiti,

musjt zle mnohu přigiti.

Tuť sě slusjie žehnati,

swatym křijem znamenati.

Také člowěk často hladá,

že kamenie s deščem spadá;

o tom gáz hci powěděti,

štož rádi chtie slyšeti:

Když na zemi horkost wznjmá,

že létě bude weliká zima,

tehdy v powětřj zima

swú naywětšj moc přigjmá.

Když ta horkost wzhóru pógde

a prwé powětřie dogde,

560

565

570

575

hdy dušnost a mýla spolu 580

ni se zdvihnu z svého dolu.

u se v powětříe smiesie,

ak se větrové přimiesie,

wlahy co gie tu bude,

menie w té zimě bude. 585

dyž pak větrové pomínú,

ak powětříe z svého činu

amož kámenie zwynúti,

usjít dolow wšě spadnúti.

Kráž také se čini z vody, 590

dyž nám blizko slunce zchodj;

keré léto zimy hřiemá,

ak léto wšě wětry wzujmá.

ak wětšji moc budú gmieti

větrowé a wiece wieti. 595

Duha nám také přichodj

ak horčnosti země wzhodj,

z mnohé studnice wlahy

z oblačky swú mocj sahá;

u powětříj když pak přigde, 600

chdy sřrže oblať wygde,

a gatž slunce gi obegde,  
 že wšše oblačow wzejde.  
 Ten oblač wšě barwy mieti  
 ze čtyř elementow má wzieti: 602

Belenost tu má ot wody,  
 ot powětříe modrost wzychodj,  
 čerwenost ot ohně wzimá,  
 temnost ot země přigimá.

Zgewili sě o poledni, 610  
 mnoho wody znamená dni;  
 pakli wečer duha bude,  
 tichý dešć časem přibude;  
 pakli ráno řby sě zgewi,  
 krásný čas toho dne zgewi. 612

Také dvanášt wětrów wzwědě,  
 tyř pořádně gáz powědě:  
 Na wýchod slunce Subsolanus,  
 k tomu Eurus a Bulturnus,  
 otpad slunce gešt Zefirus, 620  
 na poledne gešt Afrikus;  
 podle toho Auster, Notus,

i p'Anoci gest Aquilo,  
 ireius, Boreas, Stilo.  
 ať že čtyřie slowú kardinaleš 625  
 osm kollateraleš;  
 gřú v moři stwořeni  
 (na) čtvero rozděleni.  
 dyž se ti z moře poberú  
 v powětříe se šberú, 630  
 oněť se welmi obrazie  
 řdyž se w gestkyně wrazie,  
 ř se počnú diwně miestí,  
 ř se země musí tříesti.  
 ottud přichodj třesenie, 635  
 odié božieho wolenie.  
 řdyž wiatr ot wýchod slunce wěge,  
 n má tu moc že to řděge:  
 řšč v powětří otwodj,  
 wřať deščí přieliš neschodj. 640  
 řdyž ot poledne přigde,  
 ř swú mocj silně přigde,  
 řdy neduh w lidu wzbuzuge,  
 řwú mocj mnohé zmucuge.

a když ot západa wýchodí,

645

tetoť swú mocj přiwodí:

děšě w oblačny připrawuge

a gim weš swět ošlawuge.

Když pak ot pólnoci plowe,

ten wiatr Aquilo slowe:

650

ten děšě ot nás otwracuge,

swú silú mnoho zwracuge,

a powětříe čistí také,

činí diwy negednaké.

Poblé těch osm wětrowé,

655

genž gsú gmenowáni wnowé,

těchto moci také wěgi,

gakož oni, takéž ty zděgi.

Wsaťž manšši moc maži mieti,

namohú tať silně wieti;

660

každý wiatr dwa dni wieti

móž a w těch swú wóli wzdieti,

příčiniec sjeť hebin k tomu,

pak se wrátí k swému domu.

Kromě ať mu hwězda zkaží

665

w ten čas, že mu přetáží



bude věšší moc gmietí  
em spíše konec vzieti.

úž mocj může déle trátí,  
š gest řídko znamenati.

670

šech dvanáste větrów dáno,  
až gest pořád gmenováno.

š tom nebi kbyž to všě wzwědě,  
ttud pať wýšše powědě.

Sedm nebi užre potom,  
š tci powěděti o tom;

675

š nichž sedm planet přebývá,  
aždý swým časem otbývá.

šech dwa český gména máta  
pět český gmen nemáta.

680

Řesiec, Slunce, tať dva slowú,  
Zenus, Mars ta po nich plowú;

Mercurius, Saturn, k tomu  
Jupiter, každý w swém domu,

w swém nebi má oblasnost,  
ozračných nebi něhlasnost.

685

š tom nebi kdež slunce býwá,  
wěděw že neotpočívá,

že vždy okolnosti běží,  
neotpočina ni leží.

690

Gednoť žiwj, moří, rođj,  
obnowuge, že wýsse wzhodj;  
tatoť moc gešt slunci dána,  
tiem moc geho swrchowána.

D měsici také wzwědě,

695

když přibývá toť powědě,  
tehdy moře tak přibývá,  
když schodj, tehdy ubývá.

Mercurius, Venus také,

ta dwa máta běhy také:

700

geden před sluncem vždy býwá,  
druhý za sluncem se skrývá.

Jupiter, Mars tu moc máta,  
hlad činita lidem ztráta.

Saturnus, ten má běh taký,

705

tworjť máz i pod oblaky;

Saturnus wys ko wzhodj,

nadowšě wjsošti wegredj;

trideť let swóg běh skonává,

z ginými se nstrownává;

710

studené a suché také,  
 což má přirození vsaké.

Venuš dvě léta wegwodj,  
 horkost a wlažnost mu škodj;

jedno léto zwieřidnice,

715

druhé léto gest dennice.

Mars patnácte let přebývá,

w těch letech hladu užjwá;

gest horek a such w swém domu

a běžjť před sluncem. K tomu

720

Mercurius w swey wlastnosti,

sedm let přebývá w cnosti;

a gest studen a such, k tomu

šupcóm hodj se w swém domu.

Jupiter dwanášt let býwá,

725

w těch panstwie swého užjwá;

má horkost a wlažnost w sobě,

gestiť gačo prawé robě.

Slunce dwacet bez gednoho

léta, má běhu přiemného:

730

horko, sucho, gest w swey moci,

w ten přebývá bez pomoci.

Měsíc osm let přechodí,  
 studenost a vláhu rodí;  
 toť povědě proč přibývá,  
 proč mu světlosti ubývá:

Jako vlášče k svému běhu  
 na nebi, má i rozběhu,  
 k tomu má (své) přirození,  
 světlost nemá z přirození;

jedno ot slunce jí kře,  
 když se k němu blíží přiběře,  
 tehdy světlost bude gmieti,  
 když se nám udá viděti:

blížež, blížež když přivírá,  
 tehdy větší světlost mívá.

Když se počne vzdalovati,  
 tak světlosti má zbývati;  
 a když konec kola bude,  
 tudy všeho světla zbude.

Když se počne vracovati,  
 tak světlost počne vjímati  
 ot slunce, když sem pověděl  
 a v rozličném písmě vzwěděl.

735

740

745

750

Pod sluncem sě zlato rodi,  
 pod měsíccem stříebro wzychodj;  
 Mercurius rtuť přiwodj,  
 Mars ž své moci čistec plodj;  
 Venus mēd činj na nowo,  
 Saturnus plodj olowo;  
 Jupiter w železe brodj,  
 a tať druh druhu neusskodj.

755

760

Co gest pať to chci tázati  
 a rozumně ukázati,

což gest črného, gestto býwá  
 w měsíccí (když) sě pokrýwá:  
 toť sě to tať znamenává,  
 studenost a wlažnost zpráwa.

765

Wsaťž každá wíec, co má mieti,  
 z přirozenie má přigieti;

770

o němž gá chci powěděti,  
 móž to každý rád zwěděti.

Což gest hodin rok ot roka,  
 gaťž Bóh stwořil gest z wysoka;

každý čásek i hodi na

77

wlažčí hwězdu svého čina

má mieti, genž tu wegwodj,  
druhá druhé nic neschodj.

Dy hvězdy gaž gich gest mnoho, 780

wsak každá užjwá toho,  
že má wlašcie přirozenie,  
swědčjť náše narozenie.

Každáť také to zprawuge,  
swé řemeslo opravuge; 785

řtož pak na giné upadne  
řemeslo, že pak zwlašče spadne,  
než hwězda, pod njž se rodil,  
tenť sobě (welmi?) usškodil.

Tomuť nelze nikdy wznjti, 790  
musjť wěčně we psy býti.

Kak gest pak stwořeno nebe,  
toť zwěděti chci ot tebe:

Gest stwořeno wokrúhlosti  
a z wysoké okolnosti, 795

a wzdy opak swěta běžj  
a swóg firmament tak stěžj.

Že měsiec i slunce také,  
ř tomu hwězdy wsčlikaké

owšlun slunce běhaji,  
 cotti nebi wálku magi.  
 loť gešť proto učiněno,  
 ožj wólj wymyššlino,  
 y toho takto nebylo,  
 by se neprotiwilo;  
 usiloby se zdříšťati  
 ebe i wšěcko zlámati  
 o tu prudkost, genž má w sobě.

805

— — — — —  
 rotož negmá nic rozwlaku,  
 ezdyť běži bez rozpaku  
 měsíce wšě žřiece, ♦  
 yž ot ohně prawá šřiece  
 vězda gešť, genž Ether slowe,  
 ě moc andělów plowe,  
 enž g ú k tomu usazení  
 nám na pomoc štworění;  
 ny magi zprawowati,  
 e šábľa ošřřiehati.

810

815

Děch wšěch wěcj gmenowaných, 820  
 oětu na rozdiel ořdaných,

Když již zvědě, tehby tiše  
na nebe pogide wýšše.

Dogite nebe osmého,  
Firmamenta přetvrdého;  
tu uzře hvězdu Šades  
a k tomu diwnú Pliades,  
Zodiaka také wzvědě,  
co sě znamená powědě.

Dwanášt hvězd, toť gest pól kola,  
genž swrchu i také z dola  
magi wěšši moc, než giné  
izádná těch neotpočine.

Tuť dwanášte gest znamenj,  
genž swětu činie proměny,  
giných hvězd také  
uzře i znamenie wsaké.

Leč z gitra leč ot večera,  
každá hvězda znamenie má,  
má i wlašče přirozenie

— — — —

O wšěch nelze wyprawiti,



ož chce veľikost zväďeti  
 sěch hwězď, to chci powěďeti:  
 aždá hwězďa, gáľž wyniká  
 845  
 wěho běhu, gest veľiká

ikoľ wes swět fromě moře,  
 t wěčšji miřti howořie.  
 roč gest to taf, sprořtnj magj,  
 sě hwězďy drobny zďagi?  
 750

oť činj brožná wyřokost,  
 nás veľiká ďalekořt;  
 eráľž wýřte znamená sě,  
 t nám sprořtným menřie zďá sě.

edna diwná wěc pař býwá,  
 855  
 ho sprořtný lid pař uľiwá,  
 nj, by hwězďy sě čipily,  
 teb na spadenj byly.

tom gáľž chci powěďeti,  
 ikoľ mi sě ďalo zväďeti:  
 860

wľž na zemi ticho býwá,  
 ho powěťřie uľiwá,  
 sě zďwihne pod oblaľny,  
 ohněm uľinj bóg tafý,

že se oheň geho hodj 86  
 dolow šířele mu nespědj;  
 mimo hwězdy pryč se běře  
 a ku powěrj se děře.

Ž učnj swětlost tašú,  
 genž widjmy w tom oblaku; 87  
 toť ta swětlost swiece plowe,  
 genž ot ohně k hwězdám plowe.

Pať žwědě kde Adam stwořen,  
 genž byl nišdy nepotwřen:  
 Ebron gedno miesto plowe, 87  
 ž něbož Zdrawie potok plowe;  
 tuť gest Adam stwořen gistě  
 a na témž pohřeben miestě.

Proto, by se naplnila  
 země, wsěcka cěla byla. 88

Když (to) tělo gest stwořeno,  
 tehdy do ráge nešeno.

Tuť powiem nowinu gistú,  
 žeť Bóh wšil weň dussi čistú;  
 potom Bóh času malého 88  
 stwořil Ewu, ž řebra geho.

nyž pať ďábel Ewu selsil,

z nj i Adama přehřil;

z ráge oba wyhna'i,

ob gřú Boha rozhuňwali;

890

pro kázanie zruřřili,

nyž owoce okusili.

šedm hodin w rági byli,

niž wiece nepřebyli;

třetie až do dewáté,

895

čž v písniě psáno máte.

Tak wzwědě také seděnie,

Luciferowo stwořenie:

W mé Nataael gmě gměgesse,

tom Lucifer slowěsse;

900

gest seděl, kde gest stwořen

potom welmi potwořen:

stwořen byl w nebeském rági,

šest hodiny byl w tom kragi,

nyž se počal protiwiti,

905

čeg Boh kázal strčiti

bydla wiece budúcieho

do pekla horúcieho.

Mnozí mistrři chtějí pak tomu,  
v tom střčenj i v tom lomu

91

čest každého fóru spadla  
s Luciferem gest upadla.

D pekla chci málo říci,  
kdy stvořeno powěděti:

W ty časy peklo stvořeno,

9

božskú moej wymyšleno,

když se ďábel protiviti

chtěl a Bohu rovně býti.

Konec světa gest stvořeno,

na všem světě ustaneno,

92

svrchuť velmi gest sůženo

a wnitř velmi rozšířeno;

a dna nemá gaťož slawie,

mnozí mistrři o tom prawie.

Když Bóh stvořil ďábla toho

92

— — — — —  
anděly, genž gsú ostali

a w nebesiech chwálu wzíeli,

ti se tepruw utwordíli,

w božskú moc uwěříli.

93

ebhloby té twrdosti,  
 Dábel neměl té zlosti.

— — — —  
 — — — —

otož geg z ráze wyhnali 935  
 do pekla ukázali;  
 němž má wěčné přebýwáníe,  
 šě muky i tuhy lkáníe.

To wzwěděwšši dále chtěšše,  
 t nikamo nemožěšše, 940  
 počet sobě stýskati

k Bohu snažně wzdyhati.  
 abt dále neuměgešše  
 pro blzkět nic newiděšše.

ugideť malá chwile, 945  
 gideť králowna wčile,  
 ilosrdenstwie slowěšše,

w andělském rúšše choděšše:  
 itay wece Wěhlasnosti,  
 s šě wzala žádna hosti?

amenawšši twé blúzenie, 950  
 a sem k tobě bez mešškáníe.

Obgeſſta ſě welmi mile,  
neb gim toho běſſe pile.

Co tě wece připravilo,  
cofoli k tomu tě zbudilo?

95

že gi tať dáleko geta  
a že ſi ſěm geti ſměla?

Wěhlaſnoſt gie otpowědě  
řkúc: Toť tobě gáz powědě,

95

i počět wyprawowati,  
proč muſila pracowati;  
wyprawiwſſi to pořádně,  
poče proſiti té žádně,

by gi ráčila zpráwiti  
a tam wýſſe promoditi,  
před tworce krále ſilného,  
nad wſjm ſtvořenjm mocného.

96

Miloſrdenſtwie to zwědě,  
inheb tomu otpowědě:

97

Toť chci ráča učiniti  
a twú wóli naplniti.

Gáz tě tam inheb dowedu  
a zaſě opět powedu;

chciť suajně pomáhati,  
odlé tebe pracowati.

975

da ny ráčj Bóh přigieti,  
i semnú uslyšjeti,  
oni s wozem máš otgiti,  
em tě dále nelžě giti.

980

Dřaw při nich swé podkonomie  
to učin naywiece pro mě,  
o se w nebesích nezblúdili,  
ni s místa pochybili.

lehoť nebe běžj silně,  
rotož kaž jim welmi pilně,  
hť se s místa nehýbali,  
t gich nebe nepowalj.

985

kažjž sebe dočekati.

diž po mně neroď mejšťati.

990

čdyž w hromadu pogidešťa,  
iwnút osobnost rozgešťa.

tož Bóh učinil stwořenie  
wey chwále na oslawenie,  
ewět kórow andělských,

995

božie sláwě wzdy hotowých.

Ty užřesta wšjm pořadem,  
w kterey cnosti kterym řádem  
ot počátka gsú stwořeni,  
samým Bohem způsobeni.

100

W prwém kóře andělowé,  
w druhém gsú archandělowé;  
w třetiem kóře gsú cnosti,  
poteostat w čtwrtey wýsošti;  
w pátém kóře slowú kněžstwie,  
a w šestém kóře gest panstwie;  
w sedmém kóře gsú trónowé,  
genž český slowú trámowé;  
w osmém kóře gest cherubim  
a w dewátém gest serafim.

100

101

Ty kóry wšěcky prostedšše,  
gakž stwořenie to wzvěděwšše  
zwědě, co gest Bóh kterého  
dne stwořil, času prwého.

Kdy bez toho nechtěl býti,  
že gest wes swět chtěl stwořiti:  
W neděli swětlost utwoři,  
k tomu Swětoplozi stwoři,

101



uděly a nebe vyšše,  
 odu zemi, tož gest nižše. 1020  
 ovětříe také uložil,  
 ho dne sedmero složil.  
 Š pondělí gest nižše nebe  
 vořil, netrudě nic sebe.  
 Š uterý gest moře stvořil, 1025  
 a čtvero světa rozložil;  
 k tomu všechna směna,  
 hož i dnes není proměna.  
 Š středu slunce i s měsícem,  
 nž jsou všeho světostwícem. 1030  
 tvořil všechny hvězdy také,  
 al jim moci negednake.  
 Š čtvrtek ryby i vše vody  
 vořil, všemu světu hody;  
 ké ptactwíe podle toho 1035  
 vořil, všemu světu mnoho.  
 Š pátek stvořil čtyry saně,  
 šeho světa na prostraně;  
 věř i což na zemi chodj,  
 ůž se také w zemi rodj; 1040

a člověka stvořil k tomu,  
dal mu bydlo v ragšém domu.

Den užew měsíc prvého  
dne nalit stvořen třetieho :

i wíec prvý den swieti,

104

protož nám nel,ě widěti.

Prvého dne genž sě stane

a měsíc prvé nestane,

ale třetj den užjmy,

tiem my Adama winjmy.

105

Někto drobnošj geg winj,,

neb sě dalek (nám) otčinj ;

bez mále to podobněšsie,

k prawey prawdě rozumněšsie.

W sobotu Bóh otpočinul

105

a wes stwor wsu moc přiwínuł.

Wěhlašnost když dále gide,

hrozná swětlost gi obgide ;

z božské moci z té swětlosti,

z té osobné božské cnosti,

106

genž gi běšse obrazila,

že málem smysla nezbyla.

— — — — —  
 — — — — —  
 Bať gi běšše prowodila. 1065

akěž gien na pomoc byla.

Š počet gien pomáhati,

šestry k tomu své wolati;

ženž gest Wiera gmenowána,

amým Bohem sworchowána.

1070

W božštem rúšše ta wynide,

Wěhlasnosti, když přigide,

u gien zrcadlo pokáza,

Erze něž božieho obraza

něla prawé rozeznáníe,

1075

Šať má Wiera oslawenie:

Še w Trogici gest Bóh geden,

ženž w gednotě gest přiweden,

gest w gednotě trogie rota

a w Trogici gest gednota.

1080

W otci gest moc napisána,

synu múdrost gest o.dána,

w duchu swatém milost byla,

Šať gest božštwie potwrdila.

Kať gsú tři tu gména byla

1085

Tiem gest božstwie otvořeno

a w gednotě oslaweno,

tať pozna Boha prawého,

genž mstí wšeho skutka zlého;

1090

a dobrým odplatu dáwá.

wšěcka srdce rozeznáwá.

Poznawšši to pade nice

Wěhlasnost, ta rozumice

před Bohem swým stwořitelem,

1095

wšech smutných utěšitelem.

Š poče orodowati

a před Bohem žalowati

řkúc: žalugi twey milosti,

ktobět poslali mě cnošti,

1100

že smy we wšech (zemích) psány,

otewšech wypowiedány;

že náš lidé giž neznagi,

gedno na nečest se ptagi.

Na lakomstwo, na newěru,

1105

na smilstwo a na nesměru.

Štomt má weš swět swé proměny.

my wšěcky zawrženy  
 wiemy giž kde gsú cnosti,  
 ebudeli twé milosti.

1110

Protož rač se smilowati  
 weš swět obradowati;  
 rač swú milost otwořiti,  
 owé tělo nám stwořiti,  
 němžbychom se rozplodily  
 wšě cnosti rozložily.

1115

by byl člowěk swrchowaný,  
 šěmu swětu na spaš daný.  
 bychom my gsúc twé stwořenie,  
 aby měly oslawenie.

1120

otec Bóh náš wšemohúcj,  
 řeky wěkoma budúcj,  
 sieme nežli odpowědě,  
 kerám, tu(to) řeč powědě:

tyři dcery krásné gměgeffe,  
 twá Milosrdnost běffe,

1125

šiera druhá, Prawda třetie,  
 wřtá Mjr té wšěcky swětie.

Když ty čtyři před ním stachu,

geho pilně poslýchachu;

1130

počet s nimi se raditi,

pořád všěchu řeč ljčiti.

Milosrdenství vyšůpi,

prvé božskou moc obšůpi;

poče (geg) upomjnati,

1135

milosti na něm žádati

ařkúc: Že gest Adam dosti

wězal, hřěšně w tey žalesti;

i poče za to prositi,

by gien ráčil wyprositi.

1140

Čtyři tisíce tři sta let, k tomu

bez gednoho w tem ohromu

byl Adam twé pokolenie,

genž gest twé prvé šwořeníe.

Protož rač mě uslyšeti

1145

a z té muky geg wynieti.

Wiera k tomu se přičinj,

z toho hroznú řeč učinj

ařkúc: Bože všěmohúcej,

bez počátka wždy budúcej,

1150

osať wieš, že gšem twá dci Wiera,  
 anú potupena gest newěra.

žda nepomniš slibu swého,  
 os sljbil času prwého

Adamowi, k stworu swému,  
 ehdy člowěku prwému,

1155

dyž dřewo ukazowásse  
 owocem, genž w rági stásse,

ny geho neofusili

gafžby to přestúpili,

1160

ne smrti musie umřieti,

proto wěčnú žalost mieti;

a kdy sú newěrní byli,

je twé slowo přestúpili,

uchayž wěčnú tuhú lkagi

1165

a twú wěru w tom poznagi;

je gfi wěrný bez počátka

a twá wěra nemá zmatka.

Milosrdensťwie tu stásse,

ú se řečj smutowásse;

1170

poče Boha zprawowati,

ú řečj upomjnati:

Měz žet gsem peklem byla,

¶ Adamowi tam chodila,

ani nebožtík gest w žalosti

117

a ležít w hrozney temnosti.

Piambus té temnosti děchu,

giež se všěckni črtie smiechu.

Tať před pekly učiněna

a twú mocj wymyšlena.

118

Tuť Adam, tisíców mnohe

požíwagi bydla toho;

protož rač se smilowati,

milosrdnost ukázati;

wsak wieš že prorokowáno

118

a w žaltáři to gest psáno,

že ni smrtnj, peklo také,

ani muky wšěl také

tebe nebudú chwáliti,

protož rač se rozmysliti,

119

by nebylo wšě ztraceno,

— — — — —  
 Dnemť chwály obak ubude,

ač gich wiece v pekle bude.



Protoliz ge chtěl sřwořiti 1195

: chřě wšěcky zatratiti ?

A tomu Prawda sě wykupi,

řetie dci před Boha wstúpi,

woče Boha ta wolati

i swú prawdu zprawowati 1200

říc: Čáz Prawda gsem nazwána

i prawdař gest mně podčána.

Prawdař musř před sě giti

i wždy wěčně gien býti.

Wšěmř sě prawda musř státi 1205

neday tworče gien (nestáti);

řeb gest Prawda ke mně přišřla,

poslúchay ty mého řmysřla:

Poraz wšěcko pokolenie

i Adamem, i wšě řřwořenie. 1210

Pomni tworče coř zailbil,

řerakř řłowěču byl řřbil:

toř twých řlow nečce plniti,

řřtěg ge wšěcky zatratiti.

Wřakř řkazdému dal pět řmysřłow, 1215

tomu rozřičné uměnie,

zlé s dobrým umějí znáti,

které lepší rozeznáti.

Pravdu s dobrému přichýlil.

1226

a křivdu s zlému pochýlil,

protož magje rozeznánie.

zlé s dobrým pravé poznánie.

Nechtěli po pravdě giti,

rač ge všěcky zahladiti.

1228

Uť twá pravda napřed stane,

wěcky wěfoma ostane.

Wjak wiesť že ge mnoho psáno

a o pravdě wykládáno.

Bóh prawý wšě práwě činj,

1230

nikděž křiwdy neučinj.

Protož rač to obmysliti,

nday sě gie přemluwiti.

Milostiwie sě smutj,

tú řečj welmi zamutj,

1235

poče přes.azně mysliti,

žabhy mohla obměččiti

Boha, stwořitele swého,

wěduc tak milostiwého.

W tom myšlení když tu stáše,  
na tworce suážně hledáše.

1240

Tuť sě gien udá widěti,  
schýliwšši sě to uzřeti,

že Bóh w swey swatey tregici  
s lidmi milost učiniti

1245

chce, že bude oslawenie,  
wšěmu swětu na spasenie.

Užřewšši to, by wesela,  
teprw (tu) mluwiti směla

řkúc: móg milý hospodine,  
učiň ať tě twój huňw mine,

1250

ukaž milost k swěmu liudu,  
by zbudúce wšěho bludu,

tobě wsickni sě dostali,  
s námi tuto přebýwali.

1255

Dworče žádný coť spomáhá,  
že twá milost k nim (do)sahá?

wsať wieš, že tě každý člowěk,  
přišed tobě gako črwek,

genž moci nemóže mieti,  
račiž sě dnes naň ozřieti.

1260

By tomu črwku ma'ému,  
 tobú tworče stwořenému  
 pokrm poslal z swé wysofci,

1265

— — — — —  
 nebbý byla hanba tobě,  
 stwořim geg podobna jobě,  
 i chceš by byl ztracen owa,  
 pomni tworče ona slowa,  
 což gest Ezechiel zwěděl

1270

a twey milofci powěděl:  
 Nechci smrti gáz hřiessného,  
 člowěka podbludilého,  
 ale wiece by ukrátil

swých hřiechów a šě obrátil;  
 a byl žiw, toť geho slowa,  
 tak powěděl gest neznoma.

1275

Wsať wieš že gsem wšě giných  
 stwořena wšěch seřtr mých,  
 Prawda w oblacích složena,  
 gáz nad nebesem sem stwořena.

1280

— — — — —  
 — — — — —

1285

Milosrdnost sě brániessě,  
 ni sě přewelmi swařiessě  
 křic: Zda Bóh nechce poměti?  
 zdali chce zapomněti?

1290

Milosrdenstwie netbage,  
 neb w swém huěwě ge utage?  
 Reučinjt to nikoli,  
 abudeť po wasšie wóli;  
 nujt milosrden býti,  
 oho děle netagiti.

1295

Mir genž čtawrtá dci běšše  
 o tom swár ot nich slyššessě.  
 poče toho zbranowati  
 a w sakš za sě postúpati.

1300

Dať sě wrátj k Bohu swému  
 bratru — — hospodinu  
 křic: Dworče ba co činjš?  
 ge sě k tomu nepřičinjš?  
 neday sě gim tať swařiti,  
 rač ge pro Bóh sám smjřiti.

1315

Wsať wšě Múdrost tobě psána,

— — — — —  
 neb ty wšěcko máš smjřiti

i Adama wykúpiti

z geho bydla, z té temnosti

1310

i wes swět ze wsie žalosti.

Do tey řeči postúpichu

— — — — —  
 i králowé swěta šěho,

genž gsú zpráwce wšěho.

1315

Kteráto kniežata byli,

genž šě byli tu smluwili,

toť gest Dtec, Syn, Duch swatý,

genž trogicj gest obgatý;

w osobnosti geden slowe,

1320

wsať z trogice osoba plowe.

Gest gednota w tey osobě,

bez sľewánie prawi tobě.

Takť šě sta slawné smluwenie,

wšěmu swětu na spašenie.

1325

Zatím Bóh Dtec gedinýj

chtě zhladiti náše winy,

o Milosrdenstwi wstúpi,  
 o gegie řeči postúpi.  
 Šhtě swú milost ukázati, 1330  
 poče dcery smiřowati.  
 Mir a Prawda sě zljbachu,  
 wšě sě spolu obgimachu.  
 Duř ge smiřiw wšě w hromadu,  
 poče bráti ot nich radu. 1335  
 Koho pessi, kto nám pógde?  
 Kto nám na zemi progde?  
 Jenžby to chtěl učiniti  
 Adama wykúpiti?  
 S ním geho pokolenie, 1240  
 wšěcku po něm stwořenie.  
 K tomu pozwa swého syna,  
 twořitele hospodina  
 ka: Móg milý žádny synu!  
 přizmi Adamowu winu 1345  
 na sě i wšěho stwořenie,  
 což gest po něm pokolenie.  
 Wypraw člowěka prwého,  
 nassie twáři podobného.

Což gest proti mně učinil, 235

neposlušností m prowinil.

Gíž gest trpěl za to dosti

a měl př. mnoho žalosti.

Pomstil sem se nad ním z toho,

z tomu giných tisíc mnoho. 235

Pomstil sem se gíž nad nimi,

nad dobrými i nad zlými.

Také že gsú se nekáli,

s Luciferem bydle wžali,

s nímž magi věčné wolanie, 236

ach a běda bez přestanie.

Tehoť wiece chci nečiniti,

tobě wše chci poručiti;

protož milý žádný synu,

rač zhladiti geho winu, 236

by ten člověk byl neztracen

a k rági opět nawrácen;

i s ním geho pokolenie,

wložijž které chceš stwořeníe.

Kačijž se wnie ponjžiti, 237

tudy wes swět wykúpiti.



powědě ten žádúci,  
 počátka w;dy budúci  
 : Móg Diče nepros těle!  
 i že se krupně mele 1375  
 ěmu swětu, wšěmu stweru,  
 k čci geti k tomu dworu.  
 k gest welmi přenesnadno,  
 mu božswj nepořádnno,  
 k se rád čci ponjiti, 1380  
 y wes swět wykúpiti;  
 pekla, ot geho móci,  
 ad gáz gim čci pomoci.  
 leť netřeba prositi,  
 i wóli čci vypluiti. 1385  
 ec Bóh uslyšaw toto  
 s;onem powědě o to,  
 powědě z swé milosti  
 cné panně Wěhlastnosti  
 : Gáz myslil sem myšlenie, 1390  
 ěmu swětu na spaseenie.  
 ž prosíš dáwno sem myslil,  
 ši prosbu sem obmyslil.

Bratiž sě tam na swé činy,  
zvěstug sestřám ty nowiny.

139

Naleznetež tělo kódné,  
nad wšim stwořenim podobné,  
a gáz bušši dci w ně wliji,  
a tak wěhlasně stwořiti;

že mu takú moc dci dáti,  
giež sě wes sčēt radowati  
bude, wěčney radosti,

140

giž wes swět zbuđe žalosti.

Wěhlasnost w tey chwále stogier

a tworce sě swého bogier,  
swé wšě prošby magie chtění,  
wzemšši ottud otposčenie.

140

A když ottud chtěšše giti,

Milosrdnost promoditi,

počet gi tuť před sě gide

141

a když k swým sestřám pogide,

potkachu gi wšěcky gdúce

a zdráwy sě radugiuce.

Tuť gim poče zvěstowati,

swé poselstwie zgewowati,

141

áza wšém cnoſtem býti,  
 ednomu ſě času ſajti.  
 yž ſě wšěcky ſuěly běchu,  
 wnuť welmi radu wzěchu,

— — — — 1422

— — — —

Bóh Dtec z ſwé wyſoſti,  
 ſwé weliké miłoſti,  
 ého ſlibu chtě plu býti,  
 ž geſt ráčil promluwiti  
 ze proroka mnohého.

1425

chem ſwatým rozumného.

ten ſtwor poſlal duſſi ſwatú,

žſkú miłoſti obgatú,

ijž tu wšěcky moci běchu,

1430

ně ſě ſilaě rozplediechu.

otom času pať gedného,

ugide let ani mnoho,

tec Bóh gaťž geſt byl ſlibil

to ſtwořenie obľibil,

1435

to ſtwořenie ſwého ſyna,

ezu Kriſta hoſpodina

jeslá, šrže zvěřování  
angela bez poměškání.

Teďdy archangel gi uzdrawil, 1440

když gie s nebes gest pozdrawil  
řka: Zdráva plna milosti!

Bóh s tobú (gest) bez žalosti.

Tudy inhed obtěžena,

swatým duchem obkijčena,

1445

poče synem w té radošti,

narodi geg bez bolešti.

Den počen na swětě býti,

chtě pak wes swět wykúpiti,

na smrt své tělo obráti,

1450

tiem dáblowu moc ukráti.

Že což dáblůstú chytřešti

přelšil, Bóh to swú mūdrosťi,

nawrátil, wykúpil tačé,

že šwořenie wšelikáčé

1455

tudy pekla gest zboweno

a ot dábla očiščeno.

Pak chci poměděti na to

o tom dřewě, žde gest wzato,

a němž Bóh wes svět wykúpil, 1460

ady dábla pať oblúpil.

la tři hrana gest swočeno

tať z ráge wyneseno,

wrté swrctu přičiněno,

Piláta učiněno.

1465

azdy roh dřewa toho,

šdagjt se miřti v to,

oblastnosti rozeznánie,

á oblastě swé znamenie.

drus podnož dřewa bějše,

1470

ořiš dlúhořt držesše,

alma w ři oblijbena,

swa swrchu potčena.

drus w řálu gest wřtaweno,

eto to gest učiněno,

1475

ři weliké wyřosti,

dy n-pozná hniřosti,

i w zemi, ani w odě,

otož chtiece geho řřodě,

m koncem řdyž w řálu wtěli,

1480

niece by ho wisť nesněli;

z toho dřeva krále cneého,

Jezu Krista lastkarého.

Cipřiš dřewo gest křiwené

a nade wšěcko dřiewie wonné,

148

z něho dlúhošt učinili,

ottud smradu by nečili;

zda by se tělo wsmrdělo,

by to dřewo smrad otgelo.

Palma toho dřewa w ššire

149

mniece, by wždy byli v miece,

na tom ruce mu rozpěli,

by wždy měli pokog mněli;

neb to bylo oslawenie

w starém zákoně znamenie;

149

što swjtězil nad ginými,

nad nepřátely swými,

tomu palma w ruku dána,

tiem ta smělost csnowána.

Tak židé by swjtěžili

150

mniece, též gsú učinili.

Oliwa nám znamenává

mjr a pokog z swého práwa,

dyž Noe w korábě běše,  
 na swět wyslati chtěše,  
 y powodeň ohledali,  
 ať gešt, by mu zvěštowali:

1505

mysla holúbka wěrného,  
 y šě wzepstal toho wšěho;  
 en mu oliwu přinese,  
 jakž gi do korábu wznese,  
 oznawše wody přestáníe,  
 njrné božie šmilowáníe.

1510

Těž Pilát chtě zvěštowati,  
 nje a potog ukázati:

1515

láza oliwu wšaditi,  
 napšaw genuž bylo býti,  
 gakož w passigi gešt psáno  
 a swatými wykládáno.

Toho dřewa rozi čtyřie

1520

tyť náš s Behem naywiece mjiřie;  
 swrchnj roh do nebe sahá,  
 druhému v pekle draha,  
 třetj wšě wěrné přigimá,  
 čtvertý pyššným moc otgimá.

Tak gaľžo čtvrté znamenie  
wšeho swěta gešť spasenie.

Amen.

## W y s s e h r a d.

(Z listu na Pergameně, který wydawatel sám má.)

Ha ty náše slunce  
 Wyšsegrade twrd,  
 ty smělé i hrdě  
 na přiekře stogieš,  
 na přiekře stogiešsi  
 všem cuziem po strah;  
 pod tobú řeka  
 bystrá valie se,  
 valie se řeka  
 vhltaua gara;  
 po kraziu řeky  
 vhltauu čisty

5

10



ogie siela hurastia.

hladeček mil:

slauieček malýi

25

selo pēge,

že i mutno

ko srdečko radost,

al geho čuge.

čěž gázisn slauieček

20

zeleném lužě,

učebyh tamo sečal

dě drahá hodie

učerem pozdnou;

nyž vše milost budie,

25

šelich žiuok

elim snabženstuiem

jegie želie.

Báz nebožčiek tužiu

po tobě lepá

30

pomilug hu(ba.)

---

## D lišce a o čbánu.

(Z rukopisu Hradeckého.)

---

Liška gednú běhagici,  
giesti sobě hledagici,  
uběže do gedných pustek  
ano w nich gedný chrústek  
wece: powěz mi to chrúste  
čie gsú toto chysse puště?  
on gien tako otpowědě  
řka: gážť sám newědě,  
teprw sem gedno přišel šem,  
negmám niče činiti s tiem.  
Liška poče šě točiti  
by mohla co uhoniti,  
točiwšši šě šemo i tam  
i uběže k pustým kamnám  
a řdyž šě w niegstěgi wtoči,

5

10

15

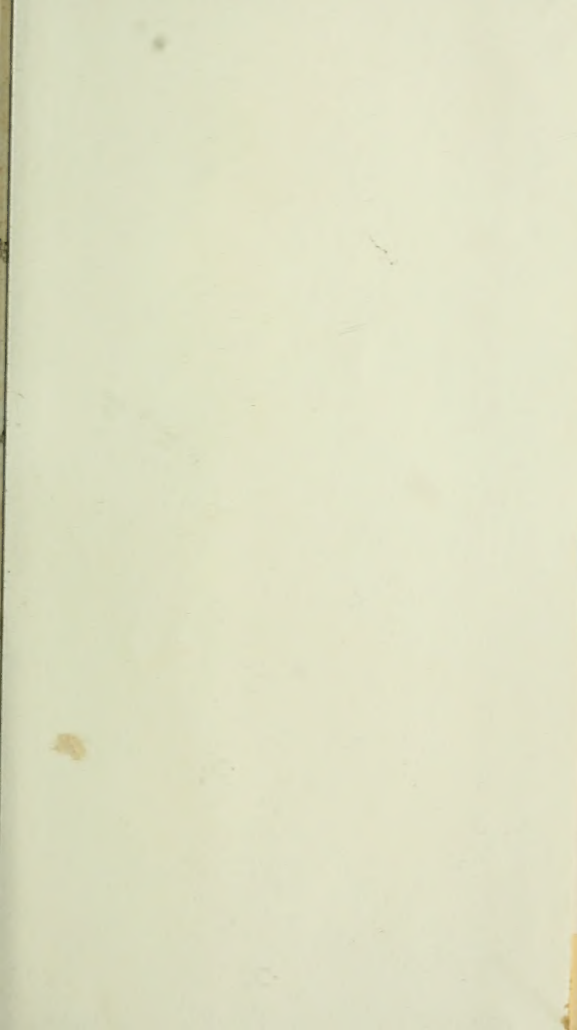
uhed w řamnách čbána zoči  
 wece: dobrý wečer čbáne,  
 ať sě gmáš móg milý pane ?  
 bán lišce niče newece  
 ona wzewšši geg na plece, 20  
 potěšči sě s njm wen zpusťeť,  
 u gi potka onen chrušťeť  
 wece: liška co to neseš,  
 e nohami gedwa pleteš ?  
 ona wece nesu čbána,  
 něho milostněho pána. 25  
 Zdášse sě gieg nesti těžeť,  
 wzewšši geg na gedem březěť  
 pušti geg dolów opak  
 kúć: gážd tobě učini tať,  
 wece, pogdiž dolów čbáne, 30  
 těžeš mi nesti móg pane.  
 Čbán sě dolów shory pořoti,  
 liška sě po něm běžje upoti  
 wece: čbáne proč běžjš prudce,  
 přešadjš mi šforo šrdce. 35  
 A řdyž čbán na rowni běšse,

wicc sě fotiti neměžeš  
 wece liška : kde gdeš čbáne,  
 zdalíš uštal milý pane ?  
 pakli nechceš semnú giti, 40  
 gáz chci tobě učiniti,  
 že pogdeš semnú bezděky,  
 kdež sě newrájš na wěky.  
 Přiwázawšši čbán k ocašu  
 wece : gáz tě tam donesu, 45  
 budeš upiti až we hoře  
 plawage gako prostřed moře.  
 A když přiběže k studnici,  
 běda lišce huwenici ;  
 mněšše oklamagje čbána, 50  
 nalit sě obludi sama  
 wece : čbáne ke sě modlíš,  
 zléhoš umysle že tiem dlíš.  
 Dna nic nepoměškawšši  
 čbán k ocašu přiwázawšši 55  
 wleze wzgóru na chčubnici  
 i pusti čbána w studnici  
 wece : když sě nechceš modliti,

- ě musím utopiti.  
 počte sarchu plawati, 60  
 liška naň wolati  
 čbánu: brzo wiž o sobě,  
 gest welmi gle o tobě,  
 i počoř mi sě gedinú  
 puštmě wsi twú winu. 65  
 au lje mluwati neběsse,  
 z hljny šlepen běsse.  
 dy sě liška rozhučwawši,  
 a u wodu wraziwši  
 e: gižt sem dosti howěla tobě, 70  
 uhenil gměg to sobě.  
 in sě počte zaléwati,  
 dy sě weň naléwati,  
 y k sobě potáhati;  
 a sě počte ottáhati 75  
 ce liška: ne taľ čbáne,  
 t šplagi milý pane.  
 hdy čbán počte bobtati,  
 dy sě weň naléwati,  
 be sě pohřiezicwati, 80

liška poče wždy wolati  
 řkuc: běda co mi sě chce státi,  
 wece, milý čbáne otpuřt mi to  
 a gáz tobě řlibugi to,  
 řeč nechci tobě řřkoditi,  
 rač mě nebořku řiwiti;  
 ona toho řeci netáže,  
 až gi čbán ř řobě řřitaže;  
 ona sě w řřtudnici wrže,  
 inhed gi čbán na dno wtrže;  
 tu gien neda wiece wzniknuti,  
 muři bezděky utonúti.  
 Tařo sě liřka řřemúřčila,  
 řwóg řřiwot marně řřratila,  
 ot čbána ř řřliny řřlepeného  
 řřbyla liřka řřiwota řřwého.

---







BINDING SECTION JAN 2 1951

PLEASE DO NOT REMOVE  
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

---

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

---

PG  
5025  
H33  
il 1

Hanka, Václav  
Starobylá skládanie

UTL AT DOWNSVIEW



D RANGE BAY SHLF POS ITEM C  
39 15 29 25 02 001 2